

നോക്കെത്താത്ത തീരങ്ങളിലേക്ക്
നടന്നുപോയ ധന്യാത്മാവേ
അങ്ങയുടെ ആത്മാവിന്റെ ആമന്ത്രണങ്ങൾ
ഞങ്ങളിലെന്നും മുഴങ്ങിനിൽക്കട്ടെ.

അനുവാദ ദീപം

‘മലയാളനാട്’ കടുംബത്തിന്റെ കാരണവർ യാത്രപറഞ്ഞുപോയി. മരിക്കലും മായാത്ത തെന്തിനീ ഓർമ്മകളും തന്നിട്ട് ഞങ്ങളുടെ രക്ഷിതാവ് നോക്കെത്താത്ത തീരങ്ങൾ ഭരമിപ്പോയി. ഞങ്ങളിൽനിന്നും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭൗതികശരീരം വിധിതട്ടിയെടുത്തു. ഞങ്ങൾക്ക് എക്കാലവും വഴികാട്ടിയായിരുന്ന, ആ ധന്യാത്മാവ് ഇന്ന് മറ്റൊരു ലോകത്താണ്. ഞങ്ങളുടെ ഹൃദയങ്ങളിൽ മനസ്സീതവും ആവേശവും പകർന്നുനൽകിയ ആ മണിദീപം അണഞ്ഞു.

എസ്. കെ. സാർ ചൊരിഞ്ഞ സ്നേഹവാത്സല്യങ്ങളുടെ തണലിൽ ‘മലയാളനാട്’ കടുംബത്തിലെ ഓരോ വ്യക്തിയും ആത്മസംതൃപ്തി അനുഭവിച്ചിരുന്നു. വിശുദ്ധനായ ഹൃദയത്തോടെമാത്രമേ അദ്ദേഹത്തെക്കുറിച്ചോർക്കാൻ ഞങ്ങൾക്ക് കഴിയൂ. ഞങ്ങളുടെ ഓരോ കണ്ണീർത്തുള്ളികളിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ മനസ്സീതം തെളിഞ്ഞു.

നിൽപ്പുണ്ട്. ഞങ്ങളുടെ ഓരോ ചെമ്പ്കളിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രവർത്തനശൈലി തിളങ്ങിനിൽപ്പുണ്ട്.

ഞങ്ങളിൽ ഓരോരുത്തരുമിടം കർമ്മപഥത്തിന്റെ പ്രചോദനംനൽകുന്നതിൽ സദാ ശ്രദ്ധാലുവായിരുന്നു എസ്. കെ. സാർ. ‘മലയാളനാട്’ കടുംബത്തിന്റെ അനുദിന വികാസത്തിൽ ജാഗ്രതയായിരുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ മനസ്സും ബുദ്ധിയും എന്നും ഞങ്ങളോടൊപ്പമുണ്ടാകും.

ഞങ്ങളുടെ പ്രിയങ്കരനായ എസ്. കെ. സാറിന്റെ ഓർമ്മകൾ എന്നും ആവേശോജ്വലമായിരിക്കും. അദ്ദേഹം കത്തിച്ചുവെച്ച ദീപം അണയാതെ സൂക്ഷിച്ചു, ആ ധന്യാത്മാവിന്റെ ആത്മാവിനെ ഞങ്ങൾ സംതൃപ്തമാക്കും.

ആ മഹാത്മന്റെ പാദങ്ങളിൽ ഞങ്ങളുടെ അനന്തകോടി പ്രണാമങ്ങൾ!

— മലയാളനാട് പ്രവർത്തകർ.

മരണത്തിനെത്ര മുഖങ്ങൾ

എസ്. കെ. നായർ

[ശ്രീ. എസ് കെ. നായർ മരിക്കുന്നതിന് രൊഴ്ചമുമ്പ് എഴുതിയത്.]

ഞാൻ

നാടികം ആലോചിച്ചിട്ടില്ലാത്ത ഒരു വിഷയമാണത്. എത്ര കൊണ്ടോ മരണങ്ങൾ താൽക്കാലികമായ ആഘാതങ്ങൾ മാത്രമേ എന്നിൽ പതിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളൂ. അച്ഛൻ മരിച്ചു; ഞാൻ ബാലനായിരുന്നപ്പോൾ. കരഞ്ഞ എന്റെ ചുറ്റിനുമുള്ള ഇമകളിൽ കണ്ണീരുകണ്ടു. എന്റെ കണ്ണുകളും കരഞ്ഞുകലങ്ങി. കാലം കടന്നുപോയി. ആ കണ്ണീർ, കണ്ണീരും ഞാനുംപോലുമറിയാതെ വറ്റിപ്പോയി. ഞാൻ വളരുകയായിരുന്നു, തളരുകയല്ലായിരുന്നു. എന്റെ അനന്തിരവൻ മധു; നക്ഷത്രപ്പെരുത്തങ്ങളെക്കൊണ്ട് അമ്മാനമയമായിരുന്ന മധുവിൻ പനിച്ചു, മർദ്ദിച്ചു. മരിച്ചു. ഹൃദയത്തിൽ നൊമ്പരമുണ്ടായി. മധുവും ഓർമ്മയായി.

മധുവിധുവിന്റെയും. ഭാവിയുടെ സ്വപ്നങ്ങൾക്ക് കിന്നരി തൂണിപ്പിടിപ്പിക്കുന്നതിന്റെയും ബഹളത്തിൽനിന്ന്, കോമളത്തിനെ, എന്റെ ആദ്യഭാര്യയെ നിയതി തട്ടിപ്പറിച്ചുകൊണ്ടുപോയി. ശക്തമായ മരിടി അനുഭവപ്പെട്ടു. ചിറകുകളുള്ള കാലം എന്നെയും തുഴഞ്ഞുകൊണ്ട് മുന്നോട്ടു നീങ്ങി. അതും ഞാൻ മറന്നതുമായി.

എന്റെ പ്രിയസുഹൃത്തുക്കളിൽ ചിലർ വയലാർ, കാമ്പ്ലേറ്റി. തുടങ്ങിയവർ മരിച്ചു. ദുഃഖിച്ചു; അലമുറയിട്ടിച്ച് ഇന്നും അതോർത്തു ഞാൻ കഴിയുന്നില്ല. പതുക്കെ മെല്ലെ മെല്ലെ എല്ലാം നാം മറക്കുന്നു.

പക്ഷേ മരണവും ഞാനും എങ്ങനെ ഏറ്റുമുട്ടുമെന്ന് എന്നിക്കൊരൂഹവുമില്ലായി

രുന്നു. 1983 ജനുവരി പതിനെട്ടാം തീയതിമുതൽ ഇരുപത്തിയാറാം തീയതിവരെ ഞങ്ങൾ—മരണവും ഞാനും കൂട്ടുകൂട്ടിയിട്ടു. മരണം പറഞ്ഞു: “ഞാൻ പിന്നെ വരാം സമയമായിട്ടില്ല നിന്നെ പുൽകുവാൻ”. നിന്നെ കീഴടക്കുവാനെന്നു മരണം പറഞ്ഞില്ല. പുൽകുവാനെന്നു പറഞ്ഞു.

വയലാർ മരണത്തെ, കറുത്ത മരണമേ എന്നു വിളിച്ചു. മരണം കറുത്ത പോത്തിൻപുറത്തു കെട്ടാനുള്ള പാശവുമായി നടക്കുന്ന ദുർഭൂതമാണെന്ന് ചിലർ പറയുന്നു. മരണം. ഇവർപ്പും പിടിച്ചുതൂങ്ങത്തക്ക കറുത്ത ഇടനാഴിപോലാണെന്ന് മറ്റു ചിലർ പറയുന്നു.

പക്ഷേ എന്തിനും പരിചയമുള്ള മരണത്തിന് മധുരമുണ്ട്. പനിനീർപ്പൂവിന്റെ ഗന്ധമുണ്ട്. നറുനിലാവിന്റെ കളിതമുണ്ട്. എത്രയെത്ര ദീപാവലികളുടെ സൗന്ദര്യമുണ്ട്. ചുണ്ടിൽ പ്രണവമത്രവുമായി കയ്യിൽ നെയ്പിളക്കുമായി, വെള്ളച്ചെമ്പുകൊണ്ടു മാറും കയ്യും മറച്ച്, അജ്ഞമെഴുതിയ അർദ്ധനീമീലിതമായ കണ്ണുകളുമായി കളഭക്കുട്ടിന്റെ മണവും പൊഴിച്ച് തങ്കക്കൊല്ലസിന്റെ താളവുമായി പച്ചിലപ്പാവാടയുമുടുത്തു ഈ പ്രപഞ്ചത്തെ അടിവെച്ചിട്ടിട്ടു പ്രദക്ഷിണംവയ്ക്കുന്ന സുന്ദരി! നീയാണെന്റെ മരണം.

ഭൂമിയും പ്രകൃതിയും (ശരീരം) നിതാന്തശത്രുക്കളാണ്. പൊറുവീഴുമ്പോൾ മുതൽ അവരുടെ സമരം ആരംഭിക്കുന്നു. ജനിക്കുമ്പോൾമുതൽ ഓരോ നിമിഷവും

(ശേഷം 55 -ൽ)

നിലവിലുള്ളവയെ അതേ രീതിയിൽ സ്വീകരിക്കുക. അല്ലെങ്കിൽ അതു പോരാ പോരാ എന്നു സ്വയം പറഞ്ഞുകൊണ്ട് ഇല്ലാത്തതിനെ സാക്ഷാത്കരിക്കാൻ ശ്രമിക്കുക.

ആദ്യത്തെ മനോഭാവം വളർച്ച, വികാസം ഇവയെ ഇല്ലാതാക്കും. 'എനിക്കു മലയാള സാഹിത്യത്തിന്റെ മണ്ഡലത്തിൽ ആവിർഭവിക്കുന്ന നോവലുകളും ചെറുകഥകളും മതി' എന്നു വിചാരിച്ചാൽ, അങ്ങനെ വിചാരിക്കുന്നവൻ കിണറ്റിലെ തവളയെപ്പോലെ കഴിഞ്ഞു കൂടും. രണ്ടാമത്തെ മാനസികനില എപ്പോഴും അസംതുപ്പിക്കു കാരണമാകും. താരാശങ്കരിന്റെ 'ആരോഗ്യനികേതനം' പോലെ ഒരു നോവലിലെ കേരളത്തിലുണ്ടാകണം എന്നു കരുതുന്നവൻ അസംതുപ്പുന്നായിരിക്കും. ദക്ഷിണാഫ്രിക്കൻ നോവലിസ്റ്റ് ജെ. എം. കൂററ്സേയുടെ

പൈസപോലും കൊടുക്കാതെ പററിക്കുന്നു. ജീവിതത്തിനാകെ ഒരു സത്യമുണ്ട്. ലളിതമാണത്. വിശുദ്ധമാണത്. ആ ലാളിത്യത്തെ സങ്കീർണ്ണമാക്കുകയും വിശുദ്ധിയെ മലിനമാക്കുകയും ചെയ്യുന്ന ഇത്തരം കഥകൾ വായിച്ചിട്ട് 'എനിക്കിതുമതി' എന്നാക്കുകയും പറയുന്ന ഞങ്ങളിൽ അയാളതു പറഞ്ഞുകൊള്ളട്ടെ. ഞാൻ അസംതുപ്പുന്നായി, വിഷാദരസ്സു നായി ദക്ഷിണാഫ്രിക്കയിലേക്കും മറ്റും കണ്ണോടിക്കുന്നു.

* *

ഇതു വിദർഭയാണു്. ഇവിടെയാണ് ഭീമരാജാവിന്റെ മകൾ ദമയന്തി ജനിച്ചതും വളർന്നതും. ഈ കാട്ടിലൂടെ അവൾ നടന്നിരിക്കും. പുല്ലോടികൾ അവളുടെ പാദസ്പർശമോറു് കോരി

സാഹിത്യ വാർഫലം

Waiting for the Barbarians എന്ന നോവൽ പോലെ ഒരു നോവൽ ഇവിടെ ഉണ്ടാകണം എന്നു വിചാരിക്കുന്നവൻ അസംതുപ്പിയാകുമല്ല, വിഷാദവും ജനിക്കും. അതുകൊണ്ട് സാഹിത്യത്തെ സ്സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ഞാൻ വിഷാദമുഗ്ദ്ധനാണ്. ഈ വിഷാദം എനിക്കു വളരെക്കൂടി ശ്രീമതി ശാന്താവാരിയർ "കലാകൗമുദി"യിലെഴുതിയ (408) 'തേൻവരിക' എന്ന ചെറുകഥ വായിച്ചപ്പോൾ. രണ്ടു വീടുകളുടെ അതിർത്തിയിൽ നിലു്കുന്ന വരികപ്'ളാവിന് രണ്ടു വീടുകാരും അവകാശികൾ. അവലത്തിലെ അധികാരികൾ, മുഖായിരം രൂപവരെ വിലവരുന്ന ആ പ'ളാവു് നിസ്സാരമായ തുകകൊടുക്കാമെന്നു പറഞ്ഞു വാങ്ങിച്ചു് ഉടമസ്ഥർക്കു് ഒരു

ത്തരിച്ചിരിക്കും.

ഇതു ഖാബേക്കറുടെ നാടാണു്. 'യയാതി' വായിച്ചു് ഇവിടെയുള്ളവൻ ആഹ്ലാദിക്കുന്നു. അഭിമാനിക്കുന്നു. കേരളമേ, നീ ഇപ്പോഴും അവിയെപ്പോഴും നീ ഇപ്പോഴും ഇരുട്ടിലാണോ? പകൽസമയത്തു് നീ ചൂടുകൊണ്ടു് ജനങ്ങളെ കഷ്ടപ്പെടുത്താറുണ്ടോ? ഈ നാട്ടിൽ വിദ്യച്ചുക്കി ഇല്ലാതാകുന്നില്ല; വെള്ളം ഇല്ലാതാകുന്നില്ല. ദിവസത്തിൽ ഇരുപത്തിനാലു മണിക്കൂറും വൈദ്യുതി, ദിവസത്തിൽ ഇരുപത്തിനാലു മണിക്കൂറും ജലം. ചിലപ്പോൾ മഴയും ഇടിയും മിന്നലും ഉണ്ടാകുമ്പോൾ കുറച്ചുനേരത്തേക്കു് ഇരുട്ടു്. അപ്പോൾ ഞാൻ കൊച്ചു മെഴുകുതിരികത്തിച്ചുവെക്കുന്നു. ജനലിത്തുളുടെ കടന്നുവരുന്ന കാരു് അതിനെ പീഡി

പ്പിക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്നു. ദീപം ചാഞ്ഞും ചരിഞ്ഞും നിലു്കുന്നു. ചിലപ്പോൾ ഒരു വശത്തേക്കായി അതു പാളിപ്പോകുന്നു. ആ സന്ദർഭത്തിൽ നിലനിറം മാത്രം പൊലിഞ്ഞു എന്നു തോന്നും. ഇല്ല; കാരാടങ്ങി. ദീപം നേരേ നിലു്കുന്നു. ചേതോഹരമായ കലാദീപത്തെ അവിദഗ്ദ്ധരായ ചണ്ഡവാതംകൊണ്ടു് കെട്ടുതുന്നവരല്ലേ. കേരളമേ, നീന്റെ മാനിൽച്ചവിട്ടി നടക്കുന്നതു്?

ഫലങ്ങൾ

ശ്രീ. മനു ബി മുലർ എഴുതിയ "ഓർമ്മയുടെ വിജനതീരങ്ങൾ" വായിച്ചു. (മനോരമ ആഴ്ചപ്പതിപ്പിൽ) സ്ഥിരം വിഷയം. സ്നേഹിച്ചുപെണ്ണിനെ മറ്റൊരുത്തൻ കലയാണംകഴിക്കുന്നു. സ്നേഹിച്ചവനും സ്നേഹിക്കപ്പെട്ടവളും രണ്ടു ജാതിയിൽ പെട്ടവർ.

കഥ വായിച്ചതിന്റെ ഫലം:-

എന്റെ കണ്ണിനകത്തു്: ജൂലുപ്സാവ ഫണ്ടളായ ചിത്രങ്ങൾ.

എന്റെ കാതിനകത്തു്:- കസേനയായ കലയുടെ തവളക്കരച്ചിൽ

എന്റെ തൊലിപ്പുറത്തു്:- പാമ്പു് സ്വർഗ്ഗിച്ച പ്രതീതി

എന്റെ അന്നനാളത്തിൽ:- ചർദ്ദിക്കാനുള്ള തോന്നൽ.

എന്റെ മുകളിനകത്തു്:- കോർപ്പൊരേഷൻലോറി പോകുമ്പോഴുള്ള നാറ്റം.

* *

രൂനിലും തുരുമ്പിലും ഈശ്വരനെ നോക്കി പ്രാർത്ഥിക്കാൻ പറഞ്ഞതു് തെറ്റു്. ഇക്കഥ അച്ചടിച്ച് ആഴ്ചപ്പതിപ്പിന്റെ താളുകളിൽ ഈശ്വരൻ ഇരിക്കുന്നതെങ്ങനെ?

ഈച്ചയുടെ മരണം

ജൈനമതക്കാർ പ്രാധാന്യം കല്പിക്കുന്ന ഒരു 'ജൈൻ മന്ദിർ' ഈ സ്ഥലത്തിന് അടുത്തുണ്ടു്. അതിന്റെ ശില്പ സവിശേഷത നോക്കിക്കൊണ്ടുനിലു്കുമ്പോൾ പിറകിൽ മലയാള ഭാഷയിലൊരു ചോദ്യം:- "വീണ്ടുമെത്തിയോ?"

ആളിനെ മനസ്സിലായില്ല എനിക്കു്. എങ്കിലും മറുപടി നല്കി. അയാൾ വീണ്ടും:- "നാട്ടിലെന്തൊക്കെ വീശേഷം? നിങ്ങൾക്കു സുഖമാണോ?" നാട്ടിലെ വീശേഷങ്ങൾ പറഞ്ഞാൽ ആ മലയാളി ഞെട്ടും. എന്റെ സുഖത്തെക്കുറിച്ച് ചോദിച്ചു അസുഖത്തെക്കുറിച്ച് പറയാനാരുമില്ലാത്ത അയാൾ ഓട്ടം. സംശയമില്ല. അതുകൊണ്ടു് "നാട്ടിൽ വീശേഷമാണല്ലോ. എനിക്കു വീശേഷിച്ചൊരു സുഖവുമില്ല" എന്നു മറുപടി നല്കി. സത്യമിതാണു്. നമ്മളൊരോരുത്തരും ഏകാന്തതയുടെ ലോകം സൃഷ്ടിച്ചു് അതിൽ കഴിഞ്ഞുകൂടുന്നു. ആ ലോകത്തിന്റെ അസാധാര്യങ്ങളെക്കുറിച്ച്, വിഷാദങ്ങളെക്കുറിച്ച് ആരോടും ഒന്നും മിണ്ടുന്നില്ല. ഇതിൽനിന്നു രക്ഷനേടാനായി ചിലർ കടിക്കുന്നു. മറുചിലർ പെൺവേട്ട നടത്തുന്നു. പെണ്ണുങ്ങളിൽ ചിലർ പരദൂഷണം നിർവഹിക്കുന്നു. മറുചിലർ 'ഫ്ലോട്ടിംഗ്' ചെയ്യുന്നു. എല്ലാം ഏകാന്തതയിൽനിന്നു രക്ഷപ്രാ

എം. കൃഷ്ണകുമാരൻ

പിക്കാൻതന്നെ, ഇതേഴുന്ന ആളിന്റെ മാർഗ്ഗം ഈ പംക്തി കൈകാര്യം ചെയ്യുക എന്നതും. എഴുതാൻവേണ്ടി വാരികകൾ വായിക്കുന്നു. പക്ഷേ ചെറുകഥകൾ വായിക്കുമ്പോൾ അന്യവത്കരണം കൂട്ടുന്നതേയുള്ളു. ക്കൂടും വാരികയിൽ (ലക്കം 42) ശ്രീ. ഗോപിക്കുട്ടൻ എഴുതിയ 'ഒരു ഭേദങ്ങൾ' വായിച്ചു. ഒരുകാലത്തു ധനികനായിരുന്ന ഒരുത്തന്റെ മകൾക്കു കഥ പറയുന്ന ആൾ പ്രേമലേഖനം നല്കി. തന്നെ അതു കണ്ടുപിടിച്ച് താക്കീതുകൊടുത്തു. കാലം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ ധനികൻ തെങ്ങിനായി. മകളുടെ ശത്രുപങ്കാരിയായി മാറിയ അയാൾ കഥ പറയുന്ന ആളിനെ വീട്ടിലേക്കു ക്ഷണിക്കുന്നു. എന്തൊരു കഥ! എത്ര കോടിക്കണക്കിനാളുകൾ കൈകാര്യം ചെയ്തതാണിതു്! ഏതു നിസ്സാരസംഭവത്തിലും അ

ടങ്ങിയിരിക്കുന്ന അനന്തസത്യത്തെ സാഹിത്യസൃഷ്ടി അഭിവ്യഞ്ജിപ്പിക്കുന്നില്ലെങ്കിൽ ആ സാഹിത്യസൃഷ്ടി കൊണ്ടെന്തുപ്രയോജനം? കാരാറിൻ മാൻസ്ഫീൽഡിന്റെ The fly എന്ന ചെറുകഥ ഞാൻ ഓർമ്മിച്ചുപോവുകയാണ്. മൊഹിസ് മാനേജറോ മറോ ആണെന്നു തോന്നുന്നു; ആറുകൊല്ലമുൻപ് അയാളുടെ മകൻ ഫ്രാൻസിസ്കോ വധിക്കപ്പെട്ടു. മകന്റെ ഫോട്ടോ അയാളുടെ മേശയുടെ പുറത്തുണ്ട്. മരിച്ച യുവാവിനെ ഓർമ്മിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ അയാളുടെ മഷിക്കപ്പിയിൽ ഒരിച്ചവിണം. അതിനകത്തുകിടന്ന പിടയുന്ന അതിനെ അയാൾ പേനത്തുമ്പുകൊണ്ടു രക്ഷിച്ചു. ചിറകും കാലും വൃത്തിയാക്കി പറക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്ന ആ ഈച്ചയെ അയാൾ മഷി തുളളികളായി വീഴ്ത്തി കൊന്നു. വീടിലൂടെ ക്രൂരതയുടെ നേർക്കുള്ള മനുഷ്യന്റെ ക്രൂരത ചിത്രീകരിക്കുന്ന കഥയാണിത്. ഇങ്ങനെ അനുവാചകന്റെ സ്വതന്ത്ര സമ്പന്നമാക്കണം കലാസൃഷ്ടി.

* *

ജീവിതം അർത്ഥരഹിതമാണെന്നു അസ്തിത്വവാദികൾ പറയുന്നു. ജീവിതത്തിന്റെ അർത്ഥം മനസ്സിലാക്കാൻ ആളുകൾക്കു കഴിയില്ലെന്ന വസ്തുത ഗ്രഹിക്കുകയാണ് വേണ്ടതെന്ന് മനുശാസ്ത്രജ്ഞനായ വിക്ടർ ഹാർഡിന്റെ നോവൽ മറുപടിനൽകുന്നു. (Joseph Campbell എഴുതിയ Creative Mythology എന്ന പുസ്തകം— The Marks of God എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ നാലാമത്തെ വാല്യം—വായിച്ചു ഓർമ്മയിൽനിന്നും)

ഹാസ്യം

എനിക്കു ചന്ദ്രനിൽച്ചെന്നു താമസിക്കാൻ കഴിഞ്ഞിരിക്കുകയിൽ! ട്രെയിൻടിക്കററ് എക്സാമിനർമാർ ഭീമമായ തുകകൈക്കൂലിവാങ്ങിക്കൊണ്ട് റിസർവ്.

ചെയ്തു കംപാർട്ട്മെന്റിൽ ആളുകളെ കടത്തിവിടുന്നതും കാണേണ്ടിവരില്ല. എനിക്കു ബന്ധു രജിസ്റ്റർ ചെയ്തു അയയ്ക്കുന്ന കത്തും വേറെരാൾ ഒപ്പിട്ടുവാങ്ങുന്നതു കാണേണ്ടിവരില്ല. എന്നും കാലത്തു പത്രം നിവർത്തിനോക്കുമ്പോൾ 'ഞാനതു ചെയ്തും ഇതുചെയ്തും' എന്നു മന്ത്രി പറയുന്നതു വായിക്കേണ്ടിവരില്ല. ചന്ദ്രനിൽപോകാൻ കഴിയുകയില്ല. അതുകൊണ്ട് ഇവിടത്തെ അവിടെ താമസിക്കുന്നതായി സങ്കല്പിക്കുന്നു. ഈ സങ്കല്പം സത്യത്തിൽനിന്നുള്ള ഉളിച്ചോട്ടമാണ്. സമ്മതിക്കുന്നു. ഇതിന് എന്തെ സഹായിക്കുന്നു നല്ല രീതിയിൽ എഴുതിയിട്ടുള്ള ഹാസ്യകഥകൾ. അതുകൊണ്ട് മനോരാജ്യത്തിൽ (ലക്കം 30) 'ലാഭോച്ചവടം' എന്ന കഥയെഴുതിയ ശ്രീ. ജെ. ഫിലിപ്പോസ് തിരുവല്ലയോടു എന്നിക്കു നന്ദിയുണ്ട്. മണ്ടനായ മകനെ കോളേജിൽ ചേർക്കാൻ കഷ്ടപ്പെടുന്ന ഒരു പിതാവിന്റെ ചിത്രം കഥാകാരൻ വരച്ചിരിക്കുന്നു. ആ ചിത്രം കാണുന്ന ഞാൻ ദൈവം ദിനജീവിതത്തിലെ പ്രയാസങ്ങൾ മറന്ന് 'ചന്ദ്രനി'ലെത്തുന്നു. സ്ഥൂലീകരണമുണ്ടെങ്കിലും സാദാഭാവീകരണം ഭംഗംവരാത്ത ഹാസ്യമാണ് ഫിലിപ്പോസിന്റെത്.

* *

കമ്പ്യൂട്ടറിലെ ഉള്ളടക്കം പൊക്കംകൂടിയ ഒരു സ്കീം 'നെറ്റ് ഡ്രസ്സ്' ധരിച്ചുകൊണ്ട് റോഡിലൂടെപോകുന്നു. ആളുകൾ സ്വന്തം വൈകാരികതയെക്കുറിച്ച് ബോധമുള്ളവരായിത്തന്നെകിൽ! തങ്ങളുടെ രചനകൾക്കുള്ള വൈകാരികതയെക്കുറിച്ച് എഴുത്തുകാർക്ക് അറിവുണ്ടായിത്തന്നെകിൽ!

അങ്ങനെയൊണ് അംഗനകൾ

കുമാരിവാരികയിൽ (ലക്കം 45) "രണ്ടു മുഖമുള്ളവ"രെക്കുറിച്ച് എഴുതുന്ന പത്രാധിപർ പരാതിപ്പെടുന്നു: "ഒറ്റയ്ക്കു

കണ്ടാൽ വലിയ കാര്യമായി ലോഹിംപറയുകയും ക്ഷേമാനുപാഷണങ്ങൾ നടത്തുകയും ചെയ്യുന്ന ചില മാനന്തരുണ്ട്. ഇവരിൽ ചിലരാകട്ടെ പത്തുപേരുടെ മദ്ധ്യത്തിൽവെച്ചു കണ്ടാൽ അറിയുന്ന

ഭാവംപോലും നടിക്കാറില്ല". പത്രാധിപർ ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്ന ഈ 'ഫിപോക്രിസി' ലോകത്തെമ്പിടയുമുണ്ട്. സുന്ദരിയാ ഭാര്യയുമായി ഭർത്താവു പോകുകയാണെന്നിരിക്കട്ടെ. വലിയ പരിചയമില്ലാത്തവൻ അവരെ തടഞ്ഞുനിർത്തി സംസാരം തുടങ്ങും. 'സിഗററ്റ് വേണോ, ചായ വേണോ' എന്നൊക്കെ പുരുഷനോടു ചോദിക്കും. അപ്പോഴൊക്കെ അയാളുടെ കണ്ണു സ്ത്രീയുടെ അവയവങ്ങളിലായിരിക്കുകയും ചെയ്യും. ആ ഭർത്താവുതന്നെ ഒറ്റയ്ക്കുപോയാൽ, ഈ ചോദ്യകർത്താവ് അയാളെ കാണാനിടവന്നാൽ കാണാത്ത മട്ട് അഭിനയിക്കും. പുരുഷനെ കണ്ടാൽ വിടാതെ പിടിച്ചുനിർത്തി സംസാരിക്കുന്ന സ്ത്രീയുമുണ്ട്. അവർതന്നെ ഭർത്താവുമായി പോകുകയാണെങ്കിൽ, അയാളെ കാണാനിടവന്നാൽ മുഖം തിരിച്ചുകളയും. വെറുതെ മടങ്ങിത്തന്നു പൊഴിക്കുന്നവരെക്കുറിച്ച് ബർട്ടൻഡ് റസ്സൽ എഴുതിയിട്ടുണ്ട്. ഹാംലറ്റ് രാജകുമാരന്റെ ചിററപ്പൻ കൊലപാതകം ചെയ്തിട്ട് അയാളെ കാണുമ്പോഴെല്ലാം പുഞ്ചിരിയുണ്ടായിരുന്നു. അത് കൊലപാതകം മറച്ചുവെക്കാനായിത്തന്നെ റസ്സൽ പറഞ്ഞു. നമ്മുടെ ജോലിക്കുയറം തടസ്സപ്പെടുത്തിയിട്ട്, നമ്മെ സ്ഥലംമാറ്റിയിട്ട്, നമ്മുടെ വസ്തു പിടിച്ചുപറിയിട്ട് നമ്മെക്കുറിച്ച് മിനമായ അപവാദം പ്രചരിപ്പിച്ചിട്ട് നമ്മെ നോക്കി മനഹാസം തൂകുന്ന എത്രയോ പേരുണ്ട് ഈ ലോകത്തിൽ.

* *

ഭാവമുണ്ടാകുമ്പോൾ വലിയൊരു ഫിപോക്രിസിയാണ്. ഒരിക്കൽ ബർട്ടൻഡ് റസ്സൽ ന്യൂയോർക്കിൽ ടാക്സി കാറിൽ സഞ്ചരിക്കുകയായിരുന്നു. ഡ്രൈവർ തിരിഞ്ഞുനോക്കി അദ്ദേഹത്തോടു

ചോദിച്ചു: "താങ്കൾ ബർട്ടൻഡ് റസ്സലാണോ?" അതേയെന്നു അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. ടാക്സി ഡ്രൈവർ പറഞ്ഞു: "ഞാൻ പണ്ട് താങ്കൾ പ്രസംഗിക്കുന്നതു കേട്ടിട്ടുണ്ട്. അത് എന്റെ ഇൻറലക്ട് ചാലായ് ഭൂതകാലം. ഇന്നു ഞാൻ വിവാഹിതൻ. അതുകൊണ്ട് ഞാൻ മനുഷ്യനല്ല". തങ്കം എന്നു ഉറക്കെ വിളിച്ചുകൊണ്ട് "ക... മോളേ" എന്നു മനസ്സിൽ സംബോധന ചെയ്യുന്നവരാണ് പല ഭർത്താക്കന്മാരും. റാസ്കൽ എന്ന മനസ്സിൽ കരുതിക്കൊണ്ട് "ഡീയർ, കാപ്പികുടിക്കാൻ വരു, കാപ്പി തണുക്കില്ലേ" എന്നു കൊഞ്ചിപ്പറയുന്നവരാണ് പല ഭാര്യമാരും.

വേളൂർ

ശ്രീ വേളൂർ കൃഷ്ണൻകുട്ടി 'മനോരാജ്യം' (ലക്കം 31) വാരികയിലെഴുതിയ "അഖിലകേരള ഫെയ്ലിയേഷൻ" അസ്സോസിയേഷൻ" എന്ന ഹാസ്യകഥ വായിച്ചു. രസിച്ചു. 'റാക്' വാങ്ങി ജയിച്ച കുട്ടികളെ ഇൻറർവ്യൂ ചെയ്തിട്ട് പത്ര പ്രതിനിധി ഫോട്ടോഗ്രാഫറോടുകൂടി അറുനൂറ്റിൽ പുജ്യം മാർക്ക് വാങ്ങിയവനെ ഇൻറർവ്യൂചെയ്യാൻ പോകുന്നതും അവൻ സ്വന്തം 'മാനന്ത'യ്ക്കു യോജിച്ചവിധത്തിൽ മറുപടി നൽകുന്നതുമാണ് കഥയുടെ വിഷയം. ഫോട്ടോ എടുത്തതിനു സിററിങ് ഫീയായി പത്തുരൂപ അവൻ 'ഡിമാൻഡ്' ചെയ്യുന്നു. കൊടുത്തില്ലെങ്കിൽ പ്രതിനിധിക്ക് അടികിട്ടും. ഫോട്ടോഗ്രാഫർക്കു ക്യാമറയും നഷ്ടപ്പെടും. മനുഷ്യന്റെ സ്വഭാവവും പെരുമാറ്റവും അവയ്ക്കു ഹേതുവായ മനുശാസ്ത്രവും മനസ്സിലാക്കി വേളൂർ കൃഷ്ണൻകുട്ടി എഴുതുമ്പോൾ അനുവാചകൻ ചിരിക്കുന്നു; കഥയിലെ അത്യന്ത അയാൾ മറക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. എത്ര വശത്തിന്റെയും മറുവശം കാണുന്ന ആളാണ് ഹാസ്യസാഹിത്യകാരൻ. വേളൂർ കൃഷ്ണൻകുട്ടി ആ വിധത്തിലൊരു ഹാസ്യസാഹിത്യകാരനത്രേ.

* *

നിർവചനങ്ങൾ:-

1) സി. വി. രാമൻപിള്ളയുടെ ധർമ്മരാജായും രാമരാജാബഹദൂറും—എല്ലാവരും പുകഴ്ത്തുകയും ആരും വായിക്കാത്തതുമായ നോവലുകൾ.

മലയാള സാഹിത്യനിരൂപണം (അത്യന്താധുനികം) — ഒരു സായ്പ് വേറൊരു സായ്പിനെക്കുറിച്ചു പറഞ്ഞ ദുർഗ്രഹങ്ങളായ കുറെ വാക്യങ്ങളുടെ സമാഹാരം.

സാഹിത്യവാരഡം— കൊച്ചുവർത്തമാനം

ഡാൻസ്—തിരുവനന്തപുരത്തെ പണമുള്ള പെണ്ണങ്ങൾ തങ്ങളുടെ, വാസനയില്ലാത്ത പെൺകുഞ്ഞുങ്ങളെ അഭ്യസിപ്പിക്കുന്ന ഉഡാൻസ്

ചേട്ടൻ—ഏതു കിഴക്കുകിഴവിയും ഭർത്താവിനെ വിളിക്കുന്ന പേര്. അല്ലെങ്കിൽ ആ സ്ത്രീയുടെ പ്രേമാതിരേകമാർന്ന സംബുദ്ധി.

പെണ്ണങ്ങൾ—നോക്കേണ്ട പുരുഷനെ 'നിഷ്കൃഷ്ടമായും ക്ലേശമായും' നോക്കുകയും നോക്കിയില്ലെന്നും അവന്റെ മുൻപിൽവെച്ച് ഭാവിക്കുകയുംചെയ്യുന്ന ഔദ്യോഗികവരയിൽപെട്ടവർ.

തിരുവനന്തപുരം — കാപ്പികടിക്കാൻ ഒരു നല്ല കാപ്പിക്കടയെങ്കിലുമില്ലാത്ത പട്ടണം.

എറണാകുളം—നീല അവിയൽ, മഞ്ഞ തേന്മാരൻ, കറുത്ത സാമ്പാർ, വേകാത്ത ചോറ്, തൊലിയുരിക്കാത്ത മത്സ്യം ഇവ ഹോട്ടലുകളിൽ കിട്ടുന്ന പട്ടണം.

ചിക്കൻഡ്രൈഡ്—കാക്കകൾ ആയുസ്സെത്തുന്നതിനുമുമ്പു മരിച്ച് ഹോട്ടലുകളിലെ പ്ലേറ്റുകളിൽ മസാലപ്പുരണ്ടു് അവതരിക്കും എന്നതിനു തെളിവുനല്കുന്ന ഒരു സാധനം.

ഇൻഡ്യൻ ഷേവിങ്ങ് ബ്ലെയിഡ്—വെള്ളത്തിനു പകരമായി കണ്ണീരു പ്രവഹിപ്പിച്ച് ഷേവ് ചെയ്യുമ്പോൾ വെള്ളം വേണ്ടതാക്കുന്ന ഒരു ഇന്ത്യക്കാണ്.

* *

നിർദ്ധനത്വം താഴ്ന്നുണ്ടാക്കുന്നില്ല, സമ്പന്നത എന്നതും ജനിപ്പിക്കുന്നില്ല എന്ന മാർക്സ് റീലിയസ് പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ശരിയാണോ അതു? വിട്ടിൽ

നാലുപേർ വരുന്നുവെന്നിരിക്കട്ടെ. നാലു പേർക്കും ഇരിക്കാൻ നാലുകസേരകളില്ല രണ്ടുയുള്ളവെങ്കിൽ ആതിഥേയന്മാർ മാത്രം സിക്തമായ താഴ്ന്നുണ്ടാവുകയില്ലേ? രാജഗോപാലാചാരി പുല്ലായിൽ ഇരുന്ന് അതിഥികളെ അതിർത്തെന്നെ സ്വീകരിച്ചിട്ടുണ്ടായി സംഭാഷണംചെയ്തു. ഗോസിജി അർദ്ധനഗ്നനായിരുന്നു. ശരി. പക്ഷേ രാജഗോപാലാചാരി രാജഗോപാലാചാരിയും ഗോസിജി ഗോസിജിയുമായിരുന്നു. അവർ അനുഷ്ഠിച്ചതിന്റെ പതിനായിരത്തിലൊരംശം അനുഷ്ഠിക്കാൻ കഴിയാത്തവൻ തോർത്തുടുത്തു റോഡിൽക്കൂടെ നടക്കുകയും ദാരിദ്ര്യം തിന്മയല്ല എന്ന് ഉദ്ഘോഷിക്കുകയുംചെയ്താൽ അതിലേതു് അർത്ഥമിരിക്കുന്നു? പിന്നെ ദാരിദ്ര്യമുണ്ടെങ്കിൽ അതു മറയ്ക്കാൻ ശ്രമിക്കരുത്. ശ്രമിച്ചാൽ അതു കൂടുതൽ വ്യക്തമാവുകയേയുള്ളൂ. ചെററപ്പുരയിൽ വിലകൂടിയ കർട്ടനുകളും കുണ്ടുകഴിയുമായി കിടക്കുന്ന തറയിൽ സെറാറ്റിന്റെ സ്റ്റാൾമെൻറായി വാങ്ങിയിട്ടുകയും ചെയ്യുന്നവരെ ഞാൻ കണ്ടിട്ടുണ്ട്. ഞാനവരെ അധിക്ഷേപിക്കുകയല്ല. ഞാനും നിർദ്ധനനാണ്. There is a crime behind every fortune—Balzac.

* *

മൂന്നുവയസ്സായ ആൺകുട്ടി പതിനേഴുവയസ്സായ പെൺകുട്ടിയെ കണ്ടു കാമവിവശനായാൽ അവനെ സൈക്കിയാട്രിസ്റ്റിനെ കാണിക്കണം. നമ്മുടെ കഥാകാരന്മാരിൽ പലർക്കും മൂന്നുവയസ്സേ ആയിട്ടുള്ളൂ.

ജയയുടെ കഥ

പ്രേമവും അതിനോടു ബന്ധപ്പെട്ട വിഷാദവും ആഹ്ലാദവും ജീവിതത്തിലെ ആവർത്തനമാർന്ന വികാരങ്ങളാണ്. വികാരങ്ങളിൽ അടിയുറച്ച സാഹിത്യവും കലയും അതുകൊണ്ടു് ആവർത്തനാത്മകങ്ങളായിത്തീരുന്നു. ആവർത്തിക്കുന്നതിന്റെ വൈരസ്യം അനുവാചകന് അനുഭവപ്പെട്ടമ്പോഴാണ് അയാൾ കുറപ്പെടുത്തുന്നതിന്റെ ചൂണ്ടുവിരൽ എഴുത്തുകാരന്റെ നേർക്കു് ചൂണ്ടുന്നതു്.

നിർവചനം

ഒന്ന്

ഭൂമിയിൽ മാകാശത്തിനു മിടയിൽ രക്തംകൊണ്ടി കുരിശുയർത്തിയതാരാണ്? അസ്ഥികളുടെ സിംഹാസനത്തിലിരുന്ന് വിധി പ്രസ്താവിക്കുന്നതാരാണ്? ചോരയൊലിക്കുന്ന നട്ടച്ചകൾ ഏതോ വിനാശഗാനം പാടുന്ന മരിച്ചവർ വന്ന് ഭൂമിയുടെ ഹരിതജാലങ്ങൾ—വലിച്ചടുത്തു തലകീഴായി നിൽക്കുന്ന ഹൃദയങ്ങൾ ആരുടെവരവാണ് പ്രവചിക്കുന്നതു്? താഴ്വരയിൽ തെളിയുന്ന വെളിച്ചം ഏതു വിശുദ്ധന്റെ ചിതയാണ്? ശുഭോതി നേതനെ സൂചിപ്പിക്കുന്ന പിന്നിലൊരു കാരാരി ഒളിച്ചുപിടിക്കുന്നു. കാതില്ലാത്ത ശബ്ദങ്ങൾവന്ന് ഭൂമിയുടെ നാവുകൾ പിഴുതെടുക്കുന്നു. എന്നിക്കൊരു വാൾ തരിക. ഓടക്കുഴലും കിരീടവും തിരിച്ചെടുക്കുക.

രണ്ടു്

നിദ്രയും സ്വപ്നത്തിനുമിടയിൽ സ്നേഹംകൊണ്ടൊരു തല്ലമൊരുകീഴ്ത്താരാണ്? പൂക്കളുടെ സിംഹാസനത്തിലിരുന്ന് കാരുണ്യത്തിന്റെ സങ്കീർത്തനം—പാടുന്നതാരാണ്? നക്ഷത്രങ്ങളിൽനിന്ന് ഭൂമിയിലേക്കു് ഒലിവിളകൾ പറന്നുവീഴുന്ന യിശുദ്ധരുടെ മയിൽപ്പിലി നാശത്തിന്റെ നഗരങ്ങളെ—ഉഴിഞ്ഞുപോകുന്ന അനുകമ്പയൊഴുകുന്ന ഈ മുറിവുകൾ ഏതു രക്തസാക്ഷിയുടെ സ്മാരകമാണ്? ആകാശത്തിൽ വിടരുന്ന പൂവു് ഏതു പ്രവാചകന്റെ—ജന്മനക്ഷത്രമാണ്? സുപ്രഭാതമാശംസിക്കുന്ന സൂചിപ്പിക്കുന്ന ഒരു മധുരനാരങ്ങ സമ്മാനിക്കുന്ന കാതുമുളച്ച ശബ്ദങ്ങൾവന്ന് ഭൂമിയുടെ നാവുകൾ തിരിച്ചുനൽകുന്നു. എന്നിക്കൊരു നിദ്രതരിക. പേക്കിനാവുകളും വിഷക്കോപ്പയും തിരിച്ചെടുക്കുക.

000

പി. ഉദയദാസ

എന്നാൽ പ്രതിപാദ്യവിഷയത്തെ പൂരിയ രീതിയിൽ വ്യാഖ്യാനിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ ആ വ്യാഖ്യാനം അനുവാചകന്റെ മനസ്സിൽ പ്രകാശം വ്യാപിപ്പിക്കുവാൻ സഹായിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിൽ അയാൾക്കു പരാതിയില്ല. ശ്രീമതി ജയ കടയ്ക്കൽ മലയാളനാട്ടിലെഴുതിയ (ലക്കം 8) “സ്മൃതികളിലൊരു മഴ” എന്ന കഥയെക്കുറിച്ച് വായനക്കാരനു പരാതിയില്ല. സ്നേഹിച്ചു വായിക്കുന്നതിന് പ്രായംകൂടിയ ഒരുത്തനെ വിവാഹം കഴിക്കേണ്ടതായി വന്ന ഒരു തരുണിയുടെ വികാരവിചാരങ്ങളെ ആവിഷ്കരിക്കുന്ന ഇക്കഥയിൽ കലയ്ക്ക

ടെ ചട്ടക്കൂട്ടിലൊതുങ്ങിയ സാമൂഹ്യവിമർശനമുണ്ട്, ഭാവാത്മകതപരമുണ്ട്. അനുഭവവും ആവിഷ്കാരരീതിയും ദുർഗ്രഹമാകാതിരിക്കുമ്പോഴാണ് വായനക്കാരന് ആശ്വാസം ഉളവാകുന്നതു്. അനുഭവം സത്യാത്മകമാണ് ഇക്കഥയിൽ. ആവിഷ്കാരം സുഗ്രഹവും.

* * *

മൊറോക്കോയിൽ ബെർബർ വർഗ്ഗക്കാരുണ്ട്. അവരുടെ ഒരു ഗാനം - “സിദിദുദിന്റെ മകനുമായി ഞാൻ

പ്രേമത്തിലാണ്

അവൻ എത്രകൊണ്ടാണ് എന്നെ നോക്കാത്തത്?

സിദിദാദിന്റെ മകനുമായി അവൾ പ്രേമത്തിലാണ്.

അവൻ അവളെ നോക്കാത്തതിന്റെ ഹേതു ഊഹിക്കാൻ ആകാണു് കൗതുകം?

—അവന്റെ അച്ഛൻ അവന്റെകൂടെ ഉണ്ടായിരുന്നതിനാൽ!

—നിന്റെമുലകൾ ബ്ലൂസിൽനിന്നു തള്ളിനിന്നിരുന്നതിനാൽ!

—പണഞ്ഞെസംബന്ധിച്ച വൈഷമ്യം അവനങ്ങായിരുന്നതിനാൽ!

—നീ അത്രമാത്രം സുന്ദരിയായതിനാൽ നിന്നെനോക്കാൻ അവനു പേടിയാ യതിനാൽ!

—നിന്നെഅവൻ പ്രേമിക്കുന്നതിനാൽ! നിന്റെനോട്ടം അവനെ ഹൃദയത്തി ന്റെ അടിത്തട്ടുവരെ പൊള്ളിക്ക മെന്നതിനാൽ!

ഗ്രാമത്തിലെ നാലുംകൂടുന്നവഴിയിൽ വച്ച് ഇന്നരാത്രി നീ അവനെ കാണമെ ന്നു അവനോടു പറയൂ.

പിന്നെ, നാളെമുതൽ നീയായിരിക്കും അവനെ നോക്കാൻ അധീരയായി മാറു ന്നതു്.

കല ഭാട്ടന്നോ അതോ—?

കുങ്കുമം വാരികയിൽ “തെക്കുന്നിന്നൊ

രു മിശിഹ” എന്ന കഥയെഴുതിയ ശ്രീമ തി ശോഭാവാരീയരിൽനിന്നു കല ഭാട്ടി പ്പോവുകയാണോ അതോ തന്റെ അടു ത്തെക്കുവരുന്ന കലയിൽനിന്നു ശോഭാവാ രിയർ ഓടിയകലുന്നോ? കഥാരചന ആരംഭിച്ചപ്പോൾ കല ശ്രീമതിയിൽനി ന്നു ഓടിപ്പോവുകയായിരുന്നു. ഏതാനും മാസങ്ങളായി കലയുടെ ഭരണത്തുനിന്നു ശ്രീമതി ഓടിയകലുകയാണ്. വിപ്ലവത്തിന്റെ ഫലമായി ശവങ്ങൾ പാതക ളിൽ നിറഞ്ഞപ്പോൾ മിശിഹയായിച്ചെ ന്നു റിപ്പോർട്ടർ വധത്തിനു കാരണക്കാരാ യവരെ പേടകത്തിൽ കയറ്റി അയച്ചി ട്ടു് ഫോട്ടോ എടുത്തു എന്നാണ് സങ്കീർ ണ്ണത ആവഹിക്കുന്ന ഈ ആഖ്യാനത്തിൽ നിന്നു് ഞാൻ മനസ്സിലാക്കിയതു്. എന്റെ മനസ്സിലാക്കൽ തെറ്റാവാം. ശരിയാവാം. പറയാനുള്ളതു് ഭംഗിയാ യും സ്വപ്നമായും പറഞ്ഞില്ലെങ്കിൽ വായ നക്കാരൻ അയാൾക്കു തോന്നുന്നതുപോ ലെയൊവും ഗ്രഹിച്ചുവയ്ക്കുക. എന്തായാ ലും സർഗ്ഗാത്മകപ്രക്രിയ മനസ്സിൽവച്ചു വേണം നടത്തേണ്ടതു്; മസ്കിങ് കത്തിൽ വച്ചല്ല. ഓട്ടം ആരങ്ങോയാകലത്തു്? ശോഭാവാരീയർ ഓടിയൊലും കഥ ഓടി യൊലും ഫലം ഒന്നുതന്നെ. രണ്ടുപേരും അടുത്തടുത്തല്ല നിൽക്കുക.

000

ആ സ്ത്രീയും ഭർത്താവിൽനിന്നുള്ള ക്ഷയ രോഗത്തിന്റെ പകു് നേടിയിരുന്നു. മ രിയാദ്മിത്രയേവ്നയുടെ മകനോടൊ ള്ളം ദണ്ഡയേവ്സ്കി കുടുംബമാരംഭിച്ചു. 1857-ൽ മരിയാദ്മിത്രയേവ്നയെ വി വാഹംചെയ്തു.

ഇപ്പോഴേക്കും എഴുത്തു വീണ്ടും ആരം ഭിക്കാൻ കഴിയുംവിധം സാഹചര്യങ്ങൾ മെച്ചപ്പെട്ടുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. “അമ്മാവ ന്റെ സ്വപ്നം” ആയിരുന്നു പിന്നീടു ണ്ടായ കൃതി. മാന്യന്മാർക്കു് തങ്ങളുടെ പെങ്കൊച്ചങ്ങളെ കെട്ടിച്ചുകൊടുക്കാൻ ആത്തിപിടിച്ചുനടക്കുന്ന ഭൂസ്വാമിമാ തുടെ സദാചാരത്തെക്കുറിച്ചായിരുന്നു ആ കൃതി: കപടനാട്യത്തെക്കുറിച്ചുള്ള മറ്റൊ രു കൃതിയാണ് “കുടുംബസുഹൃത്തു്”.

1859-ൽ ദണ്ഡയേവ്സ്കിക്കു് യൂറോ പ്യൻ റഷ്യയിലേക്കു് തിരിച്ചുപോകാൻ അനുവാദം കിട്ടി. അദ്ദേഹം സെൻറ് പീറ്റേഴ്സ്ബർഗിൽതന്നെ വീണ്ടും താമസമാക്കി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ സഹോ ദാൻ മിഖൈലുമായി ഒരു പ്രസിദ്ധീകര ണംതുടങ്ങാൻ പരിപാടിയിട്ടു. മി ഷൈൽ അയാളുടെ സിംഗരറുഫാക്ടറി വിൽക്കുകയും “വ്റെമിയ” (സമയം) എന്ന പേരിലുള്ള ഒരു പ്രസിദ്ധീകരണ ത്തിന്റെ പ്രസാധകനായിത്തീരുകയും ചെയ്തു. 1860-ലാണ് “സമയം” പ്രസി ധീകരിച്ചുതുടങ്ങിയത്. ഫയദോർആയി രുന്ന പുതിയ പ്രസിദ്ധീകരണത്തിന്റെ പ്രധാന എഴുത്തുകാരൻ, ഫയദോർ അ പ്പോളെഴുതിക്കൊണ്ടിരുന്ന “നിന്ദിതരും പീഡിതരും” പിന്നീടുഴുതിയ “മരിച്ചു വീടും” ആ പ്രസിദ്ധീകരണത്തിൽ തു ടർച്ചയായി പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി, “മരിച്ചു വീടും” ഓംസ്ക് തടവുകോളനിയിലെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനുഭവങ്ങളെ അടി സ്ഥാനപ്പെടുത്തിയുള്ളതാണ്. സൈബീ റിയൻ തടവറയിലെ രാഷ്ട്രീയമി ള്ലാത്ത തടവുകാരന്റെ ജീവിതത്തെ ഈ നോവലിൽ ചിത്രീകരിക്കുന്നു. ഇടയ്ക്കുള്ള വർഷങ്ങൾ തന്റെകൂടെയുണ്ടായിരുന്ന ത ടവുകാരുടെ നേരെയുള്ള അദ്ദേഹത്തി ന്റെ സ്മരണയും മാറ്റുകയാണുണ്ടായതെ

ദുഃഖവും
ചിന്തയും
മാത്രം
ദണ്ഡയേവ്സ്കി

അനുസരി

ന്നു് ഇതു കാണിക്കുന്നു. കാരണം ഇതിൽ കാര്യങ്ങൾ അനുകമ്പയോടെയാണു കൈ കാര്യാചെയ്തിരുന്നതു്. ഏതായാലും ഈ രണ്ടു നോവലുകളുടെ പ്രസിദ്ധീകരണം കൊണ്ടു് “സമയം” നല്ല രീതിയിൽ തന്നെ തുടരാൻ കഴിഞ്ഞു.

പത്തൊമ്പതാം നൂറ്റാണ്ടിലെ മിക്ക യൂറോപ്യൻ ബുദ്ധിജീവികളേയുംപോ ലെ ദണ്ഡയേവ്സ്കിയും ചുറ്റുപാടുക ളിൽനിന്നും സ്വയം അന്യനാവുന്നതായി അദ്ദേഹത്തിനു അനുഭവപ്പെട്ടു. റഷ്യൻ ജനതയുടെ സാമൂഹ്യമനസ്സാക്ഷിയിൽ ആണ്ടിറങ്ങുന്നതിലൂടെ സ്വന്തം വ്യക്തി ത്വം നേടാമെന്നദ്ദേഹം കരുതി.

ഇക്കാലത്തു് “സമയം” ഒരു വിജയമാ യിരുന്നതിനാൽ ജീവിതസൗകര്യം മെച്ച പ്പെട്ടിരുന്നെങ്കിലും ക്ഷയരോഗം മുർച്ഛി ച്ച് ഭാര്യ കിടപ്പിലായിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നു. അവരുടെ എല്ലാ ആവശ്യങ്ങളും അദ്ദേ ഹം സന്തോഷത്തോടെ നിറവേറ്റി. എ കിൽപ്പോലും അവരുടെ വിവാഹജീവി ത്വം പ്രശ്നങ്ങളില്ലാത്തതായിരുന്നില്ല. അ ദ്ദേഹം ഒരുദിവസം വരാൻ താമസിച്ച് പോയാൽ തന്നെ വഞ്ചിച്ചതായി അവർ കരുതും. സമാധാനിപ്പിക്കുന്നതുകൊണ്ടു് ഒരു പ്രയോജനപ്പെടുണ്ടാവില്ല ഇത്തരം അ നുഭവങ്ങൾ സ്വന്തം സ്ത്രീകഥാപാത്രങ്ങളു ടെ സൃഷ്ടിയിൽ അദ്ദേഹത്തെ സ്വാധീനി ച്ചിട്ടുണ്ടു്. സ്വയം വേദനിക്കുകയും മറ്റു

ഉളവരെ വേദനിപ്പിക്കുന്നതിൽ ആനന്ദം കണ്ടെത്തുന്നവരുമാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ നായികമാർ. സ്നേഹവും കോപവും ഇടകലർന്ന വിചിത്ര കഥാപാത്രങ്ങൾ.

ഉള്ളിൽ കത്തിയെരിയുന്ന തീക്കനലുകളും അപസ്ഥാരരോഗവുമായി എല്ലാ അനുഭവങ്ങളെയും കടിച്ചുതുപ്പുകയും ചവച്ചിറക്കുകയുമെല്ലാം ഫലയദോർഭസ്സായേവ് സ്കി.

“മുൻ മഹാൻമാർ” എന്ന കൃതിയാൽ സ്റ്റീഫൻ സൈഗ്സ് വാക്കുകൾകൊണ്ട് ഫയദോറിന്റെ ഒരു ചിത്രം വരച്ചിട്ടുണ്ട്.”

“അതൊരു പാവം കൃഷിക്കാരന്റെ മുഖമാണ്. ചാരനിറമുള്ള ഒട്ടിയ കവിൾത്തടങ്ങൾ. വർഷങ്ങളായതോളം വീട്ടി ദൂരിതങ്ങളുടെ ചുളിവുകൾ. തൊലി അസ്ഥിയോട് ഒട്ടിപ്പിടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. മുഖത്തു് ഒരുതുള്ളിച്ചോരയുടെ തെളിവില്ല. പിശാചു് ആ മുഖത്തിലെ ചോരമുഴുവൻ ഉറററിക്കടിച്ചതായി തോന്നും. ആദ്യനോട്ടത്തിൽ ആ മുഖംകണ്ടാൽ വെറുപ്പാണുതോന്നുക. പക്ഷേ ആ വെറുപ്പ് പെട്ടെന്നു മാഞ്ഞുപോകും. പകരം ആദരവും ആ മനുഷ്യനോടു തോന്നുക. പക്ഷേ ആ മനോഹരമായ നെററി ആരുടെ ശ്രദ്ധയേറും പിടിച്ചുനിർത്തുകതന്നെ ചെയ്യും”

കഷണി ബാധിച്ചു് ഒട്ടിവീളിയ മുഖവും ഉള്ളതിലുമേറ്റ പ്രായംതോന്നിക്കുന്നവനും ആരോഗ്യമില്ലാത്തവനും നാല്പത്തിരണ്ടു വയസ്സുള്ള “സമയം” മാസികയുടെ പത്രാധിപരായ ഈ ദണ്ഡുയേവ് സ്കിയുടെ മുമ്പിൽ ഒരുദിവസം ഒരു ലേഖനവുമായി ഒരു യുവതി പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു. പത്രാധിപരായ ദണ്ഡുയേവ് സ്കിയെ പത്രപംക്തിയിലൂടെ മുതലെടുക്കുക. മാത്രമേയായിരുന്നുള്ളൂ. അവളുടെ ഉന്നം. പിന്നെ പ്രസിദ്ധനായ ഒരു സാഹിത്യകാരന്റെ കൂട്ടുകാരിയായവുക. എന്നാലിതിലേറ്റേക്കത്ത സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം പുതിയൊരു മാനസിക അടിമത്തത്തിന്റെ അനുഭവമായിരുന്നു. ആദ്യസന്ദർശനങ്ങളിൽ അവർ അദ്ദേഹത്തിനു വഴങ്ങിയിരുന്നെങ്കിലും പിന്നീട് അവളുടെ ചൊല്പടിയിൽ ഫയദോറിനെ നിർത്താൻ അവർ ശ്രമിച്ചിരുന്നു. തന്റെ ഭാ

ര്യമുമാക്കുന്നതു ആദ്യരാത്രിയിൽതന്നെ ചുഴലിദീനം പിടിച്ചു് അബോധാവസ്ഥയിലായ ഫയദോറിന്റെ നേസ്സിനെ ഇവർ എത്രമാത്രം സ്വാധീനിക്കുമെന്ന് ഉറപ്പാക്കാനുണ്ടായുള്ളു. പലപ്പോഴും അവളുദ്ദേശത്തെ മുറിയിൽനിന്നാട്ടി പുറത്താക്കിയിട്ടുണ്ടു്. എന്നിട്ടും അവളുദ്ദേശത്തെ വിടാതെ പിന്തുടരുകതന്നെ ചെയ്തു.

1863-ൽ “സമയം” പ്രസിദ്ധീകരണം നിലച്ച അതേവർഷത്തിൽതന്നെ അപ്പോളിന സുസ്ലോവ എന്ന പുതിയ കൂട്ടുകാരിയുമൊത്തു് പടിഞ്ഞാറൻ യൂറോപ്പ് സന്ദർശിക്കാൻ പോയി. തൊട്ടുമുമ്പത്തെ ഗ്രിഷ്മത്തിൽ അദ്ദേഹം ജർമ്മനി, ഫ്രാൻസ്, ഇംഗ്ലണ്ടു്. സ്വിറ്റ്സർലണ്ടു് ഇറാലി, ആസ്ത്രിയ തുടങ്ങിയ പടിഞ്ഞാറൻ യൂറോപ്യൻ രാജ്യങ്ങൾ സന്ദർശിച്ചിരുന്നു. ഇതുവണങ്ങതെ യാത്ര പുതിയ സന്ദർശനത്തെക്കുറിച്ച് മാത്രമായിരുന്നു. കൂടാതെ ഫയദോറിന്റെ ജീവിതത്തിലെ തീരാശാപങ്ങളായിരുന്ന ചുതാട്ടുകേന്ദ്രങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിനവിടെ കൂട്ടിനേടായിരുന്നു. അതിഥികളുടെ രസത്തിനായി ചുതാട്ടുകേന്ദ്രങ്ങൾകൊണ്ടു നിറഞ്ഞിരുന്ന വിവിധ ജർമ്മൻ ജലധാരാപ്രദേശങ്ങൾ (watering places) അദ്ദേഹം സന്ദർശിച്ചു. അപ്പോഴാണ് അദ്ദേഹം ചുതാട്ടുന്നതിനുള്ള തന്റെ ജീവിതത്തിന്റെ അടങ്ങാത്ത ആവേശം മണത്തറിഞ്ഞതു്. ധനപരമായ വളരെ മോശമായ സ്ഥിതിയിലായിരുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ മനസ്സിനെ ഒരു നല്ല സംഖ്യ നേടിയെടുക്കുന്നതിനുള്ളൊരു ആശയം സദാ അലട്ടിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ചുതാട്ടം അതിനുള്ള കുററൊരു ഒരു മാർഗ്ഗമാണെന്നു് ഫയദോർ വിശ്വസിച്ചു. ഇന്ന് പതിനായിരംനേടിയിരിക്കുമ്പോൾ ഫയദോർ അടുത്തപ്രാവശ്യം അതിനിരട്ടി നഷ്ടപ്പെട്ടിട്ടായിരിക്കും വരിക. ഇതു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ മനസ്സിനേയും സമ്പത്തിനേയും തകർത്തുകൊണ്ടു് തന്നെയിരുന്നു. സുസ്ലോവ എഴുത്തുകാരനെ ഉപേക്ഷിച്ചു് സ്വന്തം താവളത്തിലേക്കു് തിരിച്ചുപറന്നു. ഫയദോറും തന്റെ സുഹൃത്തിൽനിന്നു് വരുത്തിയ പണംകൊണ്ടു് റഷ്യയിലേക്കു തിരിച്ചു.

രോഗം ബാധിച്ച തന്റെ ഭാര്യയെ സംരക്ഷിക്കുന്നതിനായി മോസ്കോയി

ലേക്കു് അവരെ കൊണ്ടുവന്നു. അപ്പോഴേക്കും അദ്ദേഹത്തിന്റെ കീഴ് തീരെ ഒഴിഞ്ഞിരുന്നു. ചുഴലിദീനം വല്ലാതെ അലട്ടിക്കൊണ്ടിരുന്നു. ഈ കഷ്ടപ്പാടുകളുടെ സാഹചര്യത്തിലാണ് ‘അയോലോ ക്ഷുദ്രകൾ’ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്താനുണ്ടായതു്. ‘ഇപ്പോ’ (EPOCH) എന്ന പ്രസിദ്ധീകരണത്തിലൂടെയാണതു പുറത്തുവന്നതു്. യൂറോപ്യൻ യാത്രയെത്തുടർന്നു എഴുതിയ ഈ കൃതിയിലൂടെ പടിഞ്ഞാറൻ രാജ്യത്തിന്റെ അധഃപതിച്ച യുക്തിചിന്തയോടുള്ള അമർഷം പ്രകടിപ്പിക്കുകയുണ്ടായി.

ഭാര്യ ക്ഷയരോഗംകൊണ്ടു മരിച്ചു. അധികം വൈകാതെ സ്വന്തം ബന്ധുക്കളിൽ ഏറ്റവും നന്നായി തന്നെ മനസ്സിലാക്കിയ ആളും ഏറ്റവുമധികം സ്നേഹിച്ചിരുന്നവനുമായ മിക്കവെല്ലാം ഫയദോറിനെ വിട്ടുപിരിഞ്ഞു. ഭാര്യയുടെ ആദ്യത്തോറിലുള്ള കട്ടിയായ പാഷയുടേയും മിക്കവെല്ലാർ വലിയ കുടുംബത്തേയും സംരക്ഷിക്കാനുള്ള ബാധ്യത ഫയദോർ ഏറ്റെടുക്കേണ്ടിവന്നു. അവ ശസാഹിത്യകാരന്മാർക്കുള്ള ഫണ്ടിൽനിന്നു കിട്ടാവുന്നതൊക്കെ വാങ്ങി. പ്രസിദ്ധീകരണക്കാരിൽനിന്നു് മുൻകൂർ തുക പററി. സഹോദരൻ മരിച്ചപ്പോൾ മാസികയുടെ വകയിൽ ഇരുപത്തയ്യായിരം റൂബിൾ കടമുണ്ടായിരുന്നു. കടം വീട്ടാൻ നിവൃത്തിയില്ലാതെ ഫയദോർ പാപ്പരെയ്തി.

ഒരുപക്ഷേ വെറുപ്പിക്കുന്ന തന്റെ കുടുംബാന്തരീക്ഷത്തിൽനിന്നു് രക്ഷനേടാനുമാകാം ഒരുവർഷത്തിനുശേഷം വീണ്ടും ജർമ്മനിയിലേക്കു തിരിച്ചു. വിസ്ബേഡനിൽവെച്ചു് പോളിനയുമൊത്താണ് ഫയദോർ താമസിച്ചതു്. പതിവുപോലെ ഫയദോറിന്റെ കൈയിലുണ്ടായിരുന്ന പണം മുഴുവൻ ചുതാട്ടത്തിൽ നഷ്ടപ്പെടുകയും പോളിന അവസാനമായി വിട്ടുപിരിയുകയും ചെയ്തു. ഫയദോർ കരംപട്ടിണിയിലായി. ചായയല്ലാതെ മറ്റൊന്നെങ്കിലും കൊടുക്കാൻ ഹോട്ടലുകൾ സ്ഥലം വിട്ടുപോയി. ഒടുവിൽ കോപ്പൻഹേഗിൽ വഴി സെൻറ് പീറ്റേഴ്സ് ബർഗിലെത്തുന്നതിനാവശ്യമായ പണം ഒരുവിധം സ്വരൂപിച്ചെടുത്തു. അ

N B S NEWS

സംഗ്രഹം മണ്ണുഭാരതി

ജീവചരിത്രവും തെരഞ്ഞെടുത്ത കവിതകളും. മഹാകവി ഭാരതിയുടെ സംക്ഷിപ്ത ജീവചരിത്രം പവനനും തെരഞ്ഞെടുത്ത കവിതകൾ എസ്. രമേശൻ നായരും നിർവ്വഹിച്ചിരിക്കുന്നു. വില: 20-00

മുസ്ലിമിങ്ങും

കേരളസംസ്കാരവും

(പഠനം)

പി. കെ. മുഹമ്മദ് കണ്ണി ചരിത്രരേഖകൾ. പഴകപാട്ടുകൾ എന്നിവയെ അടിസ്ഥാനമാക്കി രചിച്ചിട്ടുള്ള ഈ പഠനഗ്രന്ഥം മുസ്ലിമിങ്ങളെ ഇതരസമുദായക്കാർക്കു പരിചയപ്പെടുത്തിക്കൊടുക്കുന്നു. വില: 22-00

ആത്മകഥാസാഹിത്യം

മലയാളത്തിൽ

ഡോ: വിജയാലയം ജയകുമാർ മലയാളത്തിലെ ആത്മകഥാസാഹിത്യം എന്ന പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ വിശദവും വിദഗ്ദ്ധവുമായ പഠനം. വില: 30-00

സാഹിത്യജാലകം

എ. പി. രാമൻനായർ സാഹിത്യസംബന്ധികളായ പത്തു പ്രൗഢലേഖനങ്ങൾ. വില: 7-50

എത്രയത്ര സ്ഥലങ്ങൾ;

എന്തെന്തു സംഭവങ്ങൾ

കാട്ടാക്കട ദിവാകരൻ കേരളത്തിലെ ഓരോ ഗ്രാമത്തിനും ഓരോ കഥയുണ്ടു്. ദേവന്മാരുടെയും, യക്ഷികളുടെയും, വീരനായകന്മാരുടെയും കഥകൾ. ഇവയെല്ലാം കോർത്തിണക്കിയ അനർഘമായ യാത്രാവിവരണമാണി ഗ്രന്ഥം. വില: 22-00

നാഷണൽ

ബുക്ക് സ്റ്റാൾ

കോട്ടയം - 686001.

553/82-83

ങ്ങനെ 'അയോലോകത്തുനിന്നുള്ള കുറുപ്പുകൾ' എഴുതിയതിൽനിന്നും ഒട്ടും മെച്ചപ്പെട്ട ചുറ്റുപാടിലായിരുന്നില്ല "കുറുപ്പും ശിക്ഷയും" എഴുതാൻ തുടങ്ങിയപ്പോഴും. അപ്പോഴേക്കും കണ്ടമാനം കടം വരുത്തിത്തീർത്തിരുന്നു. ആശ്രിതരാകട്ടെ സഹായത്തിനുവേണ്ടി ക്ഷേപകയായിരുന്നു. ഇതൊന്നുംകൂടാതെ രോഗങ്ങളുടെ ആക്രമണങ്ങളും ചുരുങ്ങിയ ആഴ്ചകൾക്കുള്ളിൽ ഒരു നോവലെഴുതിക്കൊടുക്കാമെന്ന് കരാറിൽ ഒരു പ്രസാധകനിൽനിന്ന് കുറെ പണം വാങ്ങിയിരുന്നു. ഒരു കരാറിലായിരുന്നു പ്രസാധകൻ ഈ പണം കൊടുത്തിരുന്നത്. നിശ്ചിതദിവസത്തിനകം കൈയെഴുത്തുപ്രതി കൊടുത്തില്ലെങ്കിൽ പിന്നീടടുത്തു എല്ലാ കൃതിവളുടേയും പകർപ്പവകാശം പ്രസാധകനായിരിക്കും. 'കുറുപ്പും ശിക്ഷയും'മാണെങ്കിൽ അങ്ങനെയൊരു എളുപ്പത്തിലെഴുതിത്തീർക്കാനും കഴിയില്ല. ഈ സാഹചര്യത്തിലാണ് ഒരു സുഹൃത്തിന്റെ ഉപദേശപ്രകാരം കുറുപ്പും ശിക്ഷയുമെഴുതുന്നതിനിടയിൽ തന്നെ അന്നാഗ്രിഗോറിയേവ് നസ്കിറോകിനാ എന്ന യുവതിയെ ഒന്നുനോട്ടംനോക്കിയിട്ട് നിയമിക്കാനും 'ദപ്തെയർ' എന്ന തന്റെ അടുത്ത കൃതി എഴുതിത്തീർക്കാനും അദ്ദേഹം തീരുമാനിച്ചത്.

ദസ്തയേവ്സ്കിയുടെ പ്രഖ്യാത നോവലായ 'കുറുപ്പും ശിക്ഷയും' 'അയോലോകത്തിൽനിന്നുള്ള കുറുപ്പുകളുമായി തീരെ ബന്ധമില്ലാത്തതായിരുന്നു. അയോലോകത്തിൽനിന്നും കഥപറയുന്നവനും കുറുപ്പും ശിക്ഷയും എന്ന നോവലിലെ നായകനായ റസ്കാൾ നിക്കാഫും രണ്ടുപേരും സമൂഹത്തിൽനിന്ന് അന്യരായിത്തീർന്നവരാണ്. 1866-ലാണ് കുറുപ്പും ശിക്ഷയും പ്രസിദ്ധീകൃതമാകുന്നത്.

കുറുപ്പും ശിക്ഷയും എന്ന കൃതി ഒരു കുറുവാളിയുടെ കഥയാണ്. കുറുവ ചെമ്പുതിന്റെ പേരിൽ അയാളുടെ മനസ്സ് എപ്പോഴും നീറിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. റസ്കാൾനിക്കാഫ് എന്ന യുവാവ് തനിക്കിഷ്ടപ്പെടാത്ത സാഹചര്യത്തിൽനിന്നും മോചനംകിട്ടാൻ കണ്ടെത്തുന്ന മാർഗ്ഗം പലിശയ്ക്കു പണംകൊടുക്കുന്ന ഒരു വൃദ്ധയെ കൊലചെയ്യുകയാണ്. അയാളുവളു

ടെ എല്ലാ സമ്പാദ്യവും കൊള്ളയടിക്കുന്നു. അയാളൊരു സാധാരണ മര്യാദക്കാരനല്ലെന്നു തെളിയിക്കാനാണ് നിക്കാഫ് ഇതിനു തയ്യാറായത്. ഒരു സാധാരണ മനുഷ്യനാകാതിരിക്കാനുള്ള ശ്രമത്തിലാണയാൾ. പക്ഷേ നല്ലവനും ബുദ്ധിയുള്ളവനുമായ നിസ്കാഫിന് ഈ കൊലക്കുറ്റം പെട്ടെന്ന് നീറ്റുന്ന ഒരു പൊള്ളലായി മാറുന്നു. അയാൾ പാപിയാണോയെന്നു അയാൾ, അയാളെത്തന്നെ വിചാരണചെയ്തു. തന്നെ ഡോക്ടറാക്കാൻ പകലത്തി പണിയെടുക്കുന്ന അമ്മയേയും പെങ്ങളേയും കുറിച്ചോർത്തു. വീണ്ടും വീണ്ടും തന്റെ പണപ്പെട്ടി നിറയുന്ന ഈ പലിശക്കാരിയെ കൊന്നത് തെറ്റാണോ. അതു തടഞ്ഞു അവളുടെ സഹോദരിയെ കൊല്ലേണ്ടിവന്നത് തെറ്റാണോ ആ പലിശക്കാരിയുടെ പണം അപഹരിച്ചത് തെറ്റാണോ. ഒരു സാധാരണ മനുഷ്യനാകാനുള്ള തന്റെ ആഗ്രഹം ഒരു ഇരട്ട കൊലപാതകത്തിലാണല്ലോ കൊണ്ടുതീർച്ച. സ്കൊൾനിക്കാഫ് ഒരു ഭ്രാന്തനെപ്പോലെയാണി, അയാൾ ദുഃസ്വപ്നങ്ങൾ കണ്ടു. ഉറക്കത്തിൽ ഞെട്ടി. ഒരു പുവിനെപ്പോലും അയാൾ കുറുബോധത്തോടെ നോക്കി. കൂടിയന്റെ കൂട്ടുകെട്ടി. കൂടിയനായി. അവളുടെ മകൾ അച്ഛനുവേണ്ടി ചീത്ത ജീവിതം നയിച്ചുവളായിരുന്നു. നിക്കാഫ്, നിക്കാഫിന്റെ ജീവിതത്തിലേക്ക് വീണ്ടും തിരിച്ചുവരുവാൻ തുടങ്ങി. എത്ര നന്മകെട്ട ജീവിതത്തിനും ഒരർത്ഥമുണ്ടെന്ന് നിക്കാഫ് വിശ്വസിച്ചു. ഒടുവിൽ നിക്കാഫ് പാപമൊഴിഞ്ഞ മനസ്സോടെ ഈശ്വരസ്തുതി പറയുന്നു. റസ്കാൾ നിക്കാഫ് ഒരു സമയം നന്മയുടേയും തിന്മയുടേയും ഇരട്ട ബോധത്തിൽപ്പെട്ട് ഇവരണ്ടും തമ്മിലുള്ള സമരത്തിൽപ്പെട്ട് വേദനിക്കുന്ന ഒരു മനസ്സാണ് നിക്കാഫിന്റെത്. വിപ്ളവം നടക്കുന്നതിനുമുമ്പുള്ള റഷ്യയിലെ ചീത്തളിഞ്ഞ സമൂഹത്തിലെ ഒരു യുവാവിന് അവന്റെ മനസ്സിൽ പിടിക്കുന്ന ഭ്രാന്തിന്റെ കഥയാണ് കുറുപ്പും ശിക്ഷയും.

ദസ്തയേവ്സ്കിയുടെ പക്ഷത്തു റസ്കാൾനിക്കാഫ് ഒരു പുരോഗമനവാദിയാണ്. തേപരമായ പാപചിന്തകളിലൊന്നും അയാൾക്കു വിശ്വാസമില്ല.

സമൂഹപര്യം

പി. വി. ജോൺ

ബോധവ്യക്തിത്വം-

അടിവേരുകളെ ഒരു തുരപ്പനെലി കരണ്ടാടുകുന്നു. രഥചക്രത്തിന്റെ സുഷിരങ്ങളിൽ വിധിയുടെ തോട്ടുകൾ ഇറച്ചുകയറുന്ന ഈ കറുത്ത രാവിന്റെ വിങ്ങലിനൊപ്പം ഒരമ്മയുടെ നിലയ്ക്കാത്ത തേങ്ങൽ.

* * *

വ്യാധിയുടെ നരിച്ചീറ്റുകൾ ചേക്കേറുന്ന-

ചങ്കിനെ വ്യഥയുടെ നാവുകൾ ഈമ്പിക്കടിക്കവേ, സിദ്ധാർത്ഥകുമാരൻ ഓടിയൊളിക്കുന്നു. സ്വാസ്ഥ്യത്തിന്റെ കൂട്ടനഷ്ടപ്പെട്ട-

നെഞ്ചിൽ ഒരു തുള വിണിരിക്കുന്നല്ലോ.

* * *

വർത്തമാനകാലത്തിന്റെ നെരിപ്പോടിൽ

വിപ്ളവബോധത്തിന്റെ-

താളുകളെരിയുമ്പോൾ പാമ്പാത്രത്തിൽ മിഴിനിറങ്ങളെ ഉപ്പുപരലുകളാക്കുന്നു.

* * *

സൗരയൂഥത്തിന് താരാപഥങ്ങളും, അഴലുന്ന ആത്മാവിനെന്നും അശാന്തിയുംമാത്രം മിച്ചമാവുന്നു.

* * *

അഹിംസയുടെ ആചാര്യന്മാർ അപ്പം മുറിക്കുകയും, വിഞ്ഞുപാത്രം നിറഞ്ഞുതുളുമ്പുകയും ചെയ്യുമ്പോൾ ഇതാ, വ്യാമോഹത്തിന്റെ-

ശിഥിലശാഖികളിലേക്ക് ചോരച്ചു കണ്ണുമായ ഒരു കഴകൻ പറന്നുടങ്ങുന്നു.

—o—

ദൈവത്തിന്റെ നിലനില്പിനെക്കുറിച്ചു തന്നെ അയാൾ സംശയിക്കുന്നു. റസ്കാൾ നിക്കാഫിന്റെ കാഴ്ചപ്പാടിൽ ആ ലുബ്ധയായ പണം കടംകൊടുപ്പുകാരി വൃദ്ധയെ കൊലചെയ്തത് ന്യായീകരിക്കാവുന്നതാണ്. എന്നാലത്ത് മറ്റൊരു പാവപ്പെട്ട നിഷ്കളങ്കയായ സ്ത്രീയുടെ, ലിസബെറയുടെ കൊലയിൽക്കൂടി അയാളെ കൊണ്ടെത്തിക്കുന്നു. നിക്കാഫ് അയാളുടെ കാമുകിയുടെ ഉപദേശപ്രകാരം ഭൂമിയെ ചുംബിക്കുന്നു. ദസ്തയേവ്സ്കിയുടെ ജീവിതം പഠിച്ചവൻ നിക്കാഫിന്റെ ദസ്തയേവ്സ്കിയെ കാണാതിരിക്കാൻ കഴിയില്ല.

"ചുതാട്ടക്കാരൻ" എന്ന രചനയും ദസ്ത

യേവ്സ്കിയുടെ ജീവിതത്തിന്റെ ഒരു വഴിത്തിരിവുതന്നെയായിരുന്നു.

'ദപ്തെയർ' എഴുതിത്തീർക്കാൻ ആന്നാഗ്രിഗോറിയേവ് നസ്കിറോകിനാ എന്ന ഒരു ഏതോ ഗ്രാമഹര നിയമിച്ചിരുന്നല്ലോ. നാല്പത്തഞ്ചു വയസ്സിലെത്തിയിരുന്ന നമ്മുടെ സാഹിത്യകാരൻ ഇരുപതു വയസ്സായ ഈ കൊച്ചുപെൺ കുട്ടിയുമായി സന്ദേഹത്തിലായി. അവരുടെ ബന്ധം 1867-ൽ നടന്ന അവരുടെ വിവാഹത്തിൽ കലാശിച്ചു. ദസ്തയേവ്സ്കിയുടെ ഭാവിജീവിതത്തിൽ അല്പമെങ്കിലും സമാധാനവും സന്തോഷവും പകർന്നുകൊടുക്കാൻ ഈ പെങ്കൊച്ചു വഹിച്ച പങ്ക് ചെറുതല്ല.

അദ്ദേഹത്തിന്റെ ബന്ധുക്കളിൽനിന്നുള്ള ശല്യത്തിൽനിന്ന് രക്ഷനേടാൻ റഷ്യ വിടണമെന്നവർ ശാഠ്യം പിടിച്ചു. അവരെല്ലാവരുംതന്നെ കലയാണത്തിനെതിരായിരുന്നു. അയാളുടെ പാവപ്പെട്ട ബന്ധുക്കളെപ്പോലും കൂടുതൽ സാമ്പത്തികസാദ്ധ്യതയുണ്ടാക്കുക ഫയദോറിന്റെ ചുരുക്കത്തിലായിരുന്നു എന്ന സത്യം അവർക്കറിയാവുന്നതാണ്. ദസ്തയേവ്സ്കി പടിഞ്ഞാറൻ യൂറോപ്പിൽ തങ്ങളെ നാലു വർഷവും പ്രധാനമായും ചെലവഴിച്ചതു ചുരുക്കുകേന്ദ്രങ്ങളിലായിരുന്നു. വീണ്ടും വീണ്ടും അയാൾക്കു നഷ്ടപ്പെട്ടു. എന്നാൽ പലപ്പോഴും തന്റെ സ്വന്തം കഥാപാത്രങ്ങളിൽനിന്നും വ്യത്യസ്തമായി പശ്ചാത്താപഭാരത്തോടെ ഭാര്യയുടെ മുമ്പിൽ മുട്ടുകുത്തി. അവർ അദ്ദേഹത്തിനും എപ്പോഴും മാപ്പുകൊടുത്തു. അവർ ക്ഷമയോടെ പെരുമാറി. ഫയദാർ ചെലവാക്കുന്ന പണത്തിന്റെ കണക്ക് അവർ ചോദിച്ചിരുന്നില്ല. ഫയദാർ കൊണ്ടുപോകുന്നതുകൂടുതൽ നഷ്ടമാകുമെന്ന് അവർക്കുറപ്പുണ്ടായിരുന്നു. പലപ്പോഴും അവർക്ക് വാടകകൊടുക്കുന്നതിനുവേണ്ടിയായി വിവാഹമോതിരവും വസ്തുക്കളും പണയപ്പെടുത്തേണ്ടിവന്നു. പിന്നീട് 1871-ൽ വലിയൊരു നഷ്ടത്തെത്തുടർന്ന് ഇനി ഒരിക്കലും ചുരുക്കത്തിലില്ലെന്നു ശപഥം ചെയ്തു. ഈ സമയം മുതൽ മരണം വരെ ദസ്തയേവ്സ്കിക്ക് മനസ്സമാധാനത്തോടെ പണിയെടുക്കാൻ കഴിഞ്ഞു. എഴുത്തുപണിയിൽ ഗ്രിഗറിയേസ് നായുടെ വലിയസഹായവും അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായിരുന്നു. അങ്ങേയറ്റം ശ്രദ്ധയോടെ ഫയദോറിന്റെ ഓരോ കൈയെഴുത്തുപ്രതിയും കൈപ്പുചെയ്തുകൊടുക്കാൻ തെറ്റുതിരുത്തി വീണ്ടു വീണ്ടും നന്നാക്കാനും അവരെപ്പോഴും എഴുത്തുകാരനെ സഹായിച്ചിരുന്നു.

പടിഞ്ഞാറുനോട്ടുള്ള കടുത്ത നവവർത്തനമോടെയാണ് ദസ്തയേവ്സ്കി തിരിച്ചത്. പഴഞ്ചൻ താല്പര്യങ്ങളോടു ഫയദോറിനുണ്ടായിരുന്ന താല്പര്യക്കുറവ് ഒന്നുകൂടി ഉറച്ചു. ഇക്കാലത്താണ് അദ്ദേഹം ഇലിയററ എഴുതുന്നത്. ഈ നോവലിലെ പ്രധാന കഥാപാത്രമായ മിഷ്കിൻ പലപ്പോഴും നമ്മുടെ കഥാനായ

കനെ ഓർമ്മപ്പെടുത്തുന്നുവെന്ന് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാര്യ ജീവിചരിത്രത്തിൽ പറയുന്നുണ്ട്.

താൻതപ്പെടുന്ന ഒരു രഹസ്യസംഘത്തിൽനിന്ന് രക്ഷപ്പെടാൻ തീരുമാനിച്ചതിന്റെപേരിൽ ഇവാനോവ് എന്ന പേരുള്ള ഒരു ചെറുപ്പക്കാരനെ അയാളുടെ സുഹൃത്തായ ഫെറാൻ ചെറുപ്പക്കാരൻ കൊല്ലുന്നു. ഈ കേസ് അക്കാലത്തെ പത്രങ്ങളിൽ വളരെയേറെ വാർത്താപ്രാധാന്യം കൊടുത്തിരുന്നു. പടിഞ്ഞാറിൽ നിന്ന് ഇറക്കുമതിചെയ്യുന്ന ആശയങ്ങൾ എത്രമാത്രം അപകടം നിറഞ്ഞതാണെന്നു കാണിക്കാനുള്ള ഒരു നല്ല സന്ദർഭമായി ദസ്തയേവ്സ്കി ഈ സംഭവത്തെ കാട്ടി. അടുത്ത കൃതിയായ 'പോസ്സസ്' ഈ കേസിലെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തിയുള്ളതാണ്.

ദസ്തയേവ്സ്കിയുടെ അവസാന കൃതികൾ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയത് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാര്യയാണ്. അക്കാലത്താണ് അദ്ദേഹം രാത്രിപ്പുലരുവോളം എഴുതുകയും പുലർച്ചക്ക് ഉറങ്ങുകയും ചെയ്യുന്ന ശീലക്കാരനായിരുന്നു. എങ്കിലും കുറച്ചൊക്കെ വിശ്രമത്തിനും വിനോദത്തിനും സമയം കിട്ടിയിരുന്നു. അവസാന കാല കൃതികൾ സാമ്പത്തികമായും വലിയ വിജയമായിരുന്നു.

ഫയദോറിന് രണ്ടു പെൺകുട്ടികൾ ജനിച്ചു. ഒന്നാമത്തെ കുട്ടി വളരെ കൊച്ചുനാളിൽതന്നെ മരിച്ചു. രണ്ടാമത്തെ കുട്ടിയും മൂന്നുവയസ്സുവരെ ജീവിച്ചു. സെൻറ് പീറ്റേഴ്സ് ബർഗിൽനിന്ന് വളരെ അകലത്തല്ലാത്ത ഇതിമന തടാക തീരത്ത് സ്റ്റേയറഗ്രയിൽ ഒരു വീട്ട് ആദ്യം വാടകക്കെടുക്കുകയും പിന്നീട് സ്വന്തം വിലകൊടുക്കുകയും ചെയ്തു. 'ഒരസംസ്കൃത യുവാവ്' തുടർച്ചയായി ഒരു പ്രസിദ്ധീകരണത്തിൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു.

വളരെക്കാലമായി നമ്മുടെ എഴുത്തുകാരൻ എന്തെങ്കിലും തരത്തിലുള്ള സോഷ്യലിസത്തെ അംഗീകരിച്ചിട്ടില്ലെന്നുമാത്രമല്ല അടുത്ത വിരോധിച്ചിട്ടുമുണ്ടായിരുന്നു.

ദസ്തയേവ്സ്കിയുടെ എല്ലാ കൃതികളിൽനിന്നും മികച്ചനില്ക്കുന്നതും ലോകസാഹിത്യത്തിലെ ഹോഗ്രന്ഥങ്ങളിലൊന്നാണ് കരമസോവ് സഹോദര

ന്മാർ. മനുഷ്യമനസ്സെന്ന കടങ്കഥയുടെ ഉത്തരം കണ്ടെത്തുവാൻ പേനയെടുത്ത ദസ്തയേവ്സ്കിക്ക് എഴുതുകൊണ്ടുള്ള സന്തുർണ്ണസാഹസ്യം കിട്ടുന്നതും ഈ കൃതിയിലുടനീളം. ഒരു കുറ്റാന്വേഷണ കൃതിയുടെ പരിവേഷത്തിൽ ദസ്തയേവ്സ്കി കുറ്റമറ്റ ഒരു ഗ്രന്ഥമാക്കി 'കരമസോവ്' സഹോദരന്മാരെ മാറ്റിയിരിക്കുന്നു. ദസ്തയേവ്സ്കിയുടെ ഏറ്റവും നല്ല കൃതിയും ലോകസാഹിത്യത്തിലെ നല്ല കൃതികളിലൊന്നുമാണ് കരമസോവ് സഹോദരന്മാർ.

കരമസോവിന്റെ കൊലപാതകത്തെ കേന്ദ്രീകരിച്ചിട്ടുള്ളതാണ് ഈ നോവലും. അയാൾക്കു മൂന്നു മക്കളുണ്ട്. ദമിത്രിയാണ് മുതിർന്ന സഹോദരൻ. അച്ഛന്റെ സ്വഭാവങ്ങൾ ദമിത്രിയിലുമുണ്ട്. രണ്ടാമത്തെവൻ ബുദ്ധിമാനം ധിക്കാരിയുമായ ഐവാനാണ്. മൂന്നാമൻ അലേക്സെ മറ്റു രണ്ടുപേരിൽനിന്നും തികച്ചും വ്യത്യസ്തനാണ്. അലേക്സെ ഫാദർസോസിമ എന്ന സന്യാസിയുടെ ശിഷ്യനുമാണ്. ഇവരെ കൂടാതെ ഒരു രഹസ്യപുത്രൻകൂടി അച്ഛൻ ഫയദോറിനുണ്ട്. രഹസ്യപുത്രനായ സ്കീർഡിയാക്കോവ് എഴുത്തറിവില്ലാത്തവനാണ്. അച്ഛൻ ഫയദോറിനെ മക്കളിലൊരാൾ കൊല്ലുന്നു. ദമിത്രിയാണ് കൊലപാതകി എന്നു എല്ലാവരും സംശയിക്കുന്നു. ഐവൻ പറയുന്നതു് താനാണ് കൊന്നതെന്ന്. ഐവന്റെ താല്പര്യമനുസരിച്ച് താനാണ് കൊന്നതെന്ന് സ്കീർഡിയാക്കോവു പറയുന്നു. ആദ്യത്തെ മൂന്നു മക്കളും വിദ്യാസമ്പന്നരാണ്. ജാദുസത്തയായ സ്കീർഡിയാക്കോവിന് എഴുത്തോ വായനയോ ഇല്ലാത്തവനാണ്. ബുദ്ധിമുട്ടാത്തവൻ. ചുഴലിഭീനംപിടിച്ചവൻ. ആദ്യത്തെ മൂന്നു മക്കളുടെ — ദമിത്രി ഐവൻ, അലേക്സെ—ഇവരുടെ സ്വഭാവം ദസ്തയേവ്സ്കിയുടെ സ്വഭാവത്തിന്റെ മുന്നംശങ്ങളാണെന്നു കരുതപ്പെടുന്നു.

വ്യഭാസമായ ഫയദാർകരമസോവിനെ മൂന്നു മക്കളും വെറുക്കുന്നു. ദമിത്രി അച്ഛനെ കൊല്ലുന്നതിനെക്കുറിച്ച് മുമ്പ് ആലോചിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഐവൻ സ്കീർഡിയാക്കോവിനെ ഇക്കാര്യത്തിൽ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നുമുണ്ട്. സ്കീർഡിയാക്കോ

വ് ആ കർമ്മം ചെയ്യുന്നു. പക്ഷേ ആരും ഒന്നും നേടുന്നില്ല. ഞെളിവുകളെല്ലാം ദമിത്രിയെക്കുറിച്ചായിരുന്നു. അയാളെ വിചാരിക്കുമ്പോൾ ശിക്ഷകൊടുത്ത് സൈബീരിയയിലേക്ക് നാടുകടത്തി. സ്കീർഡിയാക്കോവ് ആത്മഹത്യചെയ്തു. അച്ഛനെ കൊന്നതിൽ അയാൾക്കു പങ്കുണ്ടായിരുന്നില്ലെങ്കിലും ഒരു മനോരോഗിയായി മാറുന്നു. കാര്യങ്ങൾ ഇങ്ങിനെയാകയാൽ അയാൾക്കു സംഭവിച്ചിട്ടില്ലെങ്കിലും അയാൾ ഇങ്ങിനെതന്നെയൊക്കെയായിരുന്നു. ഒന്നും താങ്ങാൻ കഴിവില്ലാത്ത ഒരു മനസ്സാണതു്.

പാപംചെയ്യുന്ന മനുഷ്യനെ വെറുക്കുകയും പേടിക്കുകയും ചെയ്യരുതെന്നും നന്മയും തിന്മയുംനിറഞ്ഞ ജീവിതത്തെ അനുഗ്രഹിക്കുകയാണു ചെയ്യേണ്ടതെന്നും ഫാദർസോസിമ എന്ന മനുഷ്യസ്നേഹിയായ കഥാപാത്രത്തിലൂടെ ദസ്തയേവ്സ്കി പ്രഖ്യാപിക്കുന്നു.

ഇന്നു നമുക്കു വായിക്കാൻകിട്ടുന്ന 'കരമസോവ്' സഹോദരന്മാർ ഒന്നുകൂടി വായിച്ച് മിനക്കുകയോ വെട്ടോതിരുത്തോ വരുത്തുകയോ ചെയ്യാത്തതാണ്. ദസ്തയേവ്സ്കിയുടെ ഒട്ടുവിലത്തെ നോവലും ഇതുതന്നെ. ഈ അപൂർണ്ണമായ കൃതി ലോകസാഹിത്യത്തിലെ വിരലിലെണ്ണാവുന്ന വിശ്വപ്രസിദ്ധ ഗ്രന്ഥങ്ങളിലൊന്നാണ്. ദസ്തയേവ്സ്കിയുടെ ഈ നോവൽ മനശ്ശാസ്ത്രജ്ഞനായ സിഗ്മണ്ട് ഫ്രോയിഡിനെപ്പോലും സ്വാധീനിച്ചു.

ഫാദർസോസിമയുടെ ദസ്തയേവ്സ്കി പറഞ്ഞു:

'സ്നേഹത്തിലൂടെ നിങ്ങൾ മുന്നോട്ടു പോകുകയാണെങ്കിൽ ഈശ്വരന്റെ ശക്തിയെപ്പറ്റിയും നിലനില്പിനെപ്പറ്റിയും നിങ്ങൾ കൂടുതൽ ബോധവാാനാകും.

1880-ൽ മോസ്കോവിൽവച്ചു നടന്ന പുഷ്കിൻ ആഘോഷവേളയെ അഭിസംബോധന ചെയ്തുകൊണ്ട് അദ്ദേഹം സംസാരിച്ചു. സാർവദേശീയ സാഹോദര്യത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ യൂറോപ്യൻ രാജ്യങ്ങളെല്ലാം ഒത്തൊരുമിച്ച് സൗഹൃദത്തിൽ വരേണ്ടുന്നതിനെക്കുറിച്ചുള്ള ശക്തമായ ഒരു പ്രസംഗമായിരുന്നു അതു്. ദസ്തയേവ്സ്കിയെ സന്യാ

(ശേഷം 61 -ൽ)

“ഈ കടന്നുപോയ സ്ത്രീ എന്താണ് കറുത്തേടം?”

നമ്പൂതിരിപ്പാടിന്റെ ചോദ്യം കേട്ട കറുത്തേടംനമ്പൂതിരിയ്ക്ക് ഭയം തോന്നി. ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിത്തമ്മ തന്റെ പ്രിയപ്പെട്ട ഭാര്യയാണ്— “ഇന്ദുലേഖയുടെ അമ്മയാണ്,” കറുത്തേടം സങ്കടപ്പെട്ട് പറഞ്ഞു.

“ഓഹോ! കറുത്തേടത്തിന്റെ പരിഗ്രഹം അല്ലേ?”— നാലുകെട്ടിലെ കസാലമേൻ നമ്പൂതിരിപ്പാട് ഗമയിലിരുന്ന് കല്പന കൊടുത്തു: “ഇങ്ങട്ട് വിളിക്കൂ. എനിക്ക് കണ്ടു സംസാരിക്കണം.”

ഒ. ചന്ദ്രമേനോന്റെ ഇന്ദുലേഖ എന്ന നോവൽസൂക്തം പന്ത്രണ്ടാം അദ്ധ്യായം, പുതുപ്പുക്കുപ്പു.

കറുത്തേടം വിളിച്ചുവെളുത്തു. “നമുക്ക് അകത്ത് പോയാം. അല്ലേ? എന്താ കറുത്തേടം മിണ്ടാത്തത്?” —നമ്പൂതിരിപ്പാട് ചോദിച്ചു. “പൊയാം. അതിനെന്താ സംശയം?” കറുത്തേടം പറഞ്ഞു. കറുത്തേടം വിഷാദിച്ചുകൊണ്ട് അകത്തേയ്ക്കു പോവുകയാണ്. നമ്പൂതിരിപ്പാട് പറികെയും, ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിത്തമ്മയെ അറയിലെങ്ങും കണ്ടില്ല. ഇന്ദുലേഖയുടെ ദാസി അമ്മ അടുത്തുയുടെ മൊരികളെത്തു് മുറുക്കാൻചെല്ലത്തിൽ കണ്ണിച്ചിട്ടുകൊണ്ട്. നമ്പൂതിരിപ്പാട് അകത്തു കടന്ന ഉടനെ നിലത്തു ചന്ദ്രപടിഞ്ഞിരിക്കുന്ന അമ്മയെയാണ് കണ്ടതു്. അമ്മ പരിഭ്രമിച്ചു എണീറ്റുനിന്നു.

“എന്താ കറുത്തേടം ഈ പെണ്ണ്?” —നമ്പൂതിരിപ്പാട് ചോദിച്ചു. “ഇന്ദുലേഖയുടെ ദാസിയാണ്,” കറുത്തേടം പറഞ്ഞു. “ഓ നമ്മൾ അസാളിച്ചു. കറുത്തേടം പോയി ഇന്ദുലേഖയുടെ അമ്മയെ വിളിച്ചുകൊണ്ടുവരു” —നമ്പൂതിരിപ്പാട് കല്പിച്ചതുകേട്ട് ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിത്തമ്മയെ വിളിക്കാനായി കറുത്തേടം പുറത്തുപോയി. പിന്നാലെ ദാസിഅമ്മ പുറത്തുകടക്കുകയായിരുന്നു. “അവിടെ നില്ക്കൂ.” നമ്പൂതിരിപ്പാട് അമ്മയെ ആംഗം കാണിച്ച് തടഞ്ഞു. “ഇന്ദുലേഖയുടെ വിഷളിയാണ്,” അല്ലേ? പോകാൻ വരട്ടെ. നില്ക്കൂ, നില്ക്കൂ.” അമ്മ ചുരുങ്ങിക്കിടന്നിരുന്നു. അവൾ പുറംതിരിഞ്ഞു ചുമതനോക്കി നിൽക്കുകയാണ്. “ഹായ്, രസികത്തിയാണ്

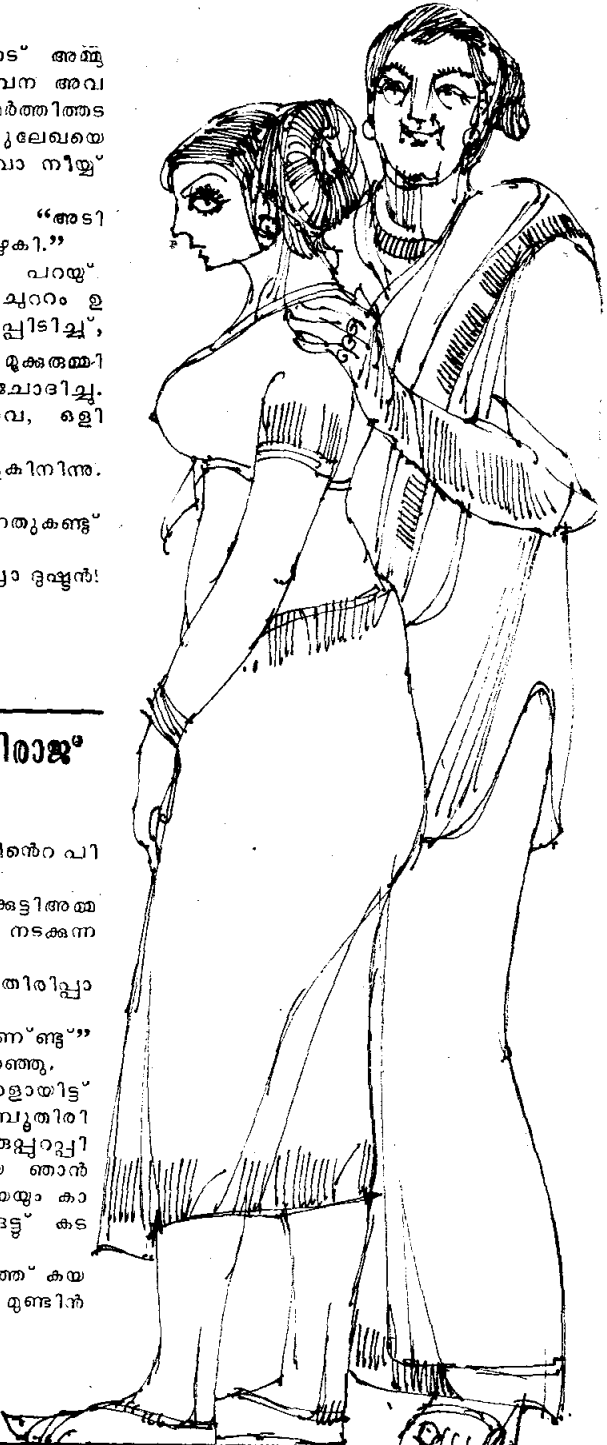
നീയ്. എന്താ നിന്റെ പേര്?” നമ്പൂതിരിപ്പാട് ചോദിച്ചു. “അമ്മ” കയ്ക്ക് രണ്ടും മാറിലമർത്തി വെച്ച് അമ്മ പറഞ്ഞു. “നിക്ക് സംബന്ധം ആരെങ്കിലും ഉണ്ടോ?” നമ്പൂതിരിപ്പാട് അവളുടെ അടുത്തുചെന്നു. “ഇല്ല” — അമ്മ വാതിൽക്കൽ തന്റെ മുലകളമർത്തിനിന്നു, “കഷ്ടം! ഈ വീട്ടിലെ പ്രവൃത്തികളെല്ലാം ചെയ്ത് ദേഹത്തെ ദുഃഖിപ്പിച്ചു കഴിയേണ്ടവളല്ലാ നീയ്. ബഹുമാനത്തിനാണ് നീയ്!” നമ്പൂതിരിപ്പാട് അമ്മയെ തൊട്ടുകുകയാണ്. അമ്മ തുടകൾക്കിടയിൽ കയ്ക്ക് മറച്ചുവെച്ച് ചുരുങ്ങിക്കിടന്നിരുന്നു. “രസികത്തി! എന്താണ് കയ്യിൽ,

മുറുക്കാനോ?” നമ്പൂതിരിപ്പാട് അമ്മുവിന്റെ കയ്ക്ക് നോക്കുന്ന ഭാവേന അവയുടെ തുടയുടെ മാർദ്ദവങ്ങളിലമർത്തിത്തടവിരിക്കാൻ പറഞ്ഞു. “ഇന്ദുലേഖയെ ഞാൻ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു പോകുമ്പോ നീയ് വരേപാന്റെ കൂടെ?” “വരാം.” അമ്മു കിതച്ചു. “അടിയന്തരം മോളിലെ പോവാൻ വഴികി.” “നില്ക്കൂ, സ്വകാര്യമായിട്ട് പറയ്. ഇന്ദുലേഖയ്ക്ക് ആരെങ്കിലും ചുറ്റും ഉണ്ടോ?” അമ്മുവെ അമർത്തിപ്പിടിച്ച്, അവളുടെ മുടിക്കെട്ടിലമർത്തി മുക്കരുമ്മിക്കൊണ്ടു് നമ്പൂതിരിപ്പാട് ചോദിച്ചു. “മനസ്സിലായില്ലേ? ഒളിസേവ, ഒളിസേവ...” അമ്മു ആകുപ്പാടെ ഉള്ളിലകിന്നിരുന്നു. “അയ്യോ!” കറുത്തേടം അകത്തു് വരുന്നതുകണ്ടു് അമ്മു നിലവിളിച്ചു. “ഹെയ്യേ, രസം കളഞ്ഞല്ലോ ദുഷ്ടൻ! പൊയ്ക്കോ അമ്മു പൊയ്ക്കോ.”

കഥ

വി. ബി. ജ്യോതിരാജ്

—നമ്പൂതിരിപ്പാട് അമ്മുവിന്റെ പിഴുത്തം വിട്ടു. അകത്തു് കയറുന്ന ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിത്തമ്മ ആകുപ്പാടെ ഇളകിത്തരിച്ച് നടക്കുന്ന അമ്മുവെയാണ് കണ്ടതു്. “എന്താ വന്നില്ലേ?” നമ്പൂതിരിപ്പാട് ചോദിച്ചു. “വന്നു. ഇവളെ നിൽക്കണു്” കറുത്തേടം ചെച്ച തളർന്ന് പറഞ്ഞു. “ഇങ്ങട്ട് കടക്കാം. ധാരാളമായിട്ട് ഇങ്ങട്ട് കടക്കാമല്ലോ.” —നമ്പൂതിരിപ്പാട് അറയിലെ കട്ടിലിൽ ഇരുപ്പുറപ്പിച്ചു പറഞ്ഞു: “ഇന്ദുലേഖയെ ഞാൻ കണ്ടു. ഇന്ദുലേഖയുടെ അമ്മയേയും കാണണമെന്നു് ആഗ്രഹം. ഇങ്ങട്ട് കടക്കാം, ഇങ്ങട്ട് കടക്കാം.” ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിത്തമ്മ അറയ്ക്കകത്ത് കയറിച്ചെന്നു. ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിത്തമ്മ മുണ്ടിൻ

തലപ്പ് പൊക്കിക്കുത്തിയാണ് നിൽക്കുന്നത്. നല്ല വെള്ളമുണ്ടുകൊണ്ട് വെടിപ്പായി ഉടുത്തിരിക്കുന്ന താർ തുടകൾക്കകീഴെ നിണ്ടുകാണാമായിരുന്നു.

“എന്താ കറുത്തേടം വിളക്ക് വെയ്ക്കാത്തത്? വിളക്ക് കൊണ്ടുവരൂ.”

നമ്പൂതിരിപ്പാടിന്റെ കല്ലനകേട്ട് കറുത്തേടം ഉമ്മറം കടന്നുപോയി. നമ്പൂതിരിപ്പാട് നേരെയും ചെരിഞ്ഞും ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിത്തമ്മയെ നോക്കിക്കൊണ്ടുപോഞ്ഞു.

“ഇത്ര ചെറുപ്പമാണോ കറുത്തേടത്തിന്റെ പരിഗ്രഹം? കറുത്തേടം മഹാഭാഗ്യവാൻതന്നെ. ഇങ്ങട്ട് അടുത്തുവരൂ. മകൾക്ക് ഇത്ര ലജ്ജ കണ്ടില്ലല്ലോ” ഇങ്ങട്ട് വരൂ.”

കറുത്തേടം വിളക്ക് കത്തിച്ചുകൊണ്ട് വെച്ചു. അയാൾ തന്റെ ഭാര്യയുടെ നീല്പ് കണ്ട് ചങ്കു വിടുകയാണ് നിൽക്കുന്നത്. എന്താണ് ഇനി നമ്പൂതിരിപ്പാടിന്റെ ഭാവം?

“കറുത്തേടത്തിന്റെ ഭാഗ്യം! മഹാഭാഗ്യം.” നമ്പൂതിരിപ്പാട് ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിത്തമ്മയെ കണ്ണനിറച്ചു നോക്കി.

“ഇന്ദുലേഖയേക്കാൾ സുന്ദരി എന്ത് പറയാൻ പാടില്ലല്ലോ. ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി എന്നല്ലേ പേര്?”

“അതെ.” ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിത്തമ്മ ഉച്ചത്തിൽ ശ്വാസം കഴിച്ചുനിന്നു. നമ്പൂതിരിപ്പാട് സ്വന്തം തുടകൾക്കിടയിൽ കയ്യിട്ട് തടവിയിരുന്നു:— “എന്താണ് കറുത്തേടം മിണ്ടാത്തത്? തന്റെ ഭാര്യ ലക്ഷ്മീദേവി തന്നെയാണ്” നമ്പൂതിരിപ്പാട് പറഞ്ഞു.

കറുത്തേടം ശരീരമാസകലം ഒരു വിറയലോടുകൂടിനിന്നു. നമ്പൂതിരിപ്പാട് പറഞ്ഞുതുടങ്ങി: “ഇത്ര ഒക്കെ ദ്രവ്യസ്ഥനും ശക്തനും ആയ എനിക്ക് കറുത്തേടത്തിന്റെ ഭാഗ്യം ഉണ്ടായില്ലല്ലോ. കറുത്തേടം മഹാഭാഗ്യവാൻതന്നെ.”

കറുത്തേടം കരഞ്ഞു, “ഊഷ് കഴിസ്സാൻ നേരായെന്ന്...”

“ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി ആ വിളക്ക് അസാരം ഇങ്ങട്ട് കാണിക്കൂ. ഞാൻ ഗഡിയായി നോക്കട്ടെ”.

ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിത്തമ്മ നമ്പൂതിരിപ്പാടിന് വിളക്കെടുത്തുകാട്ടി. ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിത്തമ്മയുടെ കെട്ടിവെച്ച മുലകളുടെ വിഷയഗന്ധം മണത്തുകൊണ്ട് നമ്പൂതിരിപ്പാട് ഗഡിയായി മടിയിൽനിന്ന് എടുത്തുനോക്കി: “ആരമണിയായിട്ടേയുള്ളൂ”.

കറുത്തേടത്തിന്റെ സ്ഥിതി വല്ലാതെയാണ്. അയാൾ വാതിൽക്കൽ ഒരു വിഡ്ഢിയെപ്പോലെ നിശ്ശബ്ദനായി

എല്ലാം നോക്കിക്കാണുകയാണ്. നമ്പൂതിരിപ്പാട് ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിത്തമ്മയുടെ കരം ഗ്രഹിച്ചുകൊണ്ട് പറഞ്ഞു. “വിളക്ക് താഴെവെച്ച് ഇങ്ങട്ട് ഇരിക്കൂ ലക്ഷ്മീ”

ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിത്തമ്മയെ തന്റെ മടിയിലാക്കി നമ്പൂതിരിപ്പാട് ഇരുത്തിയത്. ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിത്തമ്മ കാലുകൾക്കിടയിൽ വെച്ചു ഇരുന്നു. കറുത്തേടം ശവംമാതിരി വെളുത്തു. ഈശ്വരാ തന്റെ ഭാര്യയെ ഈ അസത്ത് തട്ടിപ്പറിക്കുമോ?

“ലക്ഷ്മിക്കുട്ടേ മുഖം സംബന്ധം കിളിമാന്തർ രാജാവായിരുന്നു, അല്ലേ?”

—നമ്പൂതിരിപ്പാട് ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിത്തമ്മയുടെ മുണ്ടിൻകത്ത് അഴിച്ചുകൊണ്ട് ചോദിച്ചു.

“പിന്നെ തങ്കശ്ശേരി അപ്പൻനമ്പൂതിരിയായിരുന്നു,ല്ലേ?”

“പിന്നെ മാങ്ങോട്ടയിലെ ഇട്ടാൻനമ്പൂതിരി...”

“പിന്നെയാണ് കറുത്തേടത്തിന് ശുഭദശവന്നത്, അല്ലേ? എങ്ങിനെ കറുത്തേടം യോഗ്യനാണോ ലക്ഷ്മീ?”

—ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിത്തമ്മ മുഖംതാഴ്ത്തിപ്പറഞ്ഞു, “മഹായോഗ്യനാണ്”

“അമ്പട! കറുത്തേടം ആളു് കേമനാണല്ലോ”. നമ്പൂതിരിപ്പാട് പറഞ്ഞു. “ലക്ഷ്മീയെപ്പോലെ കേമിയെ നോക്കും ഇതുവരെ കണ്ടിട്ടില്ല. എന്താ കറുത്തേടം മിണ്ടാത്തത്?”

—ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിത്തമ്മ വായപൊത്തിച്ചിരിച്ചു. ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിത്തമ്മയുടെ മുണ്ടു മിഞ്ഞുനീക്കിയ ശരീരംകണ്ട് കറുത്തേടം പകച്ചുനിൽക്കുകയാണ്! നമ്പൂതിരിപ്പാടിന് ഇന്ദുലേഖയെയോ അവളുടെ അമ്മയെയോ, ആരെയാണ് സംബന്ധം വേണ്ടത്?

* * *

(അമ്മവിനേയും ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിത്തമ്മയേയും കണ്ടുമുട്ടുന്നതിനുമുമ്പ്, നമ്പൂതിരിപ്പാട് ഇന്ദുലേഖയുമായി സന്ധിച്ചത്;—)

കുപ്പായവും തുപ്പട്ടയും മോതിരങ്ങളും സ്വർണ്ണക്കമിഴമെതിയടിയും ഇട്ടുകൊണ്ട് നമ്പൂതിരിപ്പാട് ഇന്ദുലേഖയുടെ മാളികമുറിയിലേയ്ക്ക് എഴുന്നള്ളുകയാണ്. നമ്പൂതിരിപ്പാടിന്റെ ആഗമനവിവരം

ഇന്ദുലേഖയെ തെരുവുപ്പട്ടത്തിനൊപ്പം കറുത്തേടം താഴത്തുവന്ന് നിൽക്കുകയായിരുന്നു—“ഇന്ദുലേഖ ഇങ്കിരീസ്സിലാണ് ആചാരം പറയുന്നത്, അല്ലേ കറുത്തേടം?” നമ്പൂതിരിപ്പാട് ചോദിച്ചു, “ഇങ്കിരീസ്സിലെ ആചാരം കേമത്തന്യാ അല്ലേ?”

ഇന്ദുലേഖ ജനലികളിൽ മുഖംചേർത്തു പുറത്തെവിടെയോ നോക്കിനിൽക്കുകയായിരുന്നു. നേർത്ത പട്ടുപാവായും ബ്ലൗസുമാണ് ഇന്ദുലേഖയുടെ വേഷം. നമ്പൂതിരിപ്പാടിന്റെ ശബ്ദംകേട്ടിട്ടും ഇന്ദുലേഖ മുഖാതിരിയ്ക്കാതെയാണ് നിൽക്കുന്നത്.

ഇന്ദുലേഖയുടെ സുന്ദരമായ ഉടലുകൾ നമ്പൂതിരിപ്പാട് കണ്ണമിഴിച്ചുനിന്നു. സമുദായം മുടി അവർ വാരികത്തിയിരിക്കുന്നു.

കുറുത്തടം ഒരു കസാല നീക്കിവെച്ച് നമ്പൂതിരിപ്പാടിനെ ഇരുത്തിക്കൊണ്ടു താഴത്തിറങ്ങിപ്പോയി. “ഇതാണോ ഇങ്കിരിസ്സിലെ ആചാരം?” —നമ്പൂതിരിപ്പാട് ചോദിച്ചതുകേട്ട് ഇന്ദുലേഖ തിരിഞ്ഞുനിന്നു. ഇന്ദുലേഖയുടെ മുഖത്തു് ഒരു ഭാവഭേദമില്ല. നമ്പൂതിരിപ്പാടിന്റെ ഉള്ളിലെവിടെയോ തീയ്യെരിയുന്നുണ്ടായിരുന്നു.

ഇന്ദുലേഖ നമ്പൂതിരിപ്പാടിനെ സൂക്ഷ്മം നോക്കിക്കൊണ്ടു പറഞ്ഞു, “എനിക്ക് സുഖമില്ല. എന്നെ ബുദ്ധിമുട്ടിക്കരുത്”.

“എനിക്ക്” എന്ന വാക്ക് കേട്ട് ബുദ്ധിമുട്ടിക്കരുതെന്ന അഭ്യർത്ഥനകേട്ട് നമ്പൂതിരിപ്പാട് ഞെട്ടിപ്പോയി. അടിയെന്നാണ് ശുശ്രൂഷികൾ ഇത്രയുംകാലം പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതു്. ഓഹോ ഇന്ദുലേഖ ഇങ്കിരിസ്സ് പറയുകയാണോ?

“ഇന്ദുലേഖയുടെ സൗന്ദര്യത്തെക്കുറിച്ച് കേട്ടുകേട്ട് എനിക്ക് നിവൃത്തിയില്ലാതായി”.

നമ്പൂതിരിപ്പാട് തന്റെ ഉള്ളിലിരുപ്പ് തുറന്നുവെച്ചു.

“ഇന്ദുലേഖ മാധവന്റേതാണെന്നു എനിക്ക് അസ്സലായറിയാം. എനിക്ക് ഇന്ദുലേഖയെ—നന്നായിട്ട്—മനസ്സിലായില്ലേ ഇന്ദുലേഖയ്ക്ക്? നന്നായിട്ട്—കാണണം! നീയ്ക്ക് മാധവന്റേകൂടെ പൊയ്ക്കാ. എനിക്ക് ഒരു വിരോധം ഇല്ലാ.”

ഇന്ദുലേഖ ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിയുടെ ഉപദേശം ഓർക്കുകയാണ്. “ഈ നമ്പൂതിരിമാരെല്ലാം ഒരു പ്രത്യേകജാതി മനുഷ്യരാണ് മകളേ. കറേയെല്ലാം നാമാറിത്തു് പെരുമാറണം.”

പെൺവിഷയം എന്ന ഒരൊറ്റ വി

ചാരം ഒഴിച്ച് നമ്പൂതിരിപ്പാടിന് മറ്റൊരു ചിന്തയില്ല. സകലമാതിരിയുള്ള പെണ്ണുങ്ങളുടെ വീടുകളിലും കടന്നു പോകുന്ന ഏതോണം ഈയാൾ. പെണ്ണുങ്ങളെക്കൊണ്ടു് അറുവഷ്ടനായിരിക്കുന്ന നമ്പൂതിരിപ്പാടിന്റെ വഷ്ടതയെ അളക്കുകയായിട്ടു് ഓർത്തുകൊണ്ടു് ഇന്ദുലേഖ മടിച്ചുകൊണ്ടു് അവളുടെ പാവായുടെ കെട്ടുഴിക്കുകയാണ്. “കണ്ടാൽമാത്രം മര്യാദ” അവർ ചോദിച്ചു.

“തെ! ധാരാളംമതി!” തുപ്പലം ലെപ്പിച്ചു നമ്പൂതിരിപ്പാട് ഒരു വിഷയച്ചിരി ചിരിച്ചു. വലിയ പ്രഭുവല്ലേ കൊല്ലം കൊലയും അധികാരവുമുള്ള ആളേ? വല്ലാത്ത വിധവ്യാസ്യന്മാരെന്ന ഈയാൾ. ഇന്ദുലേഖ അടിയുണ്ടുത്തതുമായി നമ്പൂതിരിപ്പാടിന്റെ മുന്നിൽ സാക്ഷരം നിൽക്കുകയാണ്. നമ്പൂതിരിപ്പാടിന്റെ മോന്മുഖ വിഷയസംസാരത്തു് വലിഞ്ഞുനീളുകയാണ്.

ഇന്ദുലേഖ നമ്പൂതിരിപ്പാടിനെ നാക്കുറുപ്പിച്ചുകാണിച്ചു.

ഇങ്കിരിസ്സ് പഠിച്ച പെണ്ണല്ലേ! രസികത്തിയാണ്. എന്തൊരു രസംപിടിച്ചുനില്പ്! ചിത്രം വരച്ചതുപോലിരിക്കുന്നു...

“അഴിയിട്ടെ. ആ കുന്ദാണ്ടം അങ്ങിനെ അഴിച്ചുകൊണ്ടിട്ടു്”—നമ്പൂതിരിപ്പാട് ഇംഗ്ലീഷ് പഠിച്ച പെണ്ണൊരുത്തിയുടെ അടിവസ്ത്രം അഴിച്ചുമാറ്റാനാണ് താല്പര്യപ്പെടുന്നത്.

വൃത്തികേട്, അല്ലേ? കഥ ഞാനിവിടെ നിറുത്താം.

* * *

ഇന്ദുലേഖയുടെ പത്രങ്ങളും അദ്ധ്യായം പ്രത്യേകം തെരഞ്ഞെടുത്തു് അവതരിപ്പിച്ചതു്. വേണ്ടപ്പട്ടവർക്കെല്ലാം മനസ്സിലായിരിക്കുമെന്നാണെന്നെന്റെ വിശ്വാസം. ഇന്ദുലേഖ പരിശുദ്ധിയുടെ പ്രതിരൂപമാണെന്ന വിശ്വാസമാണ് ചത്തുമേനോന്റെ നോവൽപ്പുസ്തകം നമുക്കു നൽകുന്നത്. നമ്പൂതിരിപ്പാട് വെറും ഒരു വിധവ്യാസ്യന്മാരെന്ന ചത്തുമേനോൻ പറയുകയുപെടുന്നു. ചരിത്രപരമായ സാഹചര്യങ്ങൾവെച്ച് വിലയി

കൈ കടഞ്ഞു് വിരലുകൾ പൊട്ടിച്ച്, കൈത്തണ്ടകൊണ്ടു് ഒരു കോട്ടുവായ മറച്ച് ലക്ഷ്മി കസേരയിൽ നില്ക്കുകയുണ്ടു്. എതിരെയിരുന്നു, ശാന്തനായി. സാവധാനം. ക്രിസ്തുമതത്തെക്കുറിച്ചു സംസാരിക്കുകയായിരുന്ന ഫാദർ ജോസഫിന്റെ സംഭാഷണത്തിൽ താല്പര്യം കണ്ടെത്താൻ നന്നെ ബുദ്ധിമുട്ടുകയായിരുന്നു ലക്ഷ്മി. ലക്ഷ്മിയുടെ അരികിൽ, ടീപ്പോയിൽ ലക്ഷ്മിയുടെ പുച്ചുനക്കിത്തുടച്ചു് സ്വയം വൃത്തിയാക്കിക്കൊണ്ടിരുന്നു. പക്ഷേ എത്ര ശ്രമിച്ചിട്ടും മടിയിൽ കമഴ്ത്തിവെച്ചിരുന്ന പുസ്തകത്തിന്റെ ഉള്ളടക്കത്തിലേക്കു് തിരിയ്ക്കുവാൻ ഫാദർ ജോസഫിന്റെ കൈകൾ വിട്ടുനില്ക്കുകയുണ്ടാകാതെ ലക്ഷ്മിയുടെ

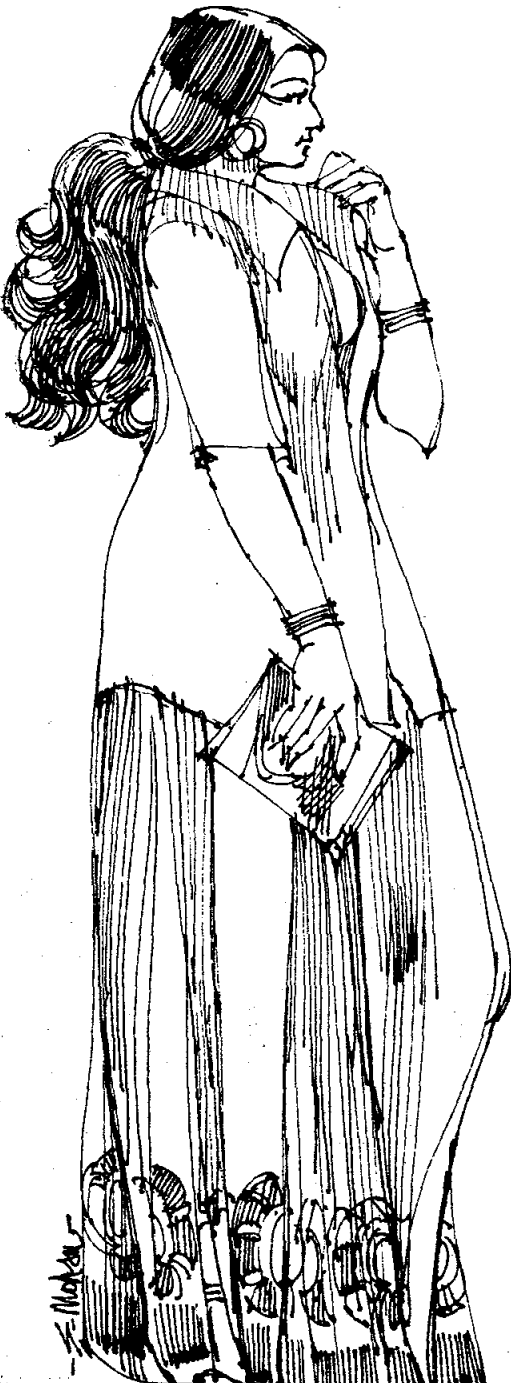
നന്മ സത്യം. പക്ഷേ കോൺവെൻറിലെ പഠിച്ചു നഗരത്തിലെ ജീവിതവും അത്തരം നേർത്ത. അനുഭവജ്ഞാനമായ ബന്ധങ്ങളെ എങ്ങിനെ കൈകാര്യം ചെയ്യണമെന്ന് ലക്ഷ്മിയെ പഠിപ്പിച്ചിരുന്നു. അതുകൊണ്ടുതന്നെ ഔപചാരികതയുടെ പരിവേഷമണിഞ്ഞുമാത്രം എല്ലായ്പ്പോഴും പെരുമാറാൻ പഠിപ്പിക്കപ്പെട്ട സയാമീസ് പുച്ഛക്കുട്ടിയുടെ വഴക്കത്തോടെ ലക്ഷ്മി ഫാദർ ജോസഫിന്റെ കശലപ്രശ്നങ്ങൾക്കു് അനായാസം മറുപടി പറഞ്ഞു. പരീക്ഷ കഴിഞ്ഞുവെന്നും റിസൾട്ടുവന്നതും സൈക്കോളജി ഐ.ഐ.കമായി എടുക്കാനാഗ്രഹിക്കുന്നവെന്നും മറ്റും മറ്റും. സൈക്കോളജിയെന്ന കേട്ടപ്പോൾ ഫാദർ തെല്ലു് അത്ഭുതപ്പെട്ടു. സൈക്കോളജിയേക്കാൾ പെൺകുട്ടികൾക്കു് ഫിലോസഫിയാണ് ചേരുകയെന്നും പറഞ്ഞു. തത്വശാസ്ത്രം. നമുക്കെന്തെ—അതെ. സംഭാഷണം അവിയടെയെത്തിയപ്പോഴാണ് ലക്ഷ്മിയുടെ ശ്രദ്ധ നന്നിമാറിയിരുന്നതു്.

കഥ അഷ്ടിത

ഫാദർ ജോസഫിന്റെ സംഭാഷണത്തിൽ ശ്രദ്ധിക്കുന്നതിന് പകരം ഫാദർ ജോസഫിനെത്തന്നെ ശ്രദ്ധിക്കാൻ തുടങ്ങി ലക്ഷ്മി. എന്തിനെന്തില്ലാതെ ഒരു പ്രസന്നത പേറുന്ന മുഖവും, ശാന്തവും സംഗ്രഹപൂർവ്വമായ കണ്ണുകളും പറ്റി വെട്ടിയ സ

മനസ്സും കണ്ണുകളും തന്നെ! നീങ്ങിക്കൊള്ളുകയായ മുടിയും കഴുത്തിൽ തുടിക്കുന്ന ഷിരസ്സും. വാസ്തവത്തിൽ, ആ പുസ്തകം നിലത്തുനിൽ പടർന്ന കുറുത്ത മറുകും മുറിയിലെവിടെയും ഒളിപ്പിക്കാൻ ചെയ്ത ചുണ്ടുകളുടെ ആരോഗ്യകരമായ ചുവപ്പും രാവരായത്തുകൊണ്ടാണ് കോളിങ്ങ്—ലക്ഷ്മി ദിവസവും കോളിങ്ങ് ഇട ബെല്ലടിച്ചപ്പോൾ ലക്ഷ്മി അതുമായി പഴകുന്ന താടിവളർത്തിയ തളർന്ന കണ്ണു മുൻവശത്തേക്കു ചെന്നതു്. അച്ഛന്റെ കയ്യിൽ കളിയിൽ ചെറുപ്പക്കാരിൽനിന്നു് എത്രയോ ക്ഷീകളിലാക്കുകയുണ്ടായിട്ടുണ്ടു്. ആകർഷണീയമായ വിധം വ്യത്യസ്തമായി വീട്ടുവീടാത്തരം കയറിയറങ്ങുന്ന സെത്തോണി ഫാദർ ജോസഫ്. ഫാദർ ജോസഫ് ലക്ഷ്മി കരുതിയതു്. പക്ഷേ വകയിലെ പള്ളിയെപ്പറ്റി, വർത്തമാനവാതിലിനപ്പുറത്തു നിന്നു് ഫാദർ ജോ കാല രാഷ്ട്രീയത്തെപ്പറ്റി, വനങ്ങളെ സ്; അച്ഛന്റെ പഴയ ഒരു കക്ഷി; കുടുംബപ്പറ്റി. പക്ഷേ പുതിയ വിഷയങ്ങളിലെ ബന്ധുഹിത്തു്. ലക്ഷ്മി ഒന്നു പതറിയെ കടക്കുമ്പോഴും ശാന്തമായ ഒരു നി

ശാസനത്തോടെ ഫാദർ എപ്പോഴും മതത്തിലേക്കും ക്രിസ്തുവിലേക്കും തിരിച്ചുവന്നു; ലോകത്തിലെ എല്ലാ വിഷയങ്ങളും ഒരു വിധത്തിലല്ലെങ്കിൽ മറ്റൊരു വിധത്തിൽ അവയുമായി ബന്ധപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു എന്ന മട്ടിൽ.

ഫാദർ ജോസിന്റെ സംസാരം കേട്ടുകൊണ്ടിരിക്കെ തിരിയുന്ന ഫാറിന്റെ ശബ്ദവും സ്ത്രീയും ഇടയ്ക്കു ചിരിച്ചുവന്ന പോലീസ് ജിപ്പിന്റെ സൈറണും. ആ സംസാരത്തിന് തീവ്രമായ പശ്ചാത്തലഭംഗി നൽകുന്നുണ്ടെന്ന് ലക്ഷ്മിക്കു തോന്നി. വളരെയധികം തീക്ഷ്ണമായ നൊമ്പരം, ലക്ഷ്മിയുടെ വ്യക്തിത്വം. അത്തരം കാലാനുഭവങ്ങളോടും അതിഭാവുകതകൾ ഉപമകളോടും കൈ ഏറെ പ്രിയമായിരുന്നു ലക്ഷ്മിക്കു്. വാസ്തവത്തിൽ ഫാദർ ജോസ് ആത്മാവിനെയും മതത്തിനെയും കുറിച്ചു സംസാരിക്കുന്നതും ലക്ഷ്മി ബോധവതിയായിരുന്നതു് ഫാദറിന്റെ ശരീരത്തെക്കുറിച്ചായിരുന്നു. പവിത്രവും ഗഹനവുമായ ചിന്തകൾ ഫാദറിൽനിന്നു് ഉതിർന്നപ്പോൾ ആ ചുണ്ടുകളുടെ ദൂതചലനത്തിൽ മാത്രമായിരുന്നു, ലക്ഷ്മി ആകൃഷ്ടയായതു്.

ഒന്നുമറിയാതെ ഫാദർ ജോസ് സംതൃപ്തിയോടെ സംസാരം തുടർന്നു. ലക്ഷ്മിയുടെ മടിയിൽ ആ പുസ്തകം കമിഴ്ന്നു കിടന്നു. ഇടതുവശത്താവട്ടെ, ആ പുച്ച അപ്പോഴം സ്വയം നക്കിത്തുടച്ച് വൃത്തിയാക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയായിരുന്നു. അതിന്റെ കണ്ണുകൾ പുറത്തുനിന്നു വന്നുവീണ വെയിൽപ്പാളിയിൽ പച്ചനിറത്തിൽ മിന്നി. പുറത്തു് പ്രഭാതം മദ്ധ്യാഹ്നത്തിലേക്കു് കത്തിപ്പടർന്നിരുന്നു; ബാല്യത്തിൽനിന്നു് കൗമാരത്തിലേക്കുള്ള മാറ്റം പോലെ. കൗമാരത്തിന്റെ ഉന്മാദകരമായ സാഹസികതയും നിർലോഭമായ ന്യായീകരണങ്ങളും അതിവേഗം ബോധിയാടി മാറിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന ആ മദ്ധ്യാഹ്നത്തിനെ രസകരമാക്കാൻ ലക്ഷ്മിയെ പ്രേരിപ്പിച്ചു.

ഫാദർ ജോസിന്റെ സംഭാഷണത്തിന്റെ ഒഴുക്കു കുറുകെ മുറിച്ച് ലക്ഷ്മി പെട്ടെന്നു്, തീർത്തു ആകസ്മികമായ ഒരു കണ്ടുപിടുത്തമെന്നപോലെ പറഞ്ഞു. —“ഫാദർ! താങ്കൾക്കെന്റെ അച്ഛന്റെ

മരണമുണ്ടു്!”

ഫാദർ ജോസ് അമ്പരപ്പോടെ, പെട്ടെന്നു ചിരിച്ചു. ആ ചിരിയിൽ നെററിയിലെ ഗഹനമായ ചുളിപ്പുകൾ ആകെ മാഞ്ഞു. വളരെ ഏറ്റുമുട്ടായ ഒരു കാഴ്ചയായിത്തോന്നി, ലക്ഷ്മി കരുതു്.

ചിരിച്ചുകൊണ്ടു് ലക്ഷ്മി മെല്ലെ പറഞ്ഞു. ഫാദർ ജോസെനെ ഉററു നോക്കിക്കൊണ്ടു്—“ഞാനിന്നലെ ഒരു സ്വപ്നംകണ്ടു ഫാദർ. ഇന്നലെ ഉച്ചയ്ക്കു രക്തത്തിൽ. ഒരു കരിമുർഖൻ, നനഞ്ഞ ഇർപ്പുള്ള മരത്തിൽ കയറുകയായിരുന്നു—”

“പണ്ടു് സാത്താൻ ഹവ്വയെ സമീപിച്ചതു് പാമ്പിന്റെ വേഷത്തിലായിരുന്നു—” ഫാദർ ലക്ഷ്മിയെ തടസ്സപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടു് ഓർമ്മപ്പെടുത്തി.

“പക്ഷെ, മരത്തിന്റെ ഇരുണ്ട തണു

ലുകൾക്കു് ഇരുപ്പുവും മുർഖനു് കറുപ്പിലേക്കു വഴുതുന്ന കടുംചുവപ്പുനിറവുമായിരുന്നു—” ലക്ഷ്മി ഫാദർ പറഞ്ഞതു ശ്രദ്ധിക്കാതെ തുടർന്നു.

ഫാദർ ജോസ് ഒന്നു പതറി. സംഭാഷണം പെട്ടെന്നു പ്രധാനപാതവിട്ടു് ഇടവഴിയിലേക്കു് ഞെരിയപോലെ. പുച്ചയെ

(ശേഷം 34 -ൽ)

മാധവിക്കുട്ടിയുടെ
തെരഞ്ഞെടുത്ത
കഥകൾ

ചിലചിന്തകൾ

“സു

മതി കഥ വായിച്ചു വിളക്കുണ്ട് കിടക്കുമ്പോൾ വീട്ടിൽ എല്ലാവരും ഉറക്കമായിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നു. ഏകദേശം പതിനൊന്നര. സുമതിക്ക് ക്ഷീണം കലശലായുണ്ടായിരുന്നെങ്കിലും ഉഷ്ണകാരണം ഉറക്കംവരുന്നില്ല”

ഞെട്ടിപ്പിക്കുന്നവിധം നിഷ്കളങ്കവും സരളവുമായ ഈ കഥനരീതി എല്ലാ കഥകളിലും കാണുന്ന അവിദഗ്ദ്ധനായുടെ പ്രകടനമാണ്. ഈ മനോഹര പ്രസിദ്ധീകരണത്തിലെ മുപ്പത്താറു കഥകൾ വീണ്ടും വായിക്കുന്ന വായനക്കാരൻ ഉത്തരം അന്വേഷിക്കുന്ന ചോദ്യമുണ്ട്: ഇന്ന് മാധവിക്കുട്ടിയുടെ പ്രസക്തിയെന്തു്?

അത്രയൊന്നും നിഷ്കളങ്കമോ സരളമോ അല്ലാത്ത സമീപനം മാധവിക്കുട്ടി മലയാള വായനക്കാരോടു് കാണിച്ചതായി എനിക്ക് പലപ്പോഴും തോന്നിയിട്ടുണ്ട്. സ്ത്രീ-പുരുഷ ബന്ധത്തെപ്പറ്റി വിവർത്തനമുണ്ടായ, പക്ഷെ മേൽവസ്ത്രങ്ങൾക്കുറഞ്ഞഭാഷയിൽ, മദ്ധ്യവർഗ്ഗത്തിന്റെ മാനുഷതാബോധത്തെ പ്രകോപിച്ച്, ജീവിതത്തിന്റെ എല്ലാ ദൃശ്യങ്ങളിലുമുള്ള വരുടെയും ജിജ്ഞാസയാകർഷിച്ച ഈ എഴുത്തുകാരി, ആത്മകഥാരചനയോടെ പൊതുവെ പരിചിതയായി. “എന്റെ കഥ”യിൽ ആത്മകഥയുടെ സാദ്ധ്യതകൾ നശിച്ചുപോകാൻവന്ന കാ

രണം നിർവ്യാജതയുടെ അഭാവമായിരുന്നു എന്ന് ഞാൻ ഭയപ്പെടുന്നു. നാട്യപ്രധാനമായ അതിന്റെ സമീപനം വായനക്കാരെ ചൊടിപ്പിച്ചെങ്കിൽ അതിന് ചിന്താപരമായ ന്യായീകരണം മാത്രമല്ല, വൈകാരികമായ നിതീകരണങ്ങളും ഉണ്ടായിരുന്നു. “എന്റെ കഥ”യുടെ ശ്രദ്ധേയമായ വാണിജ്യവിജയത്തിനുശേഷം, വായനക്കാരുടെ രോഷം നിറഞ്ഞ പ്രതികരണങ്ങളുമായി ഈ എഴുത്തുകാരി എഴുത്ത നിലപാടു് ഒരു എഴുത്തുതൊഴിലാളിയുടേതായിരുന്നു. ആത്മകഥയിൽകൂടെ അതിലൊംഗീകൃതയുടെ ആധാരം സ്വജീവിതമല്ലെന്നും പരിചിതവ്യക്തികളുടെ അനുഭവമാണെന്നും ഒരു പരസ്പരീകരണത്തിൽ പറഞ്ഞൊഴിഞ്ഞ മാധവിക്കുട്ടി, പിന്നെ, ആധികാരികമായ ശബ്ദത്തിൽ ഒരു ബോധബോധനികയിൽ ആ ഭീരുത്വപ്രകടനത്തെ പഴിപറഞ്ഞു് സങ്കടപ്പെടുന്നതു് വായനക്കാരൻ ശ്രദ്ധിക്കുകയുണ്ടായി. രോഗബാധിതയായപ്പോൾവന്ന പണഞ്ഞങ്ങളും നേരിടാൻ എഴുതിയതെന്ന് വിശേഷിപ്പിച്ച ആത്മകഥ വെറും അമിതത്വമാണെന്നു, ഇതൊന്നും ഞാനല്ലെന്ന നാട്യം, ഒഴിഞ്ഞുമാറൽ, പൊറുക്കാനാവാത്ത ആവർത്തനങ്ങളിലൂടെ നടത്തിയതാണ് മലയാളവായനക്കാരെ മട്ടുപ്പിച്ചതെന്ന് ഞാൻ മനസ്സിലാക്കുന്നു. വായനക്കാരെ നേരിട്ടുമ്പോൾ അനുഭവപ്പെടേണ്ട സർഗ്ഗ

കെ. പി. നിർമ്മൽകുമാർ

സംഘർഷം മാധവിക്കുട്ടി ഈ ഉദാഹരണ പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങളിലാണ് കാണിച്ചിരുന്നതു്. ജിജ്ഞാസനിറഞ്ഞ ഒരു ടൈം മാഗസിൻ ഇൻറർവ്യൂ ലേഖനത്തിൽ, പിന്നെ ഈയടുത്തകാലത്തു് വന്ന സെലിബ്രിറ്റിയിലെ നീണ്ട സംവാദത്തിൽ, മറ്റൊരുവധി തുണ്ടുലേഖനങ്ങളിൽ, മലയാളവുമായി മാധവിക്കുട്ടിക്കുള്ള നാട്യം നിറഞ്ഞ സമീപനം വായനക്കാരൻ ശ്രദ്ധിക്കുകയുണ്ടായി. അവയിങ്ങനെ ക്രോഡീകരിക്കാം.

1) മാധവിക്കുട്ടിയുടെ യഥാർത്ഥ ആത്മാവിഷ്കാരം കവിതകളിലൂടെയാണ്. വിവേചനരഹിതമായി, വിവേകശൂന്യമായിപ്പോലും, മലയാളത്തിൽ കഥകൾ എഴുതിയിട്ടുണ്ട്.

2) പ്രേമവികാരത്തിന്റെ തീക്ഷ്ണതയോടെ, ദുഃഖവാർത്തയുടെ കറുപ്പനിറത്തിൽ, വലഞ്ഞു മുറുകിയഭാഷയിൽ, അർപ്പണബോധത്തിൽ, മാധവിക്കുട്ടി കവിതകൾ എഴുതുന്നു. നഗരത്തിലെ പാഴ്ജീവിതത്തിനടിയിൽ കണ്ടുമുട്ടുന്ന മനുഷ്യജീവിതത്തെക്കുറിച്ച് ലഘുവായും ആയാസരഹിതമായും എഴുതുന്ന വ്യതിയാനംമാത്രമാണ് മലയാള കഥകൾ.

3) മുപ്പതുവർഷമായി മലയാളത്തിൽ എഴുതിവരുന്നെങ്കിലും സാഹിത്യലേഖനങ്ങളിലും സംവാദങ്ങളിലും, ആചാരപൂർവ്വമായ, മുൻകരുതൽനിറഞ്ഞ ഭേദരവോടുകൂടിയ, നിലപാടാണ് സ്വീകരിക്കുക.

4) മലയാളേതരവായ നക്കാ രോട്ട് സംസാരിക്കുവേ മാധവിക്കുട്ടി പ്രകടിപ്പിച്ച നായർ പാരമ്പര്യബോധം മലയാള വായനക്കാരൻനിന്നും മറച്ച് അവർക്കുമുമ്പിൽ വിശ്വപാരമ്പര്യത്തിന്റെയും സമൂഹോദ്ധാരണത്തിന്റെയും ഭാഷയിൽ സംസാരിച്ചു.

കുന്നുകളുടേതും കൊടുവായൂരിലെയും കുഞ്ഞാട്ടുകൾ ഈ പൊരുത്തക്കേടുകൾക്കുനേരെ, വാക്ചാപലയത്തോടെ, അടക്കമൊതുക്കുമില്ലാതെ ഇക്കിളിഭാഷയിൽ സംസാരിച്ചെങ്കിൽ. നാട്ടുരീതിയിൽ നാലുവരി എഴുതി അയച്ചെങ്കിൽ “എന്റെ ദിവസങ്ങളായി ഇവിടെ തെറിക്കുളകളുടെ മഴയാണ്” എന്ന് ഈ എഴുത്തുകാരി അതിനെ വിശേഷിപ്പിച്ചതി

ലും കാണാം. ഇതിനിടെ പരിചിതമായ, ദുർബ്ബലമായ സ്വയംപീഡനോന്മത്ത ഈ കത്തുകൾ മാധവിക്കുട്ടി സമ്പാദിച്ചതാണ്.

പക്ഷെ അതിശയോക്തി നിറഞ്ഞ ആത്മകഥയും അല്ല അനുചിതവുമായ രൂമല്ല സർഗ്ഗസമ്പന്നയായ, അസാധാരണജീവിതബോധമുള്ള ഈ എഴുത്തുകാരി. ചുളളിക്കാട്ടു് പ്രകടിപ്പിക്കുന്ന കാല്പനികവ്യഗ്രതയോടെ, അയ്യപ്പന്റെ ആത്മബലിബോധത്തോടെ, സച്ചിദാനന്ദന്റെ വാർഷിഹ്നലോടെ മാധവിക്കുട്ടി സംഘർഷഭരിതമായ ഒരു വൈകാരിക ലോകം കവിതകളിൽ കൊണ്ടുവന്നിരുന്നു. ഈ കഥാസമാഹാരത്തിലുടനീളം, അത്രയും ഗതിവേഗത്തിലല്ലെങ്കിലും, മനുഷ്യാവസ്ഥയുടെ സന്നിഗ്ദ്ധതയെപ്പറ്റിയുള്ള സംഭാഷണനിറഞ്ഞ സമീപനങ്ങൾ. പക്ഷിയുടെ മണം, നിർമാതൃത്വത്തിന്റെ പൂക്കൾ, മലഞ്ചെരിവുകളിൽ നരിച്ചീറ്റുകൾ പറക്കുമ്പോൾ എന്നീ കഥകൾതന്നെയാണ്, ഈ എഴുത്തുകാരിയുടെ സങ്കീർണ്ണ മാനസികതയിലധിയാൻ ഇപ്പോഴും ഞാൻ തെരഞ്ഞെടുക്കുക. ഈ കഥകളൊന്നും പ്രകൃതമായ വിശകലനത്തിനല്ല, ആർദ്രതനിറഞ്ഞ കണ്ടെത്തലിനുവേണം സ്വീകരിക്കേണ്ടതു് എന്നും ഞാനിപ്പോൾ സങ്കല്പിക്കുന്നു. കവിതകളിൽ മാധവിക്കുട്ടിയുടെ ഭാഷ ശ്രദ്ധയും ഗാഢവുമാണ്. അതിന്റെ ദുഃഖം നിഷ്കൂലവും സാന്ദ്രവുമാണ്. കന്യാസാരത്തിന്റെ തലത്തിൽ, ആത്മകഥയുടെ ഫലത്തിൽ ആ കവിതകൾ വായനക്കാരെ അസ്വസ്ഥനാക്കുന്നു. കഥകളിൽ പ്രത്യക്ഷമാവുന്ന വ്യക്തിത്വമാകട്ടെ, ഭാഷാബോധത്തിൽ അപര്യാപ്തവും ദർശനാവിഷ്കാരത്തിൽ അശക്തവുമാണ്. പക്ഷെ അവർക്കു് പ്രസക്തിയുണ്ട്. അതെന്തെന്നറിയാൻ ഒരേൻബീയെസ് കാറലോഗ് മറിച്ചുനോക്കിയാൽമതി. ആയിരമായിരം സോദേശ സാഹിത്യകാരന്മാർനിറഞ്ഞ മലയാളനാട്ടിൽ അവതുകഴിഞ്ഞ എത്രപേരുണ്ട് മാധവിക്കുട്ടിയെപ്പോലെ അടിസ്ഥാനചോദ്യങ്ങളുമായി നിരന്തരം കലഹിക്കുവാൻ?

ഇന്നലെയാണ്, അഡ്വക്കേറ്റ് ജിതചന്ദ്രനാണ് ചോദിച്ചത്, താങ്കളുടെ മകൾ പടത്തിൽ അഭിനയിക്കാൻ തുടങ്ങിയോയെന്ന്. അയാൾ വാരികയിൽ വന്ന പടം കാണിച്ചുതന്നപ്പോഴാണ് ഞാൻ വിശ്വസിച്ചത്.

മേനോൻ നെടുമായി നിശ്ചയിച്ചു. എന്റെ ജീവിതം ഒരു ട്രാജഡിയായി പോകുകയാണെന്ന് ഞാൻ സംശയിക്കുന്ന കമാർ. എത്രയോ കുറവാളികൾക്ക് ഞാൻ നിയമമനുസരിച്ചുള്ള ശിക്ഷ കൊടുത്തിരിക്കുന്നു. പക്ഷേ എന്റെ മകൾ കുറവെല്ലെപ്പോൾ എനിക്ക് നോക്കിനിൽക്കാനേ കഴിയുന്നുള്ളൂ. ഒരു കുറവും ചെയ്യാത്ത ഞാൻ ശിക്ഷ അനുഭവിക്കുകയും."

മേനോന്റെ സ്വഭവം ഇടറി. കമാർ മേനോനെ നോക്കി. ഒരുകാല

ലോകം എത്ര വൃത്തികെട്ടതാണെന്ന് ആർക്കാണ് അറിയാത്തത്. ആർക്കെങ്കിലും വ്യക്തിത്വമുണ്ടോ. സ്വഭാവമുണ്ടോ? ആ ചെളിക്കണ്ടിലാണ് എന്റെ മകൾ വീഴാൻ പോകുന്നത്. എങ്ങിനെ അവളെ രക്ഷിക്കാനാവും പ്രസന്നൻ. ഈ മദിരാശി നഗരത്തിൽ ജനങ്ങൾ പറഞ്ഞു പരസ്യകയ്പില്ല, റിട്ടയാർഡ് ഫൈക്കോർട്ട് ജഡ്ജി ഓമോദരമേനോന്റെ മകൾ വിലകുറഞ്ഞ നടിയാണെന്ന്. ഒരു അഭിസാരികയാണെന്ന് വരെ. എനിക്കത് ഊഹിക്കാൻപോലും കഴിയില്ല പ്രസന്നൻ"

മേനോൻ വികാരഭരിതനായി. നെറിക്കടലിൽ വിയർപ്പു പൊടിഞ്ഞു. വാക്കുകളിൽ രോഷവും സങ്കടവും സങ്കലിതമായി... അദ്ദേഹത്തിന്റെ കണ്ണുകൾ നിറഞ്ഞുതുടങ്ങി.

ഇത് മദിരാശി പട്ടണത്തിലെ പുകൾ പെററ ലോയർ, നീതിജ്ഞാനാണെന്ന് പരക്കെ അറിയപ്പെട്ടിരുന്ന ഒരു ജഡ്ജി, സോഷ്യൽ സർക്കിളിൽ വേണ്ടത്ര സ്വാധീനമുള്ള ഒരു പ്രധാനപ്പെട്ട വ്യക്തി. പെൻഷൻപററി വർഷം ഒന്ന് കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. മേനോൻസാർ ആകെ മാറിപ്പോയിരിക്കുന്നു. ഇന്നലെകളുടെ നിഴലായി രൂപാന്തരപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

"മിസ്റ്റർ പ്രസന്നൻ, എന്റെ ഹൃദയം മലർക്കെ തുറന്നുകാണിച്ചു പറയുകയാണ്, എന്റെ മകൾ ഒരു പ്രതികാരംപോക്കുന്ന രീതിയിലാണ് ചെരുമാറുന്നത്. ഒരു വിവാഹബന്ധം അവൾ നിർഭയം തകർത്തു... ഒരു സിനിമാനടന്റെ വലയിൽ അവൾ വീണിരിക്കുന്നു. സിനിമാ

"ഞാനെന്റെ മകൾക്ക് അമിതമായ സ്വാതന്ത്ര്യം കൊടുത്തു. അമിതമായി താലോലിച്ചു. അതിന്റെ ശിക്ഷയാണ് അവൾ തരുന്നത്. എന്തൊരു കരോരമായ ശിക്ഷ!"

തന്റെ സിനിമയിന്റെ വികാരപാഠവശ്യം പ്രസന്നകമാറിന് ശരിക്കും മനസ്സിലാവുന്നുണ്ട്. മകൾ കൂട്ടംതെറ്റി മേയ്പോൾ ഏത് മാതാപിതാക്കന്മാർക്കാണ് ദുഃഖമുണ്ടാകാതിരിക്കുക!

"സാർ, ഞാൻ ബേബിയെ ഒന്ന് ഉപദേശിക്കട്ടെ".

മേനോൻ തന്റെ കൈപ്പത്തി നിഷേധരൂപത്തിൽ ചലിപ്പിച്ചുകൊണ്ട് പറഞ്ഞു—

"വൃഥാവിൻ... അവളെ കാട്ടേണ്ടത്"

ഒരു സെക്കന്റാസ്റ്റിനെയാണ്. പാറി കാൻ മിട്ടക്കിയായ ഒരു കുട്ടി മുടിക്കിൽ പ്രസന്നൻ, അവർ എൺപതുശതമാനം നേടി ഡിസ്റ്റിംഷൻ വാങ്ങി. അവർ കോളേജിലെത്തിയപ്പോൾ താളം തെറ്റി—

"സാർ, ഇന്നത്തെ വിദ്യാഭ്യാസരംഗമെ വഷളാണ്. ആർക്കും ആരോടും ഒരുത്തരവാദബോധമില്ല. വിദ്യാർത്ഥികൾക്ക് അദ്ധ്യാപകന്മാരോടൊ, വൈസ് വേഴ്സയോ? കുട്ടികൾ ക്ളാസ്സ് ബുക്ക് ചെയ്താൽ കാരണമന്വേഷിക്കാൻ പ്രൊഫസർ തയ്യാറല്ല. മനുഷ്യർ സങ്കീർണ്ണ മനസ്സാക്കിയുള്ളവരും സാർത്ഥതല്ലരും ആയി. കുട്ടികൾ ഫാഷനു കളിൽ ഭ്രമിച്ചുകഴിഞ്ഞു. അവരെ വഴി പിഴപ്പിക്കാൻ ഒപ്പം ഡാം സിനിമയും. വളരുന്ന തലമുറ വഴിപിഴക്കുന്നത് ഗവണ്മെന്റ് നോക്കിക്കാണുന്നു."

മേനോൻ തെല്ലനേരം പുറത്തേക്ക് നോട്ടമെച്ച് ഇരുന്നു. എന്തുവേണം? എന്താണ് ഒരു പരിഹാരമാർഗ്ഗം? മന

ഉപദേശിക്കാം. പാറി വീണ്ടും നിഷേധരൂപത്തിൽ തലയാട്ടി മേനോൻ താഴ്ചപറഞ്ഞു.

"പ്രസന്നൻ അവളെ മനശാസ്ത്രവിദഗ്ദ്ധനെ കാണിക്കൂ; അതു ചെയ്യാൻ താങ്കൾക്ക് കഴിയുമോ?"

"ഞാൻ തീർച്ചയായും ചെയ്യാം സാർ" പൊട്ടുന്നനെ പടിക്കൽ കാർ വന്നുനിന്നു. അതിൽനിന്ന് ശാരദാമേനോൻ പുറത്തിറങ്ങി. അവരുടെ പക്കൽ തൂണികൊണ്ട് മുടിയ തളികയിൽ പുവും പ്രസാദവുമുണ്ടായിരുന്നു. പുരുഷത്തേക്ക് കയറിയപ്പോൾ പ്രസന്നകമാർ ആദരവോടെ എഴുന്നേറ്റുനിന്നു. മിസിസ് മേനോന്റെ അധരങ്ങളിൽ വിഷാദാത്മകമായ പുഞ്ചിരി വിരിഞ്ഞു.

"ഗുഡ് ഈവനിംഗ് മേഡം!"

"ഗുഡ് ഈവനിംഗ്" മിസ്റ്റർ പ്രസന്നകമാർ

"ഞാൻ അമ്മാൻകോവിലിൽ പോയിരുന്നു. ഇതാ പ്രസാദം"

ഇരുവരും എഴുന്നേറ്റുനിന്നു ഭയഭക്തി

നോവൽ 17 **ഏകലവ്യൻ**

സ്റ്റ് ഇന്ത്യ. അവിടെ ഇരുൾ, ഇരുൾ മാത്രം. ഒരു രജതരേഖക്ക് വേണ്ടി മനസ്സ് കൊതിക്കുന്നു.

"ഇള ഈസ് ദിസ് വിനോദ് കമാർ—ദിസ് ബാസ്റ്റർ?" മേനോൻ പൊട്ടുന്നനെ പൊട്ടിത്തെറിച്ച്.

"സാർ, അവൻ ഇന്നത്തെ തെന്നിന്ത്യയിലെ ഒരു ടോപ്പ് നടനാണ്"

"ആ ബാസ്റ്റർ എന്റെ മകളെ എങ്ങനെ കുറക്കിയെടുത്തു പ്രസന്നൻ? അതാണെന്നിടക്ക് മനസ്സിലാവാതെത്?" അവരുടെ പടം ഒരു സിനിമാപ്രസിദ്ധീകരണത്തിൽ വന്നുവെങ്കിൽ, അതിനർത്ഥം അവർ വളരെ അടുത്തിരിക്കുന്നു. ഐ. വാൺട് ടു ഷൂട്ട് ദാററ് ബാസ്റ്റർ ആൻറ് ഗോട്ടു ഗലോസ്. അതെ, റിട്ടയാർഡ് ജഡ്ജി ഓമോദരമേനോനും കഴുവിൽ തൂങ്ങി ജീവിതം ഒടുക്കട്ടെ"

"സാർ, താങ്കളിങ്ങനെ എക്സൈസിററഡ് ആവരുത്. ഞാൻ ബേബിയെ

യോടെ ഇരുകൈകളും നിട്ടി പ്രസാദം വാങ്ങികഴിച്ചു.

"വന്നിട്ട് താങ്കൾ വല്ലതും കഴിച്ചുവോ?"

"ഒന്നുമില്ല ശാരദ. ഞാൻ കാഫി പോലും പ്രസന്നൻ ഓഫർ ചെയ്തില്ല" "അതു സാരമില്ല. കാഫികുടിക്കാൻ ഇനിയും അവസരങ്ങളുണ്ടല്ലോ"

"ശരി, ഞാനിതാ കാപ്പിയുണ്ടാക്കാം." ചുറ്റും നോക്കി മിസിസ് മേനോൻ തുടർന്നു.

"ബേബി വന്നില്ല?"

"ഇല്ലാ—"

മണി ആറ് കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. കാർ കൊടുത്തയക്കാത്തതുകൊണ്ട് സിററി ബസ്സ് കൃത്യസമത്തിന് കിട്ടുന്നില്ലെന്ന് പരാതി അവിശ്വസനീയമല്ലല്ലോ.

ബേബി ഹോട്ടൽ വൈറ്റ് ഡ്രാഗൺന്റെ പതിനാറാം നമ്പർ സ്ട്രീറ്റ് വിനോദ് കമാറുമായി സല്ലപിച്ചിരിക്കുക

യായിരുന്നു. വൈറ്റ് ഡ്രസ്സുന്റെ ഫോയറിൽനിന്ന് റസിപ്ഷനിസ്റ്റിന്റെ ടെലഫോണിലൂടെ ബേബി അയാളെ 'കർപ്പക'ത്തിൽനിന്ന് വിളിച്ചുവരുത്തി.

"വിനോദ്, ദയവായി വേഗം വരു." "എന്തു പറി ഡാർലിംഗ്?"

"ഞാൻ കാത്തിരിക്കുന്നു. പ്ലീസ്, പ്ലീസ് വിനോദ്"

വിനോദിന്റെ കറുത്ത ഡാറ്റാസൺ പുത്തമല്ലി ഫൈവേയിലൂടെ പറക്കുകയായിരുന്നു.

"എന്തുപററി ബേബിക്ക്. അവൾ പരിഭ്രമിച്ചിരിക്കുന്നു" അയാൾ കാറിയിൽനിന്ന് സ്വഗതമായി പറഞ്ഞു.

അവൾ സാമാന്യത്തിലേറെ ആത്മദൈര്യം ആർജ്ജിച്ചിരിക്കുന്നു. സ്വന്തം അച്ഛനെയും അമ്മയെയും മറ്റു ബന്ധുക്കളെയും ധിക്കരിക്കുവാൻ മാത്രം ബേബി വളർന്നിരിക്കുന്നു. മിടുക്കി! മക്കളെ സിനിമലോകത്തിലേക്ക് അയയ്ക്കുന്നതു് വേശ്യാലയത്തിലേക്ക് പോകുന്നതിന് തുല്യമായി ചിന്തയ്ക്കുന്ന മനുഷ്യർ! കയ്യിലുള്ള അസൈൻമെന്റ്സ് നെ കുറഞ്ഞിട്ട് വേണം വിവാഹത്തെപ്പറ്റി കാര്യമായി ചിന്തിക്കാൻ. എങ്കിലും ഇപ്പോഴെതന്നെ തന്റെ ശമ്പളപാക്കറ്റ് വാങ്ങുന്ന പബ്ളിസിറ്റിയിൽ ഉറപ്പോ പോലാണുൾപ്പിച്ചു വെളിയിൽവിടാൻ തുടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. എന്തിനും പശ്ചാത്തലം ആവശ്യമാണല്ലോ. സംഗീതത്തിന് പശ്ചാത്തലം. ചിത്രത്തിന് പശ്ചാത്തലം. അതുപോലെ പ്രേമത്തിനും.

വിനോദിന്റെ ഡാറ്റാസൺ റാഞ്ച് ഡാഗൺ ഒരു ഞെരക്കത്തോടെ ഫോട്ടൽ വൈറ്റ് ഡ്രസ്സുന്റെ പോർച്ചിൽ വന്നുനിന്നു. വെളുത്ത യൂണിഫോറവും തലപ്പാവും അരയിൽ കസവിന്റെ അരപ്പട്ടയും ചുറ്റിയ പരിചാരകൻ കാറിന്റെ ഡോർ തുറന്നുകൊടുത്തു. സലാംചെയ്ത് ഒരുക്കിലേക്ക് മാറിനോ. വിനോദ് കാറിൽനിന്നിറങ്ങി ചില്ലുവാതിൽ തുറന്നു ഫോയറിലേക്ക് കടന്നു. ബേബി, വിനോദിനെ കണ്ടതും ചാടിയെണീറ്റു അവളുടെ മുഖത്ത് തെളിച്ചമുണ്ടായിരുന്നില്ല. മുടിക്കെട്ടിയ ആകാശംപോലെ ചുണ്ടിൽ വിളറിയിരുന്ന ചിരി. നിരോധമില്ലാത്ത വെളുത്ത ചുരുളുപോലെ.

വിനോദ് അവളുടെ അടുത്തുചെന്നു. കഴുത്തിലൂടെ കയ്യിട്ടു അവളെ തന്നോടു അടുപ്പിച്ചു നിൽക്കി. നാടകീയമായി, അവളുടെ താടി ഉയർത്തിപ്പിടിച്ചു ചോദിച്ചു.

"എന്തെ, എന്തു പറി ബേബി. കമോൺ ലെറാസ് ഗോട്ട അച്ചർ സൂട്ട്" അവർ മെയ്ജോട്ട് മെയ്ജോർന പോ കമ്പോൾ ഫോട്ടലിലുള്ള അപരർ നോക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു.

"നടന്മാർക്കൊന്നോ കിളികൾക്ക് ക്ഷാമം... മെത്തച്ചുടക്കാനുള്ള ഉപകരണങ്ങൾ"

അവർക്ക് പിറകെ കമൻറുകളും പൊട്ടിച്ചിരിക്കലും ഉയർന്നു. അവരുടെ കേട്ടില്ല, ലിഫ്റ്റ് പൊങ്ങിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നു.

പരിചാരകൻ വാതിൽ തുറന്നുകൊടുത്ത് വിനോദിന്റെ പതിവുള്ള സൂട്ടിന്റെ അകത്തേക്ക് കടന്നപ്പോൾ ബേബി അയാളെ കെട്ടിപ്പിടിച്ചു ആ മാറിൽ തലചേർത്ത് വിടർത്തിപ്പോട്ടി.

"അവരെനെ ഭ്രാന്തനാക്കും വിനോദ്. എന്തെക്കൊണ്ടുപോക... അല്ലെങ്കിൽ ഞാൻ ആത്മഹത്യ ചെയ്തുകളയും." വിനോദ് ബേബിയുടെ പുറത്ത് തട്ടി സ്വാനനപ്പെടുത്തി.

"കരയാതെ. കാര്യമെന്തുണ്ടായി."

അയാൾ അവളെ സെറിയിൽ, അടുത്തിരുത്തി തോളിൽ കൈയ്യിട്ടുകൊണ്ടു തുടർന്നു.

"ഇങ്ങിനെ നെർവസാകരുത്. ഞാനില്ലെ?"

അയാൾ കൈലേസെടുത്ത് ബേബിയുടെ കണ്ണുകളും നനഞ്ഞ കവിൾത്തടങ്ങളും ഒപ്പി.

"ഡാഡും മെക്കിളുംകൂടി എന്ന് ഒരു സെക്രട്ടിസ്റ്റിന്റെ അടുത്തേക്ക് ബലമായി കൊണ്ടുപോയി"

സിഗററ്റിന് തീ കൊളുത്തി, പുകവിട്ടുകൊണ്ടു വിനോദ് ചോദിച്ചു:

"എന്നിട്ട്?"

"മയക്കുമരുന്നെ തന്നിട്ട്..."

"ആരു ഞാനോ?" സിഗററ്റിന്റെ ചാരം ചുണ്ടുവിരൽകൊണ്ടു ഏറ്റിരിക്കൊണ്ടു നേരിയ പുഞ്ചിരിയോടെ വിനോദ് ചോദിച്ചു.

"എന്നിട്ട്?"

വിനോദിന്റെ ഷർട്ടിന്റെ ബട്ട

ണിൽ തിരപ്പിട്ടപ്പിടിച്ചിരുന്ന അവൾ തുടർന്നു.

"ഞാനോടി രക്ഷപ്പെടുവന്നിരിക്കുന്നു വിനോദ്?"

"നോക്ക കുട്ടി...എന്റെ മുഖത്തേക്ക് നോക്കൂ"

അവളുടെ താടി ഉയർത്തി ആ കണ്ണുകളിലേക്ക് ഉററുനോക്കിക്കൊണ്ടു അയാൾ പറഞ്ഞു.

"ഡോൺട് വറി. ബേബി വീട്ടിലേക്ക് മടങ്ങൂ. ഞാൻ വരാം. നേരിട്ട് ചോദിക്കാം. അവർക്കിഷ്ടമാണെങ്കിൽ വളരെ നല്ലത്. അല്ലെങ്കിൽ എന്റെകൂടെ ഇറങ്ങിവാ ബാക്കിക്കാര്യം നമുക്ക് വേണ്ടവിധത്തിൽ ചെയ്യാം. ഓക്കെ.. നന്നായി ചിന്തയ്ക്കൂ...ചിരിക്കൂ, ഒം... ചിരിക്കൂ.. " അവളെ കിഴിളിപ്പിച്ചു സന്ധ്യ ചിരിച്ചിട്ട് വിനോദ് തുടർന്നു.

"അങ്ങിനെ. അങ്ങിനെതന്നെ ഫൈൻ അങ്ങിനെചിരിക്കൂ...ചിരിക്കൂ ബേബി" വിനോദ് സെറിയിൽ ഘടിപ്പിച്ചിരുന്ന സ്വപ്നത്തിൽ വിരലമർത്തി. അടുത്തു കിടന്നിരുന്ന സൂട്ടിന്റെ വാതിൽപ്പാളി പതുക്കെ തുറന്നു ബെയർ തലകാണിച്ചു.

"കമോൺ...രണ്ടു കപ്പി ചിർഡ്"

ബീയർ...കഴിക്കാൻ കൂവണ്ടിയും...കമോൺ കിടക്ക്!"

"യെസ് സാർ"

വാതിലടഞ്ഞപ്പോൾ അയാൾ അവളുടെ അധരത്തിൽ ചുംബനങ്ങളർപ്പിച്ചു.

"ഭയപ്പെടാതെ ബേബി. ഇനി നിന്റെ അച്ഛൻ മനുഷ്യരെ തൂക്കിലിടാനും ജയിലിലടക്കാനും അധികാരമില്ല. ഭയപ്പെടാതെ"

അവൾ വാഷ്ബെയിസിനടുത്തുചെന്നു മുഖംകഴുകി തിരികെ വന്നു.

"ആ പ്രൊഡ്യൂസറെ പിന്നീട്ട് കണ്ടില്ലല്ലോ വിനോദ്?"

ബേബി തികച്ചും നോർമലായിരുന്നെ കണ്ട വിനോദ് സമാശ്വസിച്ച്.

"അവനോ...അവൻ ആ പടമെന്റു് ഉപേക്ഷിച്ചു. ഒരു ലക്ഷവും രണ്ടു ലക്ഷവും കയ്യിൽവെച്ച് പടമെന്റുകാൻ പററുമോ? ഇവനൊക്കെ കോടീശ്വരനാണെന്ന് പറയും. നക്കിത്തന്നിരുന്നില്ല...ബാസ്റ്റേഴ്സ്...പക്ഷേ ബേബി വിഷമിക്കേണ്ട

മൊഴ്ചയ്ക്കുള്ളിൽ സംഗതി ശരിയാക്കാം. ഒന്ന് കൈ നൊടിക്കാനുള്ള താമസമേ വേണ്ടു. ആയിരങ്ങൾ കാൽക്കൽ വീഴും... ഡോൺട് വരി... ബേബി.."

അവൾ ഒരു കൊച്ചു കുഞ്ഞിനെപ്പോലെ തലയാട്ടി.

മദിരാശിയിൽനിന്നും കേരളത്തിൽ നിന്നും പുറപ്പെട്ട മിശ്ര ചലച്ചിത്ര പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങളിലും ബേബി-വിനോദമാരുടെ പ്രേമകഥയുടെ ചുരുളുകൾ അഴിഞ്ഞുകൊണ്ടിരുന്നു. ഗോസിപ്പുകൾ ക്ഷവേണ്ടി ആത്മീയമായി നടന്നിരുന്ന പത്രലേഖകന്മാർക്ക് ആ പ്രേമബന്ധത്തിന്റെ കഥ നല്ലൊരു വിഭവമായിരുന്നു. നല്ലൊരു വെപ്പുകാരൻ കറികൾക്ക് മസാലകൾക്കു അരച്ചപ്പോൾ സ്വാഭാവികമായി ക്ഷണമുപോലെ, അവർ ആ പ്രേമകഥയ്ക്ക് വേണ്ടത്ര കൊഴുപ്പും ചായക്കൂടും മണവും കൊടുത്ത് ആകർഷണീയത കൈവരുത്തി. തെന്നിന്ത്യയിലെ പ്രമുഖതാരമായ വിനോദ് നായകൻ, മദിരാശിയിലെ കോളേജ് വിദ്യാർത്ഥിനിയും അതിന്മുൻപുണ്ടായ നായിക. അതുമത്രമല്ല, മദിരാശി ഫൈനക്കോടതിയിൽ പ്രഗത്ഭനും പ്രസിദ്ധനും കഴിവുറ്റ ന്യായാധിപതിയെന്ന് കീർത്തി നേടിയ, റിട്ട് യാർഡ് ജഡ്ജി ദാമോദരമേനോന്റെ ഏക മകളാണ് നായികയെന്ന വരുമ്പോൾ വാർത്തയ്ക്ക് കൂടുതൽ പ്രാധാന്യം കൈവരുന്നു. സ്കൂളിലുണ്ടായിരുന്ന ഫ്ലോറകളിൽ, ലൊക്കേഷനുകളിൽ, പാർട്ടികളിൽ നടന്നടന്മാരും മറ്റു കലാകാരന്മാരും പരസ്പരം ചോദിച്ചു. പ്രത്യേകിച്ചും എതിർ ക്യാമ്പുകളിലുള്ളവർ.

"എങ്ങനെ വിനോദ് ജഡ്ജിയുടെ മകളെ തട്ടിയെടുത്തു?"

"അതവന്റെ സ്റ്റേണ്ഡാണ് കൂട്ടരെ. അവന്റെ 'മുളളം മലതം' ഫ്ലോപ്പായി. എതിർവില്ലാത്തവൻ 'എ' സ്റ്റേഷനുകളിൽ നാലുദിവസംപോലും ഓടിയില്ല. ഒന്നു രണ്ടു നിർമ്മാതാക്കൾ സൈനിങ്ങ് എൺമൂന്ന് പൊക്കോട്ടെ എന്ന മട്ടിലാണ് നില്പ്... അപ്പോൾ ഒരു പുതിയ പ്രേമബന്ധം ആരാധകർക്കിടയിൽ മതിപ്പുള്ള വാക്കമല്ലെ... സ്റ്റേണ്ഡ് വെറും സ്റ്റേണ്ഡ്."

"ഇതവന്റെ എത്രാമത്തെയാണ്?"

"അവൻ കാസനോവയാണ്. നല്ല പുതിനെ കണ്ടാൽ വിട്ടുമാറില്ലേ? നമ്മുടെ നാ

യിക അനുരാധയുടെ 'വയർ' രണ്ടുവട്ടം വീർപ്പിച്ചു പൊട്ടിച്ചു കളഞ്ഞെന്നാണു ശ്രുതി"

പൊട്ടിച്ചിരിക്കൾ. പൊള്ളയായ പൊട്ടിച്ചിരിക്കൾ.

ഇതിന്റെയെല്ലാം അലയൊലികൾ നേരിയതായി ഫ്ലൈമിങ്ങോ ബംഗ്ളാവിലും അനുഭവപ്പെട്ടിരുന്നു.

"ശാരദ, എല്ലാവരിനും അതിരുണ്ട്. നിന്റെ മകൾ എല്ലാ സീനയും ലംഘിച്ചുകഴിഞ്ഞു. അവൾക്ക് ആ സിനിമാക്കാരനെ മതിയെങ്കിൽ, ടേർ ഫേർ ടു പേക്കപ്പ് ആൻറ് ഗോ! നമുക്കൊരു മകളില്ലെന്ന് കരുതാം. ഓരോരുത്തരുടെ ഓരോരോ ചോദ്യങ്ങൾ കേട്ട് ഞാൻ മടുത്തു."

ഭർത്താവ് പറയുന്നതു് അവർ സശ്രദ്ധം കേട്ടുനിന്നതല്ലാതെ ഒരക്ഷരം ഉരിയാടിയില്ല. ഭർത്താവിന്റെ രക്തസമ്മർദ്ദം കൂടിക്കൊണ്ടുവരുന്നു. ഡോക്ടർ മഹേന്ദ്രൻ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നതു് മാനസികമായ അസ്വസ്ഥതകളും സമ്മർദ്ദങ്ങളും ഒരിക്കലും ഉണ്ടായിട്ടുണ്ടെന്നാണ്. ഇങ്ങിനെ പോയാൽ ഭർത്താവ് ഒരു ദിവസം 'കൊളാപ്സ്' ആകുമെന്ന് അവർക്ക് ഈ ഫിറകാവുന്നതെയുള്ളു. ഏകമകളല്ല, അവൾക്ക് സർവ്വസ്വപാത്രത്വവും നല്കി. അവളുടെ അഭിലാഷങ്ങൾ ഉടനടി സാധിച്ചുകൊടുത്തു. അവളുടെ ഉപയോഗത്തിനായി കാറു്, അവളുടെ ഇഷ്ടത്തിനൊത്ത മോഡ്ഡ്രസ്സുകൾ. ആവശ്യത്തിലേറെ പോക്കറ്റ് മണി, അമിതമായി സ്നേഹിച്ച ലാളിച്ച മകൾതന്നെ പ്രതിഫലം അസ്സലായി. കൂട്ടരെ, ഒരു മക്കളെയും അമിതമായി താലോലിക്കരുതു്.

"നിനക്കൊരു തീരുമാനം എടുത്തെ പറു ബേബി. ഒന്നുകിൽ ഞങ്ങൾ, അല്ലെങ്കിൽ നിന്റെ കാമുകൻ. മദിരാശി നഗരത്തിലെ തെരുവുപിള്ളേക്ക് പോലും നിന്റെ നാറുന്ന കഥ അറിയാം.

അതേയും മകളും തെല്ലനേരം മുഖത്തോടുമുഖം നോക്കി. നോട്ടം കോർത്തുവലിച്ചു. ഒന്നും ഉരിയാടിയില്ലെങ്കിലും ബേബി പാലിച്ച നിശ്ശബ്ദത വാചാലമായിരുന്നു. ബേബി അവളുടെ പഠനമുറിയിലേക്ക് പോകാൻ ഭാവിച്ചപ്പോൾ മിസിസ് ശാരദമേനോൻ മകളെ തടഞ്ഞു

അവർ വീണ്ടും മകളുടെ മുഖത്തേക്ക് തറച്ചുനോക്കിക്കൊണ്ടു കർക്കശസ്വരത്തിൽ ചോദിച്ചു.

“ബേബി, മറുപടി പറയ്, നിനക്ക് ഞങ്ങളെ വേണോ, അതോ?”

“മമ്മി...” അവളുടെ സ്വരം ശാന്തമായിരുന്നു.

“ഞാൻ വിനോദിനെ സ്നേഹിക്കുന്നു. ഞങ്ങൾ വിവാഹം കഴിക്കാൻ തീരുമാനിച്ചുകഴിഞ്ഞു. ഈറീസ് മൈ ലാസ്റ്റ് ആൻഡ് ഫൈനൽ ഡിസിഷൻ”.

മിസിസ് മേനോന്റെ മുഖത്തു ഭാവപകർച്ച. മുഖം വിളറി. നോട്ടം പതറിക്കണ്ണുകൾ നിറഞ്ഞു. അധരങ്ങൾ വിറച്ചു. അവർ എന്തൊ പറയാൻ ഭാവിച്ചു. അടുത്ത നിമിഷം അവർ എന്തൊ ഓർത്തുനിന്നു. പിന്നെ മനസ്സിലാക്കുന്ന സമയം പാലിച്ചുകൊണ്ടു അവർ ഇടവിട്ട സ്വരത്തിൽ ചോദിച്ചു.

“നീ നിന്റെ ഡാഡിയെ കൊല്ലാൻ ഇല്ലേ ഭാവമാണ്, അല്ലേ?”

“മമ്മി... നിങ്ങൾ ഒത്തൊരുമിച്ചു എന്ന കൊല്ലാൻ നോക്കിയില്ലേ? ഭ്രാന്തിയാക്കാൻ നോക്കിയില്ലേ? ഒരു മനശാസ്ത്ര വിദഗ്ദ്ധനെ കാണിക്കാനാണെന്ന് പറഞ്ഞു നിങ്ങൾ എന്ന ഭ്രാന്താശുപത്രിയിലേക്ക് കൊണ്ടുപോയില്ലേ?”

അവൾ തേങ്ങി, തേങ്ങി കരയാൻ തുടങ്ങി.

“ഐ ലൈക്ക് വിനോദ് ഐ ലൌവ് ഹിം. ലോകം എതിരായാലും ഞാൻ അദ്ദേഹത്തിനെ വിവാഹം കഴിക്കാൻ തീർച്ചപ്പെടുത്തി”.

“ബേബി. ഭവിഷ്യത്തുകൾ നല്ലോണം ഓർത്തോളണം”.

“ഞാനോർത്തുകഴിഞ്ഞു. ഈ മാളികയും കാരും നിങ്ങളുടെ പണവും എനിക്ക് വേണ്ട. എന്നെ ആരും തടവിലിടാൻ നോക്കരുത്... എന്നെയൊരു നാലു മുക്കറിനുള്ളിൽ കെട്ടിയിട്ട് പ്രസവിക്കുന്ന യന്ത്രമാക്കാൻ നോക്കരുത്. എന്റെ വഴി വേറെയാണ് മമ്മി... ആർക്കുമെന്ന തടയാൻ കഴിയില്ല”.

മിസിസ് മേനോൻ നോക്കിനില്ക്കെ ബേബി അവളുടെ പാറമുറിയുടെ വാതിൽ കൊട്ടിയടച്ചു. അടച്ചിട്ട വാതിലിൽ മുമ്പിൽ മിസിസ് മേനോൻ ഏറെ നേരം നിന്നു. (തുടരും)

25 . കർന്നിനം തുടർച്ച

മടയിൽ വെച്ച് ലാളിക്കുന്ന ഈ പതിനാറുവയസ്സുകാരി താനറിയാത്ത ഏതോ ലോകത്തിൽ കാൽ ചവുട്ടി നിൽക്കുന്നുവെന്ന ഭ്രമിച്ചുകൊണ്ടു ചിന്ത ഹാദരം കഴുകി. വർത്തമാനത്തിന്റെ ചരടുതന്നെ ആരോ കയ്യിൽ നിന്നു തട്ടിപ്പറ്റിച്ചുപോലെ നിസ്സഹായമായി ഹാദർ ജോസ് നിശ്ശബ്ദതലിലേക്ക് ഇടങ്ങി.

— “പ്രലോഭനങ്ങൾക്ക്, ചിലപ്പോഴെങ്കിലും എന്തു ഭംഗിയാണല്ലേ ഹാദർ?” ലക്ഷ്മി സ്വരം താഴ്ന്നു. ഒരു സ്വകാര്യ മുന്നപോലെ ചോദിച്ചു.

ഹാദർ ജോസിന്റെ നെറ്റിയിൽ അതിവേഗത്തിൽ വിയർപ്പുതുളികൾ പൊടിഞ്ഞുകൊണ്ടിരുന്നു. പക്ഷേ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കണ്ണുകൾ ലക്ഷ്മിയുടെ മുഖത്തു നിന്ന് പതറിയില്ല. എന്തൊക്കെയോ വിചാരങ്ങളിൽ മുങ്ങി ഒരു വൈകോൽത്തരസിനെപ്പോലെ, ഒരിക്കലും തെറ്റിച്ചിട്ടില്ലാത്ത അനുഷ്ഠാനമെന്നപോൽ സാവധാനം, കണ്ണുകൾ ചലിപ്പിക്കാതെ അദ്ദേഹം മാറിയിലെ കരിശിനെ കയ്യിലെടുത്തു.

പുറത്തു, മദ്ധ്യാഹ്നം പടർന്നുകയറ്റിത്തുടങ്ങിയിരുന്നു. വളരുന്നിരുന്ന വരുന്ന ഒരു കാറ്റിന്റെ ഹോൺ തുടങ്ങിയ ഒരു മുഴങ്ങി. ഹാദരം ഉററുനോക്കി. നിശ്ശബ്ദം വെല്ലുവിളിച്ചു ലക്ഷ്മി പുച്ചുക്കുട്ടിയെ മടയിൽനിന്നിറക്കിവിട്ടു എഴുന്നേറ്റു “എന്തൊരു ഉണ്ണി ഹോ.” എന്നു പറഞ്ഞു സാവധാനം രണ്ടടി ഹാദറിനുനേർക്കു നടന്നു. ആ ഒരു നിമിഷത്തിൽ ഹാദറിന്റെ കണ്ണുകൾ തുളുമ്പുന്ന കരമാരത്തിന്റെ വടിയുകുളിപ്പുകൾ നിയന്ത്രണം വിട്ടു മേഞ്ഞു. ലക്ഷ്മിക്ക് അതു ധാരാളമായിരുന്നു. ഉറക്കച്ചിരിച്ചു പുസ്തകവുമെടുത്തു വന്നുനിന്നു ഹോണിടിക്കുന്ന കാറ്റിനു ഗേറ്റുതുറക്കാനായി നടക്കുമ്പോൾ സഹതാപം കലർന്ന ഒരു നോട്ടം ഹാദർ ജോസിനു ലക്ഷ്മി സന്താനിക്കാൻ മറന്നില്ല.

ഒരു കരിശുവരക്കണമെന്നും വിയർപ്പുതുടക്കണമെന്നും ഹാദർജോസ് ഉൽക്കടമായി ആഗ്രഹിക്കുമ്പോൾ അഭയം നഷ്ടപ്പെട്ട, പുച്ചു വലിഞ്ഞു നിവർന്നു ഉറക്കെ ഒന്നു കരഞ്ഞു.

— 0 —

അന്നൊക്കെ മാതൃസായിരുന്ന എന്റെ ഉററ ചങ്ങാതി.

“ഹ! ഇയ്യാളിവിടെ തനിച്ചിരുന്നു എന്നു ഏഴുക്കുവാ. വാ നമുക്കിപ്പിരിയ്ക്കി കളിക്കാം. എം. പി. ഡി-യും എ. ബി. കെ-യും ആളില്ലാതെ അവിടെ കാത്തിരിക്കാം... വാ...”

അയാൾ വിളിക്കും. “ഇല്ല... ഞാനില്ല” ഞാനൊഴിഞ്ഞു മാറും. ചീട്ടുകളി ഒരിക്കലും എനിക്കിഷ്ടമുള്ള ഒരു വിനോദമായിരുന്നു.

ചീട്ടുകളിക്കാൻ ബുദ്ധിവേണം ഓർമ്മ വേണം, ശ്രദ്ധ വേണം, ഏകാഗ്രത വേണം, കൗശലം വേണം, കാലാവേണം...

അതൊന്നും എനിക്കുണ്ടായിരുന്നില്ല...

റമ്മികളിക്കാൻ പയോഗിക്കുന്ന കാർഡിന്റെ പിന്നിലെ ചിത്രം നഗ്നയായ പെണ്ണിന്റെ താണെന്നിരിക്കട്ടെ, പിന്നെ എന്റെ മനസ്സിനകത്തെ കളി മറ്റൊരു കിലുമായി മാറും...

മാതൃസം അത്ര വലിയ ചീട്ടുകളി ഭ്രാന്തനായിരുന്നില്ല — ശാന്തസുന്ദരമായ ഏകാന്തതയുടെ മാറ്റത്തു തലചായ്ച്ചു അവളുടെ മടയിൽ അവളെ കെട്ടിപ്പിടിച്ചിരിക്കുകയെന്നതു് എന്നെപ്പോലെ തന്നെ മാതൃസിനു മനസ്സിനിണങ്ങിയ ഒരു വിനോദമായിരുന്നു. അതുകൊണ്ടു ചീട്ടുകളിക്ക് ഞാൻ കൂട്ടില്ലെന്ന് ഉറപ്പായാൽ അയാളും എന്റെപ്പോൾ കൂട്ടായിരുന്നു. ആ കരിങ്കൽ പടവുകളിലിരുന്ന് മാനത്തിന്റെ അകണത്തളത്തിൽ മണിവിളക്കുകൾ കൊളുത്തുന്ന നക്ഷത്രമോഹിനികളിൽ കണ്ണുനട്ടുകൊണ്ടു ഭാവിയുടെ വിശാലതലങ്ങളിൽ ഞങ്ങൾ എത്രയെത്ര സങ്കല്പസൗധങ്ങളാണ് പട്ടത്തു ത്തിയിരുന്നതു്.

എന്തെന്നു മോഹങ്ങൾ!

എത്രയെത്ര സ്വപ്നങ്ങൾ!

എം. പി. ഡി നായരും, എ. ബി. കെ നായരും. അവരായിരുന്നു എന്റെ മാറ്റരണ്ടു കൂട്ടുകാർ. ഡോക്കുവാർഡിനകത്തു പുറത്തും ഒരുമാതിരി എല്ലായ്പ്പോഴും

തന്നെ ഞങ്ങളൊരുമിച്ചാണ് കഴിഞ്ഞിരുന്നതു്. ലിബർട്ടിക്ക് പുറത്തുപോകുന്നതും സാധാരണ ഞങ്ങളൊരുമിച്ചായിരുന്നു, അല്ല കോക്കുണ്ണുള്ള കള്ളനായ എം. പി. ഡിയും നല്ല തടിയനായ അല്ല മുൻകോപിയായ എ. ബി. കെ. യും ജീവിതത്തിന്റെ അർത്ഥവുമൊന്നെത്തു് അങ്ങാടി കളിൽ അലഞ്ഞു തിരിയുന്ന വിഡ്ഢികളായിരുന്നു. മാതൃസിനെപ്പോലെ തന്നെ അവരും ലക്ഷ്യബോധമുള്ളവരായിരുന്നു.

മോർട്ടിയിലെ പാർസിബസ്റ്റാർ സ്ത്രീ റിറ്റുള്ള പോഡാർ ചേമ്പറായിരുന്നു. എന്റെ ഒരകന്ന ബന്ധുവും വളരെ കാലമായി ബോമ്പേയിൽ ജീവിച്ചുവന്നിരുന്നതും പോഡാർചേമ്പറിൽ താമസിച്ചിരുന്നു എന്ന കാരണത്താൽ പോഡാർ

പമ്മൻ

ബിയർ അകത്താക്കിയിരുന്നതുകൊണ്ട് ടാക്സിയിൽ കയറാത്തതാമസം അവന്റെ കൺപോളകളിൽ കനംതുങ്ങാൻ തുടങ്ങി.

എന്നെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളമാണെങ്കിൽ കൺപോളകളിൽ മാത്രമല്ല ശരീരം അടിച്ചടിക്കും തുങ്ങിയിരുന്നു. നെഞ്ചിനകത്തു് താങ്ങാനാവാത്ത ഭാരമായിരുന്നു. ഓരോ രക്തബിന്ദുവിനും ഓരോ രോമകൂപത്തിലും ഈയക്ഷയുടെ കനം—

അന്നൊക്കെ റേഡുകളി എന്താണെന്നു് എനിക്കു് വേണ്ടത്ര അറിവുണ്ടായിരുന്നില്ല. അതുകൊണ്ടു് റേസ്കോർസിൽ എത്തിയപ്പോൾ അതു സംബന്ധിച്ച എല്ലാ ചടങ്ങുകളും നിർവ്വഹിച്ചതു് ശ്രീധരനായിരുന്നു. അതുകൂടാ തോന്നി! എത്രപേരായിരുന്നു അവന്റെ പരിചയക്കാർ, അവന്റെ സുഹൃത്തുക്കൾ, അവന്റെ ആരാധകർ, അവന്റെ അനുചരന്മാർ!

എത്രപേരാണ് അവനെ കണ്ടപ്പോഴൊക്കെ അഭിവാദ്യം ചെയ്തിരുന്നതു്. എത്രപേരാണ് ഉപചാരവചനങ്ങൾ ചൊരിഞ്ഞിരുന്നതു്.

എത്രപേരാണ് വണങ്ങിയിരുന്നതു്.

എത്ര പേരായിരുന്നു വിജയാശംസകൾ നൽകിയിരുന്നതു്.

അതൊരു മായാലോകമായിരുന്നു. എങ്ങോട്ടു തിരിഞ്ഞാലും തിരക്കും തിരക്കും. അതിസുന്ദരികളായ സ്ത്രീകൾ, യോഗ്യന്മാരായ പുരുഷന്മാർ, പാശ്ചാത്യർ, പരദേശികൾ.....

അപ്പോൾ ചിന്തിച്ചുപോയി, ഞാനാണു്, ഞാനെന്താണു്, ഞാനാരുമല്ല, ഞാനൊന്നുമല്ല... വെറും ഒരു മണൽത്തരി!

ഞാനെന്നെത്തന്നെ വെറുത്തു. എനിക്കെന്തോട്ടെന്നെ പൂച്ചുംതോന്നി.

കുറച്ചുനേരം റേസ്കോർസിനുള്ളിൽ ചുറ്റിനടന്നു. ഒന്നിലും രസംതോന്നിയില്ല. അകാരണമായ ഒരുതരം വ്യർത്ഥബോധമായിരുന്നു, നിരാശയായിരുന്നു.

അവിടത്തെ ഏർപ്പാടുകളെപ്പറ്റിയൊക്കെ ശ്രീധരൻ എനിക്കു വിശദമായി മനസ്സിലാക്കിത്തന്നു. അതിനുശേഷം ഞങ്ങൾ റേസ്കോർസുകെട്ടിടത്തിന്റെ ഏറ്റവും മുകളിലുണ്ടായിരുന്ന ബിയർബാറിലെത്തി. അവിടെ ഒരു മുഖക്കു് ഒരൊ

ഴിഞ്ഞ മേശയോടു ചേർന്നിരുന്നു് ഒരു ക്ലിബിയർ വരുത്തി അതിൽനിന്നും പിടിപിടിന്നു് ഒരുഗ്ളാസ് ബിയർ അകത്താക്കിയശേഷം എന്തെ അവിടത്തുവെച്ചിട്ടു് അവൻ എങ്ങോമറഞ്ഞു.

അവിടത്തുനോക്കിയാൽ കരിരുകളോടുകൂടുന്നതു് കാണാമായിരുന്നു. ഇടക്കിടക്കു് ഒന്നരണ്ടു റേഡുകൾ കഴിയുമ്പോൾ ശ്രീധരൻ എത്തും. അല്പംകൂടി ബിയറകത്താക്കിയിട്ടു് വീണ്ടും സ്ഥലംവിട്ടു.

ഞാൻ പുറത്തേക്കു നോക്കിയിരുന്നു. പന്തായക്കരികൾ പ്രാണൻകളുത്തു് ഓടുന്നതായിരുന്നു. പക്ഷേ, അതൊന്നും എന്റെ കണ്ണിൽപെട്ടില്ല. വീടിന്റെ പടിഞ്ഞാൽ തപാൽശാലയുടെ വരവും പ്രതീക്ഷിച്ചു് അക്ഷമയോടെ കാത്തുനിന്നിരുന്ന അമ്മയെ മാത്രമേ എനിക്കു കാണാമായിരുന്നുള്ളൂ.

* * *

നേരം വൈകി. സമയം ഏതാണ്ടാറുമണിയോടടുത്തിരുന്നു.

അന്നത്തെ റേസ്കഴിഞ്ഞു.

ശ്രീധരനും എത്തി.

ബിയറിന്റെ ബില്ലിനോക്കി പണം കൊടുത്തപ്പോൾ അവൻ ബെയറർക്കു് ഒരുറപ്പികിട്ടിച്ചുകൊടുത്തതു് ഞാൻ ശ്രദ്ധിച്ചു.

ലിഫ്റ്റുവഴി താഴത്തെത്തിയപ്പോൾ പോക്കറ്റിൽനിന്നും ഒരെട്ടണയെടുത്തു് അവൻ ലിഫ്റ്റുമാനും സമ്മാനിച്ചു.

“ഇന്നേതായാലും കോളടിച്ച്” റേസ്കോർസിൽനിന്നും പുറത്തുകടന്നപ്പോൾ അവൻ പറഞ്ഞു.

എനിക്കെന്റെ പണത്തിനെപ്പറ്റിമാത്രമേ ചിന്തയുണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ.

അതു് മടക്കിയിട്ടുമാ?!

“തുകക്കുക്കാരന്റെ ഭാഗ്യമെന്നു് പറയാറില്ല. ബിഗിനേർസു് പക്ഷേ”.

അതു കേട്ടപ്പോൾ എനിക്കല്ല സമാധാനമായി. എന്റെ രൂപാ തിരിച്ചുകിട്ടുമായിരിക്കും.

അവിടെനിന്നുതന്നെ ഒരു ടാക്സിയിൽ ഞങ്ങൾ മടങ്ങി. അതെവിടത്തു് ഓക്കയോ കിതച്ചു് പായുന്നുണ്ടായിരുന്നു

ശ്രീധരൻ സിറ്റിൽ മലർന്നു ചാരിയിരുന്നു് ഒരു മലയാളകവിതയുടെ ഈശികൾ ഈണത്തിൽ പാടി.

നിരത്തുവക്കത്തെ വിളക്കുകൾ കണ്ണമിഴിക്കാൻ തുടങ്ങിയിരുന്നു. കണ്ണുബലിക്കുന്ന പ്രകാശധാരയിൽ മുങ്ങിക്കിടച്ചുനിന്നിരുന്ന പിടികൾ.

മുട്ടുപാത്തുകളിൽ ഇടതിങ്ങിനിങ്ങിയിരുന്ന ജനസമൂഹം, അതിസുന്ദരികളായ പെൺകുട്ടികൾ...

രാത്രിയുടെ ‘പുടകൊടക്കു്’ അണിഞ്ഞൊരുങ്ങുന്ന പട്ടണം.

എങ്ങോ ഒരിടത്തെത്തിയപ്പോൾ ടാക്സിനിന്നും ഞങ്ങൾ പുറത്തിറങ്ങി. ടാക്സിക്കാരനോടു് അവിടത്തുനിന്നു് ഞാൻ പറഞ്ഞിട്ടു് അവിടത്തു് വഴിയരികിലുണ്ടായിരുന്ന വലിയൊരു തുന്നൽക്കടയിലേക്കു് അവനെക്കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോയി.

“ഇപ്പോൾ തുണി നോക്കിയെടുത്തോ. ഒരു സൂട്ടിനു്” വരിവരിയായി അടുക്കിവെച്ചിരുന്ന വിലപിടിച്ച ശീലത്തരങ്ങൾ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചുകൊണ്ടു് അവൻ പറഞ്ഞു.

അപ്പോൾ നടുങ്ങിയില്ല. പക്ഷേ, അവനുംപോയി.

സൂട്ടോ? എനിക്കോ?

വിശ്വസിക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ല.

ഞാനെങ്ങനെ നോക്കിനിൽക്കുന്നതിനിടയ്ക്കു് സുഖമായ തുന്നൽക്കാരൻ എന്റെ അളവെടുത്തു തുടങ്ങിയിരുന്നു.

എന്നെക്കൊണ്ടു് സാധിക്കാത്ത കാര്യമാണെന്നു് തോന്നിയതുകൊണ്ടാവാം ശ്രീധരൻതന്നെ ശീലയും തെരഞ്ഞെടുത്തു. അതെന്റെ നേർക്കു് നീട്ടിപ്പിടിച്ചുകൊണ്ടു് അവൻ ചോദിച്ചു.

“ഇപ്പോഴുടോ?”

ഇപ്പോഴുടോണോ ഇല്ലെന്നോ ഒന്നും പറയാൻ വേണ്ട വിവരം അന്നെന്നിക്കുണ്ടായിരുന്നില്ല. അതുകൊണ്ടു് ഇപ്പോഴുടോണെ മട്ടിൽ ഞാൻ തലകുലുക്കി. അന്നേരം ഞാനൊന്നു മാത്രമേ ആഗ്രഹിച്ചുള്ളൂ. അവനോളം പൊക്കം.

പക്ഷേ, അതുമാത്രം എവിടെയും വിലക്കുകിട്ടാത്തതായിരുന്നില്ല.

അപ്പോൾ അമ്മക്കും പൊക്കം കുറവായിരുന്നു. അപ്പോൾ ഞാനെങ്ങനെ പൊ

ക്കുള്ളവനാകും. പിന്നെ അമ്മാവന്മാരുടെ പൊക്കം. ഭാഗ്യഭോഷംകൊണ്ടു് അമ്മാവന്മാരുടെ യാതൊന്നും എനിക്കുകിട്ടിയില്ല; ജന്മസിദ്ധവും സമ്പാദ്യവും.

തുന്നൽക്കടയിൽനിന്നും പുറത്തിറങ്ങിയപ്പോൾ ഞാൻ ശ്രീധരനോടു് തെല്ലു വിനയത്തോടെ അന്വേഷിച്ചു.

അത്തരം അവസരങ്ങളിൽ വളരെ സൂക്ഷിച്ചുമാത്രമേ അവനോടൊന്നെങ്കിലും പറയാമായിരുന്നുള്ളൂ. മനസ്സുനിന്നുണ്ടാത്തതെന്തെങ്കിലും പറഞ്ഞാൽ അപ്പോൾ മടുമാറും. മടുമാറിയാൽ ആളു മാറും. ആളുമാറിയാൽ പിന്നെ...

“എന്തിനാ ഇത്രക്കൊക്കെ പണംചെലവാക്കി ഇപ്പോൾത്തന്നെ സൂട്ടുതുന്നത്തു്?” “റേസിന്റെ കാളു് മരറാണിനും ഉപയോഗിച്ചുകൂടാ. അതു് കയ്യോടെ ചെലവാക്കണം ഇതു് പത്തന്റെ ശമ്പളംകൊണ്ടു് കളിച്ചുജയിച്ച കാശാ. ഇനി ഇതുപോലെ അരികിൽ ജയിച്ചെടുത്തു് വരില്ല. അതുകൊണ്ടു് ഒള്ളപ്പം ഓണംപോലെ” അവൻ പറഞ്ഞു, പിന്നെ ഞാനൊന്നും മിണ്ടിയില്ല.

റാവുവിന്റെ ടെയിലർഷോപ്പിൽനിന്നും നേരെപോയതു് അന്നു് ഫോർട്ടിലുണ്ടായിരുന്ന ബ്രൈട്ടൻ “റസ്സാൻറിലേക്കായിരുന്നു.

അവിടത്തു് വീണ്ടും ബിയർകഴിച്ചു. (തുടരും)

(22 -ൽനിന്നും തുടർച്ച)

തത്തുവോൾ അത്രയും ശരീരമില്ലെന്നു് വിലയിരുത്താനാണു് എനിക്കുതോന്നിയതു്. സത്യത്തിൽ നടന്നിരിയ്ക്കാവുന്ന സംഭവം ഞാനെഴുതിയ കഥയിലൂടെ മേലെഴുതിച്ചേർത്തതുമെന്നാണു്. ചത്തുമേനോൻ തന്റെ കഥാപാത്രങ്ങളെ അസാമാന്യമായി ആദർശവത്കരിച്ചിരിയ്ക്കുകയാണു്. നമ്പൂതിരിപ്പാട് എന്ന കഥാപാത്രം, നമ്മൾ കരുതുന്നതുപോലെ ഒരു വിഷയവസ്തുവെന്നു പരിഹാസപാത്രമല്ല; കലാകാരനും രാഷ്ട്രീയക്കാരനാണെന്നാണു് അദ്ദേഹം.

—o—

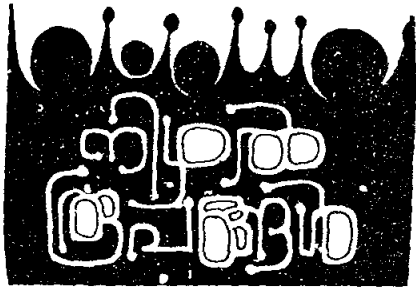
അ

വാടി എളുപ്പവഴിയിലൂടെ കുന്നമുറിച്ചുകടന്ന് ടൗണിലേയ്ക്ക് ധൃതിയിൽ നടന്നു. അയാളുടെ മനസ്സ് വിങ്ങിപ്പൊട്ടുകയായിരുന്നു. കണ്ണടയാണെന്നെ പച്ചയ്ക്ക് കൊല്ലുന്നതുകണ്ട് തനിക്ക് അടങ്ങിയിരിക്കാനാവില്ലെന്ന് അയാൾക്കു തോന്നി.

ഒരാളോട് മുഖംകുറുപ്പിച്ചു വയ്ക്കാനും പറയുകപോലും ചെയ്യാത്ത ആളാണ്. അയാളോടാണ് ഈ കൂടുതൽ... വയ്യ. തനിക്ക് അടങ്ങിയിരിക്കാനാവില്ല. എന്തെങ്കിലും ചെയ്തേതീരൂ...

ടൗണിനടുത്തു കണ്ണടയാണൻ താമ

നോവൽ 36

ബാലകൃഷ്ണൻ മാങ്ങാട്ട്

സിക്കുന്ന വീട്ടിലേയ്ക്ക് അയാൾ പാഞ്ഞു. വിവരമറിഞ്ഞപ്പോൾ കണ്ണടയാണൻറെ അച്ഛനും അമ്മയും തലതല്ലി. ബന്ധുക്കൾക്ക് ആ വാർത്ത വിശ്വസിക്കാനേ കഴിഞ്ഞില്ല. അവർ കാതുകൾ പൊത്തി.

കണ്ണടയാണൻറെ അച്ഛനമ്മമാരെ മറ്റു ചിലരോടൊപ്പം നേരിട്ട് പറഞ്ഞു വെച്ചു.

അമ്പാടിയും ഒരു സംഘം ചെറുപ്പക്കാരും പോലീസ് സ്റ്റേഷനിലേയ്ക്ക് ചെന്നു. കൊലപാതകകഥ വിവരിച്ചശേഷം അവർ കറേനേരം പുറത്തു കാത്തു. പോലീസുകാർ ആരെങ്കിലും ഇറങ്ങിവരുമെ

ന്ന് വിചാരിച്ചു. പക്ഷെ ആരേയും കണ്ടില്ല. ഇനിയും കാക്കാൻ നേരില്ലാത്തതിനാൽ അവർ ധൃതിവെച്ച് ഗ്രാമത്തിലേയ്ക്ക് നടന്നു.

തന്നെപ്പോലെതന്നെ അസ്വസ്ഥതം വ്യാകുലനാണ് മറ്റു ചെറുപ്പക്കാരുമെന്ന് അമ്പാടി മനസ്സിലാക്കി. അവർ ചിരിക്കുകയും കണ്ണടയാണൻറെ ബന്ധുക്കളാണ്. എല്ലാവരെയും അയാൾ മുമ്പ് പലപ്പോഴായി കണ്ടിട്ടുണ്ട്. ഒരു നേട്ടവുമില്ലാത്ത കുലത്തൊഴിൽ വലിച്ചെറിഞ്ഞു വേറെ മാർഗ്ഗങ്ങൾ തേടിയ ധീരന്മാർ. ഈ കൊല അവരുടെ മക്കൾ തിളപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടാവണം. അവരും തന്നെപ്പോലെ വീർപ്പമുട്ടുകയാവും.

ആരെങ്കിലും എന്തെങ്കിലും ചോദിക്കുമെന്ന് അമ്പാടി പ്രത്യാശിച്ചു. ഞരമ്പുകൾ വലിഞ്ഞു മുറുകിനിൽക്കുകയാണ്. ഈ മൗനം അസഹ്യമായിരിക്കുന്നു. തനിക്ക് ആരോടുകിലും സംസാരിച്ചേ തീരൂ. കണ്ണടയാണൻ എങ്ങനെ വെടിയേറ്റു പിടഞ്ഞുവീണുവെന്ന് വിവരിച്ചുകൊണ്ട് തനിക്ക് പൊട്ടിക്കരുതെന്നും.

എത്രനേരമായി നിശ്ശബ്ദമായ ഈ നടപ്പുകൂട്ടത്തിലിട്ട്—

ഒട്ടവിൽ ഒരശരീരിപോലെ അയാളുടെ ശബ്ദം തെറിച്ചുവീണു:

“കണ്ണടയാണൻ വയ്ന്നതും ഞാൻ ദൂരത്ത് തന്നെ കണ്ടു. ചെറുകടന്ന് നടവ രമ്പുകയറി നേരെ...”

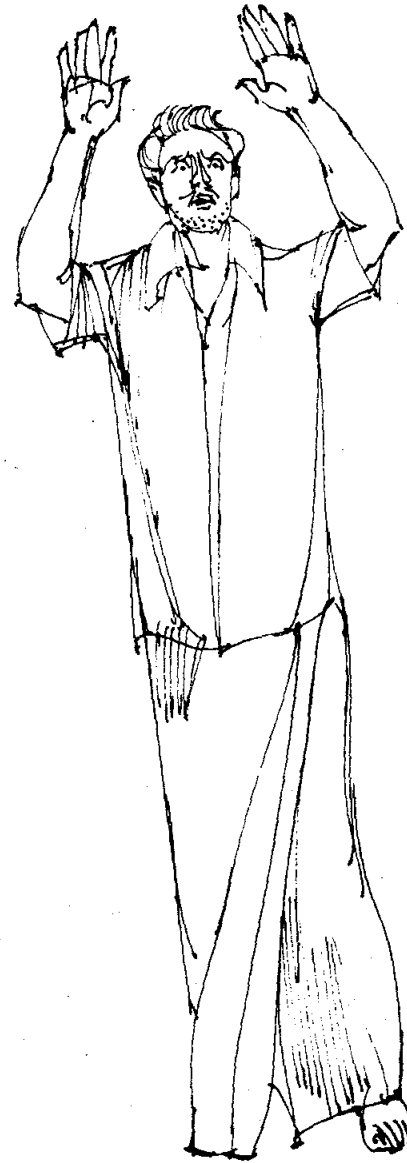
ആത്മം മുളിയില്ല. മുഖം തിരിച്ചില്ല.

“അയാളു് വെടിവെക്കുന്നത് ഞാൻ വിചാരിച്ചേ ഇല്ല. അയാളു്—”

പിന്നെ വാക്കുകൾ അമ്പാടിയുടെ തൊണ്ടയിൽ കുടുങ്ങി. കണ്ണുകളിൽ മുടൽമഞ്ഞു പടന്നിറങ്ങി. അയാൾ മുഖം പകുതി തിരിച്ചുനോക്കി. ഇല്ല, ആരുടെ മുഖത്തും ഒരു ഭാവവുമില്ല. വെറും മരക്കുട്ടികൾ പോലെ.

പെട്ടെന്ന് അയാൾക്കു തോന്നി. അവർ തന്റെ ആത്മാർത്ഥതയെ സംശയിക്കുകയാണോ? തന്നെയും മനസ്സിൽ കുററപ്പെട്ടതുകയാണോ? അല്ലെങ്കിൽ സംഭവത്തിന്റെ പൂർണ്ണരൂപം ചോദിച്ചറിയാത്തതെന്തു്?

അമ്പാടി പിന്നെ ശബ്ദിച്ചില്ല. അവരുടെ മുഖത്തേക്ക് നോക്കിയതുമില്ല.

തല താഴ്ത്തിപ്പിടിച്ച് മുന്നിൽ നടന്നു. കിതപ്പൊതുക്കിക്കൊണ്ട് പാറക്കുന്നുകൾ

ചവിട്ടിക്കയറി.

കണ്ണടയാണൻറെ ശവം അപ്പോഴും വയലിലെ ചേറിൽ പൂണ്ടുകിടന്നു. മലയർ വയൽവരമ്പിൽ കാവലിരുന്നു. കണ്ണടയാണൻറെ അച്ഛനും അമ്മയും വയൽക്കരയിലെ മരച്ചോട്ടിൽ കിടക്കുകയാണ്. അവർക്കിനിയും ബോധമുണ്ടായിട്ടില്ല. അരികിൽ കരച്ചിലടക്കാനാവാതെ മാള കാൽമുട്ടുകളിൽ മുഖംപൂഴ്ത്തി ഇരിക്കുന്നു.

സന്ധ്യയ്ക്കുമുമ്പെങ്കിലും പോലീസ് വരുമെന്ന് അവർ പ്രതീക്ഷിച്ചു. കാക്കകൾ മരണം വിളിച്ചറിയിച്ചുകൊണ്ട് ബഹളംകൂട്ടിത്തുടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. ഒരു കഴുക്ക് എവിടെനിന്നോ പറന്നതാണ് വയൽവരമ്പിൽ വന്നിരുന്നു. ആട്ടിപ്പയച്ചിട്ടും അതു പോകുന്നില്ല. വീണ്ടും ശവത്തിനടുത്തേയ്ക്ക് നീങ്ങിവരുന്നു. നോക്കിയിരിക്കേ മറ്റൊരു കഴുക്ക്കൂടി പറന്നുവന്നു.

രാത്രിയിൽ പണിക്കരും കുറച്ചുപേരും മൊഴികെ മറ്റുള്ളവർ പിരിഞ്ഞുപോയി. വയൽവരമ്പിൽ വലിയൊരു പന്തം കുത്തിനിർത്തി. അതിന്റെ വെളിച്ചത്തിൽ നിഴലുകളായി അവർ ചടഞ്ഞിരുന്നു. സ്വാമിയുടെ ആളുകൾ വന്ന് ബലംപ്രയോഗിച്ച് ശവം എടുത്തു കൊണ്ടുപോയി നശിപ്പിച്ചാലോ എന്ന് അവർ ഭയപ്പെട്ടു. അതിനാൽ ആവശ്യത്തിന് വെട്ടുകത്തിപ്പർ അവർ കരുതിയിരുന്നു. കണ്ണടയാണൻറെ ശവമെങ്കിലും കാത്തുസൂക്ഷിക്കാനുള്ള ഉത്തരവാദിത്വം തങ്ങൾക്കുണ്ടെന്ന് അവർ കരുതി.

രാവിലേമുതൽ ഒന്നും കഴിക്കാത്തവർ കൂട്ടത്തിലുണ്ട്. പക്ഷെ വിശപ്പ് അവർ അറിഞ്ഞില്ല. കണ്ണടയാണനെക്കുറിച്ച് ആയിരത്തു അവരുടെ ആയിരപ്പുവൻ. തങ്ങളുടെ നിലനിൽപ്പ് അപകടത്തിലാക്കിയ ഒരു കൊലപാതകമാണിതു്. പോലീസുപോലും തിരിഞ്ഞുനോക്കുന്നില്ല. നാളെ തങ്ങളുടെ തലയറ്റത്താലും ചോദിക്കാൻ ആളുണ്ടാവില്ല...

പാതിരാത്രി കഴിഞ്ഞുകാണം. അമ്പാടി കാൽമുട്ടിൽ തലചായ്ച്ച് അല്ല മയങ്ങിപ്പോയി. ആരോ ഷർട്ടിൽപിടിച്ച് വലിച്ചാണ് അറിഞ്ഞതും. ബദ്ധപ്പാടോടെ തലയുയർത്തുമ്പോൾ ടൗണിൽ

കേരളവീനോട് ഒരു സ്നേഹിതൻ പറഞ്ഞു. “ഇന്നലെ രാത്രി ഇവിടെനിന്നും ഇറങ്ങിപ്പോയതാണത്രേ. റോഡിൽ മദ്യപിച്ചു ബഹളംകൂട്ടി ആരെയോ കൈതല്ലി. പോലീസുകാർ പിടിച്ചുകൊണ്ടുപോയി. ഇന്നരാവിലെ വിട്ടു, പിന്നെയും കുടിച്ചു ബഹളമുണ്ടാക്കി. ഇവിടെ കൊണ്ടുവന്നതു ജഡമാണ്...മകൾ അവാർഡുമായി വരുന്നതു കാണാനുള്ള ഭാഗ്യം പിള്ളയ്ക്കില്ലാതെപോയി. കഷ്ടം!”

കേരള പുറത്തിറക്കി, വേണ്ടപ്പെട്ടവരുമായി ആലോചിച്ചു ശവദാഹത്തിനുള്ള ഏർപ്പാടുകൾ ചെയ്തു. രാജയുടെ അച്ഛനും അമ്മയ്ക്കും നാട്ടിലേയ്ക്ക് കമ്പിയടിച്ചു.

വിവരമറിയിച്ചു. അവർ വന്നുചേരുന്നതുവരെ ഊതദേഹം സൂക്ഷിക്കുന്നില്ലെന്നും, ഭവനം രാത്രിയിൽത്തന്നെ നടത്തുകയാണെന്നുംകൂടി അവരെ പ്രത്യേകം അറിയിച്ചു.

എസ്. എൻ. പിള്ളയ്ക്ക് വിശേഷിച്ചു ബന്ധുക്കളാൽ ഇല്ലാതിരുന്നതുകൊണ്ട്. അകാരണത്താലും ആർക്കുവേണ്ടിയും കാത്തിരിക്കേണ്ടതായിവന്നില്ല.

പഴനിയപ്പാ ലോഡ്ജ്കൾ മായവൻ നമ്പ്യാൽ കുടുംബവും, ജ്യോതിയുടെ കുടുംബസുഹൃത്തുക്കൾ, സ്നേഹിതർ, സിനിമാരംഗത്തു പ്രവർത്തിക്കുന്ന ഒട്ടനവധി

പേർ...മുതലായവരുടെ സാന്നിദ്ധ്യത്തിൽ വീട്ടിൽവെച്ച് നടത്തേണ്ടുന്ന എസ്. എൻ. പിള്ളയുടെ മരണാനന്തര ചടങ്ങുകൾ കുടുംബാംഗങ്ങളെക്കൊണ്ട് നടത്തിച്ചിട്ട്, കേരളവും സ്നേഹിതരും ചേർന്ന് ഊതദേഹം അംബുലൻസ് വാനിൽ കൊണ്ടുവെച്ച്, അവരും കയറി ഇരുന്നു. വിമ്മിശ്രിതരായുകയായിരുന്ന പിള്ളയുടെ പത്നിയെപ്പോലെയ്ക്കു പ്രായമായ മകൻ മോഹനൻ, കേരള തന്നോടൊപ്പം ഇരുത്തി ഓരോന്നും പറഞ്ഞു ആശ്ചര്യപ്പെട്ടുകൊണ്ടിരുന്നു.

രാത്രി മണി എഴുപ്താൻ അവിടെനിന്നും ശ്മശാനത്തിലേക്ക് സാവധാനം യാത്രയായി. പുറകിൽ കാരുകൾ.

അകത്തു, തകർന്നടിഞ്ഞ ആ കുടുംബത്തിന്റെ ആർത്തനാദം, അതോടെ ഉച്ചത്തിലായി.

ജ്യോതിമാത്രം കരഞ്ഞില്ല. കരയാൻ അവൾക്ക് ശബ്ദമില്ലായിരുന്നു. കണ്ണിൽ കണ്ണിരില്ലായിരുന്നു. കരയാൻ ഒരു കാരണവുമില്ലായിരുന്നു.

എത്രോ ഒരു സിനിമയിലെ ദുഃഖനായികയായി അവൾ ആ കാഴ്ചകളൊക്കെ യാത്രാകമായി നോക്കിനിന്നു. ആരോ കൈ ആവശ്യപ്പെട്ടത് അവൾ യാത്രാകമായി അനുസരിച്ചു. ഒടുവിൽ അച്ഛന്റെ അന്ത്യയാത്രാരംഗവും ഒന്നും മനസ്സിലാകാത്ത ഒരു പൈതലിനെപ്പോലെ അവൾ നോക്കിനിന്നു...

അവൾ പിന്നെയെപ്പോഴോ കേട്ടറിഞ്ഞു—

അനുജൻ മോഹനനെക്കൊണ്ട് കേരളവും മായവൻ നമ്പ്യാൽ ശ്മശാനത്തിലെ ചടങ്ങുകളൊക്കെ നിർവ്വഹിപ്പിച്ചു.

ഒടുവിൽ ആ പിഞ്ചുകുരങ്ങളാൽ ചിതയ്ക്കു തീയും കൊടുത്തു.

തളർന്നുപോയ അനുജനെയുമെടുത്തുകൊണ്ടാണ് കേരള വീട്ടിൽ തിരിച്ചുവന്നത്.

രാത്രി മണി പതിനൊന്ന് കഴിഞ്ഞിരുന്നു.

വീട്ട് മറ്റൊരാൾ ശ്മശാനം.

കേരള എല്ലാവരെയും ശാസിച്ചു.

“ഇങ്ങനെ എല്ലാവരും ഓരോയിടത്തു കേറിക്കിടന്നാൽ മറ്റുള്ളവർ എത്ര

ചെയ്യണമെന്നു. ദേ, ഈ പിഞ്ചുകൊച്ച് ഇന്ന് ജലപാനം കഴിച്ചിട്ടില്ല. അതിന് വല്ലതും കൊടുക്കിന്... പിന്നെ, ഇന്നിവിടെ വലിയതോതിൽ വെപ്പും കുടിയുമൊന്നും വേണ്ട. മായവൻ നമ്പ്യാൽ കുറച്ച് ഭക്ഷണം കൊടുത്തുവെച്ചിട്ടുള്ളത് കാറിയിരിക്കുവാ. പ്രീതേ. ശാരി, നിങ്ങൾചെന്ന് അതൊന്നെടുത്തു അകത്തു കൊണ്ട് വെക്കിന്... ഞങ്ങൾ കുളിച്ചിട്ട് വരുമ്പോൾ ഓരോ ഗ്ലാസ് ചായ വേണം... ചേച്ചി!...”

കേരള രാജയെ ഉറക്കെ വിളിച്ചു. അവൾ മെല്ലെ തലപൊക്കി.

“ചേച്ചിയും പിള്ളയെക്കണ്ടിച്ച് ഇങ്ങനെ തുടങ്ങിയാലോ? കുറച്ച് ഉത്തരവാദിത്വബോധമൊക്കെ വേണ്ടേ?... ചേട്ടൻ പോയത് പോയി. ഇനി തിരിച്ചുവരാൻ പോണില്ല. അത് എല്ലാർക്കുമറിയാം. ജീവിച്ചിരിക്കുന്നവരുടെ കാര്യംനോക്കൂ. ദേ, അവള് ഡെൽഹിയിൽ വന്നതാ. ഓഫീച്ചു വെള്ളം വേണോന്ന് ചോദിച്ചോ?... അല്ലെങ്കിലെന്തിനാ ചോദിക്കുന്നു?... ജ്യോതി!... ജ്യോതി!...”

ടൈഫോൺസ്റ്റാൻറിൽ തല ചരിച്ചു വെച്ച് അതിനടുത്തുള്ള കസേരയിലിരിക്കുകയായിരുന്ന ജ്യോതി മുഖംതിരിച്ച് അയാളെ നോക്കി. ഹൃദയഭേദകമായ അപ്പോഴത്തെ അവളുടെ ദൈന്യഭാവംകണ്ട് അയാൾക്കൊന്നും പറയാൻ തോന്നിയില്ല “എന്താ ചേട്ടാ?” അവൾ മെല്ലെ ചോദിച്ചു.

അയാൾ സാവധാനം പറഞ്ഞു. “ഞാൻ അധികാരം കാട്ടുകയാണെന്ന് തോന്നരുത്. അകത്തുചെന്ന് എന്തെങ്കിലും കഴിക്ക. അവരെയും വിളിക്ക. എല്ലാവരും വിരുന്നുകാരായാലോ?”

അവൾ മറുപടിയായി ഒന്നും പറഞ്ഞില്ല. എണ്ണിററു മുഖം സാരിത്തലപ്പാൽ തുടച്ചുകൊണ്ട് അടുക്കളഭാഗത്തേക്കു സാവധാനം നടന്നു. അവളുടെ പിന്നാലെ പ്രീതയും ചെന്നു. രാജയ്ക്കു കിടന്നിടത്തു തന്നെ എണ്ണിററു കണ്ണിർ വാർത്ത. കേരള മോഹനനെയുംകൂടി ബാത്ത്റൂമിലേക്ക് നടന്നു.

വീട്ടിനുള്ളിൽ പലനങ്ങളുണ്ടായി... അന്നത്തെ രാവു് അങ്ങനെ കഴിഞ്ഞു. അടുത്ത പ്രഭാതവും പൊട്ടിവിടർന്നു

ദുഃഖം ഉള്ളിലൊതുക്കിക്കൊണ്ട് എല്ലാവരും അവരവരുടെ കൃത്യങ്ങളിൽ വിരമനസ്കരും നിരന്തരമായി വ്യാപൃതരായി.

പകൽ മറഞ്ഞു രാവിയെ വരവോടെ അവർ വീണ്ടും ഏകാകികളും, പരസ്പരം അപരിചിതരും, ശപിക്കപ്പെട്ടവരുമായി പരിണമിച്ചു. ഒരു സത്യം അവർക്ക് അംഗീകരിക്കേണ്ടതായി വന്നു. വീടിന് ഇനിയൊരു നാഥനില്ല. നാമമാത്രമായിട്ടെങ്കിലും അതുവരെ അങ്ങനെ യൊരാൾ അവിടെയുണ്ടായിരുന്നു.

മരിക്കുവോളം അയാൾ അവർക്കൊരു തലവേദനയും ശല്യവും അപമാനവുമായിരുന്നില്ല. അയാളെക്കുറിച്ചൊരു നല്ല അഭിപ്രായം ആർക്കുമില്ലായിരുന്നു. നാൾമൊന്നും ചത്തൊഴിഞ്ഞിരുന്നെങ്കിലെന്ന

ഭരിക്കലേങ്കിലും അറിഞ്ഞോ അറിയാതെയോ പറയാത്ത ആത്മതന്നെ അവിടിലായിരുന്നു. ഇപ്പോഴിതാ ആഗ്രഹം സഫലമായി.

പക്ഷേ, ശപിച്ചവർ ദുഃഖിക്കുന്നു. രാജയ്ക്കു, വർഷങ്ങൾക്കുശേഷം, ആദ്യമായി അയാളെ സ്നേഹിച്ചു. ആ പഴയ കാലങ്ങളൊക്കെ അവർ കണ്ണിറോടെ ഓർക്കുന്നു. തന്നെ അകമഴിഞ്ഞോമനിച്ച സ്നേഹിച്ചു ആരായിച്ചിരുന്ന അന്നത്തെ ആ യുവകോമളൻ. തന്റെ ഏതൊരാഗ്രഹവും എത്ര ശ്യാഗവും സഫിച്ചു സാധിച്ചുതന്നിരുന്ന സ്നേഹസമ്പന്നൻ. തനിക്കുവേണ്ടി സ്വജീവനെപ്പോലും ഉണവൽഗണിച്ചു പാതിരാജ് കൈപി

ടിപ്പിക്കിക്കൊണ്ടുവന്ന ധൈര്യശാലി-
തന്നിലെ കലാകാരിയെ കണ്ടെത്തി പ്രോ
ത്സാഹിപ്പിച്ച വിശാലഹൃദയൻ. ഒരു വി
ദ്യവീഴ്ചയും വിധേയനാകാത്ത തന്റെടി...
ജ്യോതി കാർക്കുകയായിരുന്നു.

ഇളംപ്രായത്തിൽ തന്നെ ലാളിച്ചോമ
നിച്ചവളുടേതായി സൽഗുണസമ്പന്നനായ
അച്ഛൻ. തന്റെ കലാപരമായ വളർച്ച
യെ കൗതുകത്തോടെ വീക്ഷിച്ചു. വി
ജയസോപാനത്തിന്റെ ഒരോ പടവി
ലും അനന്ദിതകൃത്യം അഹങ്കരിക്കുകയും
ചെയ്തു. തന്നെ ഒരഭിമാനമായി കരുതിയ
അച്ഛൻ പക്ഷേ, പിന്നീട് മദ്യപാനം
അച്ഛന്റെയൊരു ദൗർബ്ബല്യമായിത്തീർന്നു.
ദിവസം ഒരുനേരമെങ്കിലും സേവിച്ചി
ല്ലെങ്കിൽ അച്ഛൻ ആളു മാറ്റം. ആദ്യകാ
ലങ്ങളിൽ കുടിച്ചിട്ടുവന്ന് പശ്ചാത്തപി
ക്കുകയായിരുന്നു. തനിക്കു സ്ഥിരമായ ഒരു
പണിയില്ല. ഒന്നും സമ്പാദിക്കാൻ കഴി
ഞ്ഞില്ല. വീട്ടിൽ ഒരു കാവൽപ്പട്ടിയായി
കഴിയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു... തങ്ങളെ അക്കു
ലങ്ങളിൽ അച്ഛൻ എങ്ങനെയാണ് പോ
ററിയിരുന്നത്? എങ്ങനെയാണ് കോ
ളേജിലും സ്കൂളിലും അയച്ചിരുന്നത്.
എങ്ങനെയാണ് ഉദ്യോഗങ്ങൾ കൊണ്ടു
വന്നിരുന്നത്? അമ്മയോടു പിന്നീടെ
പ്പോഴോ ഒന്നോ രണ്ടോ പ്രാവശ്യം
താനീ ചോദ്യം ചോദിച്ചിട്ടുള്ളത് അവ
ളോർത്തു.

അപ്പോഴൊക്കെ അമ്മ ഒന്നുകിൽ ഒഴി
ഞ്ഞുമാറ്റം, അല്ലെങ്കിൽ ശുശ്രൂഷയെടുക്കും..
ഒടുവിൽ താൻ ആ ഞെട്ടിക്കുന്ന സത്യം
എങ്ങനെയോ മനസ്സിലാക്കി. അച്ഛൻ
കോടമ്പാക്കത്ത ഒരു പിമ്പായി രഥ
സ്വസേവനമനുഷ്ഠിക്കുകയായിരുന്നു. അ
മ്മപോലും അതു വളരെ കാലങ്ങൾക്കു
ശേഷമാണ് അറിഞ്ഞത്. സിനിമ
യ്ക്ക് എകസ്ട്രാകളെ സപ്ലൈ ചെയ്യു
കയാണ് തന്റെ തൊഴിലെന്നാണ് അ
മ്മയെ അച്ഛൻ രഥസ്വമായി ധരിപ്പിച്ചി

രുന്നത്... സത്യം പുറത്തായപ്പോൾ അ
വർ തമ്മിൽ വലിയ വഴക്കം വാഗ്വാദവും
യുദ്ധവും നടന്നു... അച്ഛൻ എവിടെയോ
പോയി.. രണ്ടുനൂറു വർഷങ്ങൾക്കു ശേ
ഷം തിരിച്ചുവന്നത് കൈനിയെ പണ
വുമായി എങ്ങനെ? എവിടെന്ന്?...
ചോദ്യങ്ങൾക്കൊന്നും ഉത്തരമില്ല. അമ്മ

ഭയന്നവിറച്ച ദിനരാത്രങ്ങൾ.. അച്ഛൻ
കുമ്പസാരമിടാത്തപ്പോൾ കരീടത്തോ
തൂങ്ങിത്തുടങ്ങി. താൻ സിനിമാനടിയായ
തോടെ അച്ഛൻ വീണ്ടും ജീവൻവെച്ചു.
സുഖമായി കുടിച്ചു കൂത്താടി. ഒടുവിൽ
കാലിൽത്തൂക്കി വലിച്ചിഴച്ചുകൊണ്ട്
മറിക്കുള്ളിൽ കൊണ്ടിടേണ്ടിവന്നു.

ഒന്നോർമ്മിച്ചപ്പോൾ അവളുടെ ഹൃദ
യം നൂറുനൂറു നൂറുനൂറുകൾ പൊട്ടിച്ചി
തറന്നതുപോലെ അവർക്കുനേരപ്പെട്ടു.
അച്ഛൻ തന്റെ അവാർഡ് കാണാ
നുള്ള ഭാഗ്യമുണ്ടായില്ല.

താൻകൂടി ഡെൽഹിയിലെ വരുന്നെന്നും
ഡെൽഹിയൊക്കെ തനിക്കൊന്നു ചുറ്റും
കറങ്ങിക്കൊണ്ടിരുന്നെന്നും, മോളുടെ അ
വാർഡ് സ്വീകരണച്ചടങ്ങിൽ പങ്കെടു
ക്കണമെന്നും പിന്നെ അവിടെ നടക്കുന്ന
സ്വീകരണങ്ങളിലൊക്കെ മോളോടൊ
പ്പം സന്നിഹിതനാകണമെന്നും മോളുടെ
യും രാഷ്ട്രപതിയുടെയും അടുത്തുനിന്ന്
ഫോട്ടോയെടുപ്പിക്കണമെന്നും അതു പ
ത്രങ്ങളിലൊക്കെ അച്ചടിച്ചുവരുന്നത്
കാണണമെന്നും അങ്ങനെയൊരു നൂറു
നൂറു ആഗ്രഹങ്ങൾ അച്ഛൻ പ്രകടിപ്പിച്ചു.
പക്ഷേ, തങ്ങൾ, അമ്മയും മക്കളും ഒന്നട
ങ്കം അതിനെ എതിർത്തു. അച്ഛൻ അ
വിടെച്ചെന്നാലും കുടിക്കും. കഴപ്പുമുണ്ടാ
ക്കും. ഒടുവിൽ നാണവും മാനവ്യംകൊണ്ടും.

“ഇല്ല മോളേ! രാജമ്മേ! നിന്നാണെ
എന്റെ പിള്ളരാണെ സത്യം. ഞാൻ
കുടിക്കാത്തല്ല. ഇനി കുടിക്കത്തെയില്ല.
...മോളേ ജ്യോതി നീ എന്റെ മോളല്ലേ
അച്ഛൻ പറയുന്നതൊന്നു കേൾക്കൂ”.
അച്ഛൻ വേറെയിനി ഒരാളുമില്ല.
മേളുന്നെക്കൂടി കൊണ്ടുപോ ”

“ഇല്ല വേണ്ടച്ഛാ. അച്ഛനെ ഇനി
യൊരിക്കൽ കൊണ്ടുപോകാം”

അച്ഛൻ തലകുനിച്ചു ഇരുന്നു. ഒരക്ഷ
രം മിണ്ടിയില്ല. മറ്റുകാര്യങ്ങൾക്കിട
യിൽ അച്ഛനെ പിന്നെ ശ്രദ്ധിക്കാൻ ക
ഴിഞ്ഞില്ല. അച്ഛൻ എപ്പോഴോ അവി
ടെനിന്നും എണ്ണിററു പോയിക്കഴിഞ്ഞി
രുന്നു...

“അച്ഛാ!— കണ്ണനിയെ അപ്പോഴൊ
ന്നു നോക്കാൻപോലും എനിക്കു തോന്നി
യില്ല—” അവളുടെ ചുണ്ടുകൾ വിറുവി.
പ്രായംഗംഗമിലെ ഷോക്കേസി
ന്റെ മുകളിലത്തെ തട്ടിൽ തന്റെ അ

വാർഡ് ഷിഫ്റ്റ് തിളങ്ങുന്നു.

അതിലിപ്പോൾ അച്ഛന്റെ പുഞ്ചിരി
തൂകുന്ന മുഖം.

അവളുടെ കണ്ണുകൾ നിറഞ്ഞൊഴുകി.
ഹൃദയം ഉരുുകിയൊലിച്ചു. എങ്ങനെന്നോ
ഒരാരവം ചെവികളിൽ വന്നലച്ചു മു
ഴങ്ങി.

മണി പന്ത്രണ്ടിടക്കുകയായിരുന്നു.

“അപ്പോൾ ഉണ്ണാൻ അന്ത്യം അങ്ങ
നെയായിരുന്നു അല്ലേ? പഴഞ്ചൊല്ലുക
ളൊന്നും പാഴല്ല ചേട്ടാ. താൻതാൻ നിര
ന്തരം ചെയ്യുവതിന്ഫലം, താൻതാനെ
വേച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു വത്ര. കറിയൊന്നാ
കുറയൊക്കെ ദുഷ്ടനായിത്തന്നെകിലും,
ഒരു ശുദ്ധനായിത്തന്നെ. അതുകൊണ്ടാ
ണ് അനായാസേന മരണമുണ്ടായത്.
മററവൻ അതല്ല. വിഷംചീറ്റുന്ന ഉഗ്ര
സർപ്പംതന്നെയായിരുന്നു. കുടിലൻ, നയ
വഞ്ചകൻ, കാർക്കോടകൻ എന്നൊക്കെ
കേട്ടിട്ടേയുള്ളൂ. അതിന്റെയൊക്കെ മൃ
ത്തിമൽഭാവമായിരുന്നു അയാൾ. എന്തെ
ല്ലാം ഏതെല്ലാംതരത്തിൽ അയാളെന്നെ
തേജോവധംചെയ്തു.. ഹൊ! അതെല്ലാം
ഇന്നോർക്കുമ്പോൾ...”

ജ്യോതി കോരിത്തരിച്ചുപോയി. ഉ
ണ്ണാൻ കൊണ്ടിടും ഉപജാപങ്ങളും
ഭീഷണികളും ആക്രമണങ്ങളുമെല്ലാം അ
വളുടെ മനസ്സിലൂടെ സിനിമാ ട്രെയ്ലർ
പോലെ കടന്നുപോയി.

കേൾക്കും അവളും മെറീനാബീച്ചിലു
ടെ രാത്രി വളരെ വൈകി, സാവധാനം
നടക്കുകയായിരുന്നു. ബീച്ചിൽ വൈക
ന്നേരം കാറ്റൊല്ലാൻ വന്നവരെല്ലാം മട
ങ്ങിക്കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. അപ്പൂർവും ചി
ലർ അങ്ങിങ്ങു പിന്നെയും ഇരിക്കുന്നു.
ചിലർ നടക്കുന്നു...

എസ്.എൻ.പിള്ള മരിച്ചിട്ട് പതി
നേഴ് ദിവസം കഴിഞ്ഞു. അടിയന്തിരം
തലേന്നായിരുന്നു. എല്ലാം ഭംഗിയായി
നടത്തി. നാട്ടിൽനിന്നും അപ്പൂർപ്പനും
അമ്മയമ്മയും എത്തിയിട്ടുണ്ട്.

ജ്യോതിയാണ് കേൾക്കുവിനെ നിർബ്ബ
ന്ധിച്ചത്. വീട്ടിലിരുന്നു മുഷിഞ്ഞു.
നമുക്ക് മെറീനായിൽച്ചെന്ന് അല്ലം കാ
റ്റുകൊണ്ടിട്ടുവരാം. രാത്രിയായതുകൊ
ണ്ട് ഇപ്പോൾ തിരക്കൊഴിഞ്ഞിരിക്കാം.
കേൾക്കുവാണെങ്കിൽ അന്നൊരു പടത്തി

ലെ ഷൂട്ടിംഗ് കഴിഞ്ഞു സന്ധ്യയ്ക്ക് എ
ത്തിയിട്ടേയുണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. സമ്മതിച്ചു.
തന്നിക്കുമല്ലം ശുദ്ധമായ ഏല്പാം. പിന്നെ.

അതിനേക്കാളുപരി.
ജ്യോതിയോട് മനസ്സുതുറന്നല്ലം സം
സാരിക്കുകയുമാവാം. കേറോളയി വി
ചാരിക്കുകയാണത്. ഇനിയും നീട്ടേണ്ട
കാര്യമില്ല.

സുന്ദരത്തിനോട് കാറ്റു അകലെയിട്ട്
അവിടെ വിശ്രമിച്ചുകൊള്ളാൻപറഞ്ഞി
ട്ട് ജ്യോതിയും കേൾക്കും കടൽപ്പുറത്തെ
പുഴയിലേക്കിറിച്ചുകൊണ്ട് ഓരോന്നാ
ലോചിച്ചു നടന്നു.

അവർ ഉണ്ണാൻപോയി കേൾക്കു മുഖാ
രിക്കൽ പറഞ്ഞത് ഓർത്തുവെച്ചിരുന്നു.
“ഉണ്ണാൻപോ” സംഭവിച്ചുവെന്ന് കേ
ൾക്കുവേട്ടൻ പിന്നീട് പറഞ്ഞില്ലല്ലോ!”
അവർ പറഞ്ഞു.

“ഓ! അതോ!...കറിയായന്റെ മരണ
വൃത്താന്തമറിഞ്ഞു ലോഡ്ജിലെത്തിയ
പോലീസ്, മുറി പരിശോധിച്ചപ്പോൾ
അയാളും ഉണ്ണാനും തമ്മിലുള്ള ചില
കളുപ്പണ ഇടപാടുകളെക്കുറിച്ചുള്ള രേഖ
കൾ അവർക്കു കിട്ടി. അതുവെച്ചുകൊ
ണ്ട് ഉണ്ണാന്റെ പത്രമാഫീസും താമസ
സ്ഥലവും മറ്റും പരിശോധിച്ചു. അവി
ടെനിന്നും ചില രേഖകളൊക്കെ കിട്ടി.
അതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ഉണ്ണാ
നെയും പഴയ വകീൽസ്റ്റാറിനെയും വേറെ
രണ്ടുപേരെയും പോലീസ് അറസ്റ്റ്ചെ
യ്ക്കി. ജാമ്യത്തിന് ആളെ കിട്ടാത്തതു
കൊണ്ട് എല്ലാവരുമിപ്പോൾ സർക്കാർ
അതിഥികളായി ലോക്കപ്പിൽ കഴിയുക
യാണ്. ഇതിനിടയ്ക്ക് നമ്മുടെ മാനനഷ്ട
ക്കേസിലെ ഒരുലക്ഷം രൂപയ്ക്ക് അയാ
ളുടെ പ്രസ്സ് ജപ്പീച്ചെയ്തു. ആകെക്കു
ടിയിപ്പം സായിച്ചിന് ഏഴരണ്ടൻ
ശനിയോ...”

അപ്പോഴാണ് ജ്യോതി പറഞ്ഞത്.
അവനവൻ ചെയ്യുന്നതിന്റെ ഫലം അ
വനവൻ അനുഭവിക്കുമെന്ന്.

അവർ നടന്നുനടന്ന് അകലെയൊരു
മണൽക്കുന്നയിൽ കടലിനീളമുഖമായി
ചെന്നിരുന്നു.

കുറുത്ത തിരകൾ ഇളക്കിക്കൊണ്ടുവരുന്ന
കിഴക്കൻകാറ്റു അവരുടെമേൽ കൂട്ടിർ
കോരിനൊളിഞ്ഞുകൊണ്ട് കടന്നുപോ
യി. (തുടരും)

ഈ

നൂറ്റാണ്ടിന്റെ ആദ്യദശകങ്ങളിൽ ജർമ്മൻ ചിത്രകലയിൽ വേരു പിടിച്ച് വളരുകയും ചുരുങ്ങിയ കാലം കൊണ്ട് സാഹിത്യചിന്തകളിലേയ്ക്കു പടർന്നുകയറുകയും 1920-കളിൽ അമേരിക്കൻ നാടകവേദിയുടെ ഹരമായി മാറുകയും ചെയ്ത പ്രസ്ഥാനമാണ് എക്സ് പ്രഷനിസം. കലാത്തലചിന്തയിലും നാടകസങ്കല്പത്തിലും സ്ഫോടനാത്മകമായ വ്യതിയാനം സൃഷ്ടിച്ച ഈ പ്രസ്ഥാനം ഒരു പരീക്ഷണകൗതുകത്തിന്റെ നിലയിലേക്കിലും മലയാള നാടകത്തുക്കളെ ഏറെയൊന്നും ആകർഷിച്ചതായി തോന്നുന്നില്ല. 'അണിമാദ്യശൃംഗി' കളുള്ള ഹനുമാനെയും പത്തു തലകളും ഇരുപതു കരങ്ങളുമുള്ള രാവണനെയും അതികാഴ്ചയായ ഭീമസേനനെയും മറ്റു നേകം അത്ഭുതവിക്രമന്മാരെയും സംവേ

സ്ഥയോടെ അവഗണിച്ചതിന്റെ ഫലമായി വിസ്മൃതക്കോടിയിൽക്കിടന്ന 'സമതപവാദി' ഈയിടെ തിരുവനന്തപുരത്ത് വമ്പിച്ച ഒരു സഹൃദയസദസ്സിന്റെ മുന്നാകെ അരങ്ങേറുകയുണ്ടായി. ആധുനിക നാടകത്തു സംവിധായകനായ പ്രൊഫ: വയലാവാസുദേവൻപിള്ളയുടെ സംവിധാനത്തിൽ ഈ നാടകം അരങ്ങേറിയപ്പോൾ നാടകത്തിന്റെ കാലപ്പഴക്കം സംവേദനത്തിൽ അല്ലപോലും വീടവ് (Communication gap) സൃഷ്ടിച്ചതായിത്തോന്നിയില്ല. ആവേശകരമായ സാഹിത്യമാണ് നാടകത്തിന് ലഭിച്ചത്. അരിസ്റ്റോക്രസി കൊടികത്തിവാഴുന്ന പാരമ്പര്യസമ്പന്നമായ സമൂഹത്തിൽ തനിക്കു നേരിടേണ്ടിവന്ന തീവ്രമായ മാനസികസംഘർഷങ്ങളാവണം പുളിമാന

സമതപവാദി

പുളിമാനയുടെ നാടകം വീണ്ടും അരങ്ങേറുന്നു

ദനമണ്ഡലത്തിൽ സ്ഥിരമായി പ്രതിഷ്ഠിച്ചിട്ടുള്ള നമുക്ക് എക്സ് പ്രഷനിസം പുത്തരിയല്ലായിരിക്കാം. പക്ഷേ നമ്മുടെ നാടകവേദിയിൽ അതൊരു പ്രസ്ഥാനമായി വളരുകയുണ്ടായില്ല. എക്സ് പ്രഷനിസ്റ്റ് നാടകമെന്ന നിലയിൽ ഒരെയൊരു നാടകമാത്രമേ ഇവിടെയുണ്ടായിട്ടുള്ളൂ--പുളിമാന പരമേശ്വരൻപിള്ള 1944-ൽ രചിച്ച 'സമതപവാദി'. പാത്രസൃഷ്ടിയിലും സംഭാഷണത്തിലും നാടകീയസംഘർഷത്തിലുമെല്ലാം ഉന്നതനിലവാരം പുലർത്തുന്ന ഈ നാടകം പുളിമാന രചിച്ചത് തന്റെ അകാലനിര്യന്തരത്ത് എത്രയും വർഷങ്ങൾക്കുമുമ്പ് കേവലം ഇരുപത്തേഴാം വയസ്സിലാണെന്നത് അത്ഭുതമായിത്തന്നെ അവശേഷിക്കുന്നു. നമ്മുടെ നാടകസംഘവും നിരൂപകവൃന്ദവും കുറുകരമായ അനാ

യെ ഇത്തരമൊരു നാടകം രചിക്കാൻ പ്രേരിപ്പിച്ചത്. കർണ്ണാടക-സോപാന സംഗീതരീതികളിൽ തികഞ്ഞ അറിവും പാരമ്പര്യകലകളിലും സംസ്കാരത്തിലും അചഞ്ചലമായ വിശ്വാസവുമുണ്ടായിരുന്ന പുളിമാനയ്ക്ക് രാഷ്ട്രകഥകളോ സംഗീതനാടകങ്ങളോ മറ്റോ രചിച്ചു ക്ലാസിക പാരമ്പര്യത്തിന്റെ പുറംതിണ്ണയിൽ ചടങ്ങുകൂടാമായിരുന്നു. വളരെ ചെറുപ്പത്തിൽ തന്റെ നാട്ടിലെ യുവകലാസമിതിയൊരുകീയ വേദിയിൽ താൻതന്നെ രചിച്ച ചിട്ടപ്പെടുത്തിയ "ജലപന്നഗവധം ആട്ടക്കഥ" അവതരിപ്പിച്ചു വൃദ്ധജനങ്ങളുടെപോലും പ്രശംസ പിടിച്ചുപറ്റിയ പുളിമാന. പക്ഷേ വളരുകയായിരുന്നു. വളർച്ച മുരടിപ്പിക്കാതെത്തന്ന ശക്തികളെ തകർക്കാൻ ആവനാഴി നിറയ്ക്കുകയായിരുന്നു. ജീവിതപരീ

സമതപവാദിയിലെ ഒരു രംഗം. വയലാ വാസുദേവൻപിള്ള, വർഗ്ഗീസ്, ഡോ: അംബി, ജഗദീഷ്, ശ്രീലത.

ക്ഷണങ്ങളിൽ വിജയംനേടാൻവേണ്ടി മത്സരയോട്ടത്തിന് തയ്യാറെടുക്കുകയല്ലാ. മറിച്ച് ജീവിതനിരീക്ഷണരംഗത്ത് അജാതശത്രുവാകുകയാണ് തന്റെ ജനോദ്ദേശ്യമെന്ന് പുളിമാന കണ്ടെത്തിയിരിക്കാം. ഹാസ്യനാടകവും റിയലിസ്റ്റ് നാടകങ്ങളും അരങ്ങു തകർക്കുന്ന കാലം. പുരാണത്തിൽനിന്നുള്ള സന്ദർഭങ്ങളെ ഇതിവൃത്തമായി സ്വീകരിച്ചുകൊണ്ടുള്ള നാടകങ്ങളും സംഗീതനാടകങ്ങളും നാടകബാഹ്യമായ കാരണങ്ങളാൽ കരളോഷങ്ങൾ നേടിയിരുന്ന കാലം. അസ്വാഭാവികവും കൃത്രിമവുമായ സംഭാഷണങ്ങൾ വീകയും "വൺസ് ഓർ" വിളികൾക്കു സരിച്ച് കണ്ഠം പൊട്ടമാറുകയുള്ള സംഗീതവൈകൃതങ്ങളും നാടകത്തിന്റെ

പരമപ്രധാനമായ ഭാഗമായിക്കുതിച്ചുപോന്ന സഹൃദയലോകത്തിന് എൻ. കൃഷ്ണപിള്ളയുടെ റിയലിസ്റ്റ് നാടകങ്ങൾ തന്നെ രചിച്ചുതുടങ്ങിയിട്ടില്ലാത്ത ആ കാലത്ത്, മാർക്സിസ്റ്റ് തത്ത്വചിന്തയിലും ഫ്രോയിഡിന്റെ മനഃശാസ്ത്ര പദ്ധതിയിലും താൻ നേടിയിട്ടുള്ള അഗാധ പാണ്ഡിത്യവും നാടകത്തിന്റെ ബാഹ്യാന്തരശീലങ്ങൾ ഘടിപ്പിക്കുന്നതിൽ തനിക്കുള്ള അപാരവൈദഗ്ദ്ധ്യവും ഭംഗ്യത്തരണ വ്യക്തമാക്കിക്കൊണ്ട് പുളിമാന സൃഷ്ടിച്ച സമതപവാദി നാടകം പ്രവാചകന്റെ സൂക്ഷ്മപോലെ സാധാരണക്കാർക്ക് അപ്രാപ്യമായിത്തീർന്നു. യഥാർത്ഥമായ സംഭാഷണശൈലിയും എക്സ് പ്രഷനിസ്റ്റ് സങ്കേതവും കൂട്ടിയിണക്കിയ

സുധീർ കിടങ്ങൂർ

ആ നാടകത്തിൽ ഇബ്സനും ഡ്രൈഷ്നും സമന്വയിക്കുന്നു. കാലത്തിനപ്പുറം കടന്നു കണ്ടു സത്യപ്രവചനം നടത്തുന്ന പ്രവാചകനെ മരണാന്തരമായും ജനം കണ്ടെത്തുന്നു. അറിയുന്നു. തന്റെ നാടകം സഹൃദയരിൽ ചലനമുണ്ടാക്കുകയോ, അവരുടെ നാടകബോധത്തിൽ മാറ്റം വരുത്തുകയോ ചെയ്യുന്നതു കാണുമ്പോഴു് പൂജിമാനയ്ക്കു് തന്റെ മുപ്പത്തിരണ്ടാം വയസ്സിൽ ജീവിതനാടകമാടിത്തീർക്കേണ്ടിവന്നു. പ്രൊഫ. എൻ. കൃഷ്ണപിള്ളയെപ്പോലുള്ള നാടകപണ്ഡിതന്മാർ 'സമത്വവാദി' നാടകത്തെ പ്രകീർത്തിക്കുകയുണ്ടായെങ്കിലും ഒരിക്കലെന്നോ പാഠപുസ്തകമായി കോളേജുകൾ ഉൾക്കൊള്ളിയിട്ടില്ലെന്നു് എന്തിനെപ്പറ്റിയും ഈ നാടകത്തിനു വേണ്ട രീതിയിൽ പ്രചാരം ലഭിച്ചിട്ടില്ലെന്നു്. 1969-70 കാലത്തു് പ്രൊഫ. ജി. ശങ്കരപ്പിള്ള 'സമത്വവാദി' രംഗത്തുവരുത്തിപ്പിക്കുകയുണ്ടായി. അടുത്തകാലത്തു് മറ്റൊരു നാടകസംഘം ഈ നാടകം കേട്ടയതു് അരങ്ങേറി പരാജയമേറ്റുവാനുകയും ചെയ്തു. ഗൗരവപൂർവ്വം ഈ നാടകം സംവിധാനം ചെയ്തു് രംഗത്തുവരുത്തിപ്പിക്കാൻ ആദ്യമായി ശ്രമിക്കുന്നത് പ്രൊഫ. വയലാ വാസുദേവൻപിള്ളയും 'സുവർണ്ണരേഖ'യുമാണു്.

സമത്വവാദി വേദിയിൽ

ബന്ധങ്ങളുടെ ദാർബല്യ (ദാർബ്യം) വും വികാരങ്ങളുടെ വേലിയേറ്റവും വിശ്വാസാദർശങ്ങളുടെ പീഡനവുംമൂലം തകർന്നുതരിപ്പണമാകുന്ന സമത്വവാദിയുടെ കഥയാണിത്. സമത്വവാദിയും അയാളുടെ കാമുകിയും തമ്മിലുള്ള സംഭാഷണത്തോടെ നാടകം തുടങ്ങുന്നു. ഒരു കൈയിൽ റോസാപ്പൂഷ്പവും മറ്റൊന്നിൽ തോക്കുമാണു് അയാൾ വരുന്നത്. മുല്യങ്ങൾ തകർന്നു വീർപ്പമുട്ടിക്കുന്ന അന്തരീക്ഷത്തിൽ ചിന്തകളും വികാരങ്ങളും തമ്മിലുള്ള വടംവലിക്കിടയിൽ സ്നേഹത്തിന്റെ നീരുറവയുടെയെത്തിയ സമത്വവാദി, പാരമ്പര്യത്തെ കൈവെടിയാ

നാവാതെ സമത്വവാദിയോടുള്ള സ്നേഹത്തെ നിരസിക്കാനാവാതെ വീർപ്പമുട്ടുന്ന കാമുകി. അവരുടെ സംഭാഷണങ്ങളിലൂടെ സംഘർഷത്തിന്റെ ഊഴകൾ മുറുകിത്തുടങ്ങുന്നു. കാമുകിയുടെ പിതാവിനെ വധിക്കുന്നതോടെ സമത്വവാദിയുടെ ആത്മസംഘർഷം അത്യുച്ചകോടിയിലെത്തുന്നു. അവിടെവെച്ചു് അയാൾക്കുണ്ടാകുന്ന അന്യോന്യവിരുദ്ധമായ അനുഭവങ്ങൾ ഈ നാടകത്തിലെ ഉജ്ജ്വലമായ ഒരു ഭാഗമാണു്. കൊലപാതകിയും ഭീരുവും അഭയാർത്ഥിയുമായ കാമുകിയുടെ മുന്നിൽ തകർന്നുനിൽക്കുന്ന അയാളെ അവർ ആദ്യമായി ആലിംഗനം ചെയ്യുന്നു. അയാൾ ചിരകാലമായി കൊതിച്ചിരുന്ന അവളുടെ പരിലാളനയിൽ ദുഃഖങ്ങൾ അലിഞ്ഞില്ലാതെയായി. തന്റെ ആദർശങ്ങൾ വിജയഘോഷയാത്ര നടത്തുന്നതായി അയാൾക്കനുഭവപ്പെടുന്നു. പക്ഷേ ആ ആനന്ദാനുഭവം അവസാനത്തേതുകൂടിയാണിത്. തന്റെ പിതാവിനെ വധിച്ച കാമുകനെതിരെ പാരമ്പര്യവിശ്വാസങ്ങളുടെ സൂക്ഷിപ്പുകാരിയായ അവർ മൊഴികൊടുക്കുന്നു. സ്നേഹത്തിനുപിന്നാലെ അവർ നൽകിയ തുക്കമരമാണു് അയാളുടെ നീതാന്തസംഘർഷങ്ങൾക്കു തിരിശ്ശീലവീഴ്ത്തുന്നത്. സ്നേഹത്തെ കൊലയ്ക്കുകൊടുത്ത അവളാകട്ടെ തന്റെ ഗർഭത്തിൽ ജനിച്ചുകഴിഞ്ഞ പ്രവാചകനായി കൊണ്ടു് കണ്ണുടുപ്പുകൾ നെയ്തു തൊട്ടിൽ കെട്ടി സ്വപ്നജാഗരതലങ്ങൾക്കിടയിൽ കാത്തിരിക്കുന്നു.

സമത്വവാദിയായ വിപ്ളവകാരി; അയാളെ പ്രലോഭിപ്പിക്കുകയും നശിപ്പിക്കുകയും അയാളുടെ ആശയത്തെ ഗർഭം വെച്ചു വളർത്തി പ്രസവിക്കാൻ കാത്തിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന കാമുകി—ഈ നാടകത്തിലെ പ്രധാന കഥാപാത്രങ്ങൾ ഇവർ തന്നെ. പാരമ്പര്യത്തിന്റെയും യാഥാസ്ഥിതികതയ്ക്കെതിരെയും മേൽമുണ്ടു് പ്രളതപത്തിന്റെ ഊന്നുവടിയുമായി രംഗത്തെത്തുന്ന പ്രഭു; സമത്വവാദിയെ അയാളറിയാതെ പ്രേമിക്കുകയും ആ പ്രേമത്തെ കണ്ടറിയാത്ത അയാളോടു് പ്രണയ പ്രതികാരം ചെയ്യുകയും ചെയ്യുന്ന പ്രഭുവിന്റെ ഇളയമകൾ; ഇളയ മകളെ ഒരു പുജാവിഗ്രഹംമാത്രമായിക്കരുതി ആരാധിക്കുകയും ഒടുവിൽ അവൾ തന്നെ ഉപേ

ക്ഷിച്ചുപോയപ്പോൾ ജ്യേഷ്ഠത്തിയെ ഭാര്യയാക്കുകയും ചെയ്യുന്ന കാമുകൻ; യുക്തിവാദിയും സത്യദർശനം നിഷ്പക്ഷനുമായി ഇടയ്ക്കിടെവന്നു് ഒടുവിൽ ഇളയ മകളുടെ ദാഹമോഹങ്ങൾക്കു കീഴടങ്ങുന്ന ബാരിസ്റ്റർ—ഇവരെല്ലാം ശക്തരായ കഥാപാത്രങ്ങൾതന്നെയാണു്.

സൂക്ഷ്മഗ്രാഹികളായ അഭിനേതാക്കൾക്കുമാത്രം അഭിനയിച്ചു പലിപ്പിക്കാൻ കഴിയുന്ന ഈ കഥാപാത്രങ്ങളെ സജീവമാക്കാൻ വയലായുടെ സമർത്ഥമായ ശിക്ഷണത്തിൽ 'സുവർണ്ണരേഖ'യുടെ നടീനടന്മാർക്കു കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. അഭിനേതാക്കളുടെ ഓരോ ചലനത്തിലും പശ്ചാത്തലസംഗീതത്തിന്റെ ഓരോ തുടിച്ചിലും ലൈറ്റിന്റെ ക്രമീകരണത്തിലുമെല്ലാം കൃതഹസ്തനായ സംവിധായകന്റെ പാടവം കണ്ടെത്താം.

പുളിമാനയുടെ നാടകത്തിൽ അന്ത്യരംഗത്തുമാത്രം വിധിപ്രസ്താവനയായിട്ടു് കൊണ്ടു വരുന്ന ശിപായിയെ ഇവിടെ ആദ്യമുതൽക്കുതന്നെ മുഖംമൂടിയിട്ടു് രംഗത്തുകൊണ്ടുവരുന്നു. യാത്രാ കമായ പദവിന്യാസത്തോടെ കടന്നുവന്നു് മാറാല തുട്ലുകയും പ്രഭുവിന്റെ മരണാനന്തരം ജനാലകളിൽ കറുപ്പു തിരിശ്ശീലയിടുകയും നീതിത്തലാസുമായി രംഗത്തെത്തി വിധിപറയുകയും ഏറ്റവും മൊട്ടുവിൽ കൈവിലങ്ങണിഞ്ഞ സമത്വവാദിയോടൊപ്പം കാവൽക്കാരനായി വന്നുപോകുകയും ചെയ്യുന്ന ശിപായിയിലൂടെ കാലസങ്കല്പത്തെ ശക്തിയായവതരിപ്പിക്കാൻ വയലായ്ക്കു കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്.

സംഭാഷണം—ശക്തിയുടെ സ്രോതസ്സുകൾ

'സമത്വവാദി'യ്ക്കു് മുമ്പോ പിമ്പോ എഴുതപ്പെട്ട നാടകങ്ങളിലൊന്നും ഇത്ര ശക്തമായ സംഭാഷണം ദർശിക്കാനാവില്ല. തീവ്രമായ ആശയങ്ങൾപോലും കാവ്യതലക്കോരോടോടെ വാർന്നുവീഴുന്ന രചനാപാടവത്തെ ആദരിക്കാതെ വയലായ ഇതരലമുറയുള്ള വാളുകൾപോലെ അവ ചിലപ്പോൾ തിക്ഷ്ണമാകാറുണ്ടു്. സമത്വവാദിയും ഇളയമകളും തമ്മിലുള്ള സംഭാഷണത്തിൽനിന്നൊരു

ഭാഗം: ഇളയമകൾ:—എന്താണു നിങ്ങളുടെ യാഥാർത്ഥ്യം? സ്നേഹപ്രവാചകനോ നാശമുന്തിയോ?

സ: വാദി:—നീ എന്റെ മകത്തായി നരകം കലർത്തുന്നു.

ഇ: മകൾ:—ഞാൻ നിങ്ങളെ നിങ്ങൾക്കുതന്നെ മനസ്സിലാക്കിത്തരുന്നു.

സ: വാദി:—നിന്റെ മുന്നിൽ—ഭയങ്കരമായ ഒരു പ്രേരണയ്ക്കു ഞാൻ വിധേയനാകുന്നു. വെറുക്കാൻ. വെറുക്കാൻ. നീയൊരു പിരാചാണു്.

ഇ: മകൾ:—ഞാൻ വെറുക്കുക സ്ത്രീ. നിങ്ങളുടെ സ്നേഹഭാജനത്തെപ്പോലെ.

സ: വാദി:—നീ അവളെപ്പോലെ യോ? എന്റെ സ്വപ്നങ്ങൾ വിരിയുന്ന മലർവാടിയണവൾ. എന്നിലുള്ള നീചമായ സകലതിനെയും തട്ടിയുണർത്തുന്ന ദുർമ്മന്ത്രവാദിയാണു് നീ. നിന്നിൽ ആശ്വാസമുണ്ടോ? കുളർച്ചയുണ്ടോ? നീ നരകത്തിയാണു്.

ഇ: മകൾ:—(അർദ്ധസ്വഗതം) ഒരു ചുട്ടുപിടിപ്പിച്ച നെററിത്തടത്തിനു് ആശ്വാസമരുളാനുള്ള കുളർച്ച—ഈ മാറിടത്തിലും കാണുമായിരുന്നു.

ഏതോ അഗാധതയിൽനിന്നുവീർവെച്ചു് അനേകം പ്രതിധ്വനികളോടെ ഉപരിതലത്തിലെത്തുന്ന ശബ്ദംപോലെ സംഭാഷണങ്ങളോരോന്നും അവയ്ക്കുള്ളിൽത്തന്നെ മുഴക്കം സൃഷ്ടിക്കുന്നു. ഭാഷയ്ക്കുള്ളിൽ ഭാഷ സൃഷ്ടിക്കാനുള്ള കവിയുടെ കലാകാരവൈഭവം നമുക്കിവിടെ കണ്ടെത്താം. പുളിമാന നാടകകൃത്തും കഥാകൃത്തും മാത്രമല്ല, കവികൂടിയായിരുന്നുല്ലോ.

'അഗ്നി', 'യാത്ര' തുടങ്ങിയ സ്വന്തം നാടകങ്ങൾ സംവിധാനം ചെയ്തവതരിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള വയലാ വാസുദേവൻപിള്ള സംവിധായകനെന്നനിലയിൽ പരിചയസ്വന്നനാണു്. എന്നാൽ 'സമത്വവാദി'യോ മറ്റൊരതെങ്കിലും എക്സ്പ്രഷനിസ്റ്റുനാടകമോ രംഗത്തുവരുത്തിപ്പിച്ചുകണ്ടിട്ടില്ല അദ്ദേഹം. പിന്നെങ്ങനെ 'സമത്വവാദി' സംവിധാനം ചെയ്യാൻ അദ്ദേഹത്തിനു കഴിഞ്ഞു? ഇംഗ്ളീഷ് എം. എ. ക്ളാസ്സിൽ ഓനീലിന്റെ നാടകങ്ങൾ പഠിപ്പിക്കുമ്പോഴാണു് 'സമത്വവാദി' (ശേഷം 61-ൽ)

എസ്. കെ. നായർ

എൻ.വി.കൃഷ്ണവാര്യർ

ശ്രീ. എസ്. കെ. നായരുടെ

അകാലചരമം മൂലം പ്രതിഭാശാലിയായ ഒരു പത്രാധിപർ കേരളത്തിന് നഷ്ടപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

അദ്ധ്യാപനരംഗത്തിലും വ്യവസായരംഗത്തിലും പരിശീലനം നേടിയ ശേഷമാണ് എസ്. കെ. നായർ പത്രപ്രവർത്തനരംഗത്തു് കാലുനിയതു്. പത്രപ്രവർത്തനം ഒരു വ്യവസായമാണ്. വ്യാപകമായ അർത്ഥത്തിൽ അദ്ധ്യാപനവും ആണ് അതു്. അദ്ധ്യാപന-വ്യവസായരംഗങ്ങളിലുള്ള പരിചയം പത്രപ്രവർത്തനരംഗത്തിലേക്കു വിജയത്തിന് എസ്. കെ. നായരെ സഹായിച്ചിരിക്കുന്നു.

എസ്. കെ. നായർ ആധിപത്യം വഹിച്ച അനുകാലികങ്ങളെല്ലാം തന്നെ അവയുടേതായ രീതിയിൽ പുലർത്തിയിരുന്നു. പ്രത്യേകിച്ചും "മലയാളനാട്" വാരിക. ഒരു പക്ഷേ, എസ്. കെ. യുടെ സ്മരണ നീണ്ടുനില്ക്കുക "മലയാളനാട്" വാരി

കയുടെ സ്ഥാപകനും പത്രാധിപനും എന്ന നിലയിലായിരിക്കാം. കേരളത്തിൽ അക്ഷരജ്ഞാനമുള്ളവരുടെ ആശങ്കകൾക്ക് രസം പകരുന്ന "സാഹിത്യവാദ ഫല മാധിരികാം ഒരു പക്ഷേ, "മലയാളനാട്" നെപ്പറ്റി ചിന്തിക്കുന്നവരുടെ ഓർമ്മയിൽ ആദ്യമെത്തുക. ഇത്ര നീണ്ട കാലം ഇത്ര സഫലമായി "ഓടിയ" മറ്റൊരു പംക്തി മലയാള പത്രപ്രവർത്തന ചരിത്രത്തിൽ വിരളമാണ്.

സമകാല സംസ്കാരത്തിന്റെ മറ്റു മണ്ഡലങ്ങളിലും സക്രിയമായ താല്പര്യം എസ്. കെ. നായർക്കുണ്ടായിരുന്നു. വിപുലമായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ സുഹൃദ് വലയം.

അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിര്യാതം മൂലം അനാഥമായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ രണ്ടു കുടുംബങ്ങളുടേയും - ഭാര്യയും മക്കളുടേയും ശാരീരിക കുടുംബവും, പത്രങ്ങളുടേതായ മാനസകുടുംബവും-ദുഃഖത്തിൽ ഞാൻ പങ്കുചേരുന്നു.

(3 -ൽനിന്നും തുടർച്ച)

നമ്മിലെ കോശങ്ങൾ ജനിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയും, ഭൂമിക്കും പ്രകൃതിക്കും തമ്മിൽ സന്തുലിതാവസ്ഥ എന്നൊന്നില്ല. മനുഷ്യശരീരത്തിലെ കോശങ്ങളും അവയവങ്ങളും അണുക്കളും എപ്പോഴും ഇളകട്ടിലാണ്. ഒരു കളിർമ്മയുള്ള ഇളകട്ടിൽ. ആ അവസ്ഥയാണ് മനുഷ്യ ശരീരാവയവങ്ങൾക്ക് ജനിക്കാനും വളരാനും വികസിക്കാനുമുള്ള ശാദലഭ്യമി. വെളിച്ചം അവയുടെ ശത്രുവാണ്. ഭൂമിയുടെ ഊഷ്മാവും മനുഷ്യശരീരത്തിന്റെ ഊഷ്മാവും രണ്ടു് രണ്ടും ഒന്നാകുമ്പോൾ മനുഷ്യശരീരം തീർത്തും ഭൂമിക്ക് അടിയറ പറയുന്നു. ഭൂമിയെ നമസ്കരിക്കുന്നു. തളർന്നു വീഴുന്നു. നശിക്കുന്നു. മരിക്കുന്നു.

മരണം ഓരോരുത്തരിലും ഓരോ പ്രതികരണമാണുണ്ടാക്കുക. അതിന്റെ ഫലം ആപേക്ഷികമാണ്. ഒരാളിന്റെ അനുഭവത്തിലും അഭിപ്രായത്തിലും നിന്ന് വിഭിന്നമായിരിക്കും മറ്റൊരാളുടേതു്.

ആശുപത്രിയിൽ എത്രയധികം ആളുകൾ ഉള്ളതി. സ്നേഹമുള്ളവർ. താൽക്കാലികമായുള്ളതെങ്കിലും നേരിയ ദുഃഖത്തിന്റെ രുചി അറിയാനായി എത്തിയവർ.

ഒരു കൂട്ടുകാരന്റെ വേർപാട് സഹിക്കാനാവാത്തവർ. മരണശേഷം, കുടുംബത്തിന്റെ ഭദ്രതയെപ്പറ്റി ഒരു കാര്യമില്ലെങ്കിലും, ഓർത്തു് മുതലുണ്ണി തുവർക്കാനെത്തിയവർ. മകനാണെങ്കിലും, പ്രാഗത്ഭ്യം സഹിക്കാനാവാതെ ഉളിയെറിഞ്ഞു് കഴുത്തുറുത്ത് ദ്രുതമായ സംഘാപിയടയാനെന്നെത്ത പെരുന്തുന്മാർ എത്ര മുഖങ്ങൾ. എല്ലാം നല്ല മുഖങ്ങളാണ്. ഒരു രസത്തിനുവേണ്ടി, ഒരു മാറ്റത്തിനുവേണ്ടി, അത്തരം ഒരനുഭൂതിക്കുവേണ്ടി ഉഴറിനടക്കുന്ന നല്ലവരായ മനുഷ്യർ. ബോധം തെളിഞ്ഞപ്പോൾ എനിക്കൊ

എന്റെ കണ്ണിരുപോലും...

കാക്കനാടൻ

എനിക്ക് എല്ലാം നഷ്ടപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. എന്റെ കണ്ണിരുപോലും.

എന്നോട്ടു് എഴുതാൻ പറയരുതു്. കൂട്ടുകാരേ. എന്നോട്ടു പറയാൻ പോലും പറയരുതു്, എന്റെ എസ്. കെ. യെക്കുറിച്ചു്.

1983 ജനുവരി പത്തൊമ്പതു്. എന്റെ ഡയറിക്കുറിപ്പു് ഞാനിവിടെ പകർത്തട്ടെ. ഇംഗ്ലീഷിൽ എഴുതിയ കുറിപ്പിന്റെ ഒരു ഏകദേശ പരിഭാഷയാണിതു്.

"ഔഫ് വിഡർസേൻ* പുത്തിയാക്കി" രാത്രി ബെതുമണിക്കുശേഷം കല്ലട രാമചന്ദ്രൻ വന്നു പറഞ്ഞു, എസ്. കെ. യെ മെഡിക്കൽകോളേജ് ആശുപത്രിയിൽ പ്രവേശിപ്പിച്ചു എന്ന്. കമാരൻ നായരുടെ ഭാര്യയെ ടെലിഫോണിൽ വിളിച്ചു് അന്വേഷിച്ചു.

"സർവ്വശക്തനോട്ടു് ഒരു പ്രാർത്ഥന: 'പ്രഭോ, കനിവാർത്ത് എനിക്കു വേണ്ടി ഈ മനുഷ്യനെ രക്ഷിക്കു്'".

ഞാൻ ഒരു ഊശാദവിശ്വാസി (അതിന്റെ സാധാരണ അർത്ഥത്തിൽ) ആണോ അല്ലയോ എന്ന് എനിക്കറിയില്ല. പക്ഷേ, ആ പ്രാർത്ഥന ഫലിച്ചു. എസ്. കെ. തന്നെ എഴുതിയ മാതിരി ആ മനുഷ്യനു് ഒരു പുനർജന്മം ലഭിച്ചു.

ആ പുനർജന്മം ഇത്ര ഫലപ്രസാദമെന്ന് ആരും പ്രതീക്ഷിച്ചില്ല.

അതുകൊണ്ടാണ് കഴിഞ്ഞ ശനിയാഴ്ച രാവിലെ കണ്ണൂരിൽനിന്നു എണ്ണിറുവ തമ്പോൾ കിട്ടിയ ടെലിഫോൺ സന്ദേശം എന്നെ നടുക്കിയതു്. ഇടറുന്ന ശബ്ദം: "മധുവാണ്. മൂങ്ങയ്ക്കു് നിന്ന്. ഉണ്ണി മാമൻ രാവിലെ മരിച്ചു."

എന്നിലുരുങ്ങുകയെ ഇരുട്ടുകളെ വർണ്ണിക്കാൻ എനിക്ക്, ഇപ്പോൾ, ഇന്ന്, വാക്കുകളില്ല.

എസ്. കെ. യെക്കുറിച്ചു് എനിക്ക് എഴുതാനുണ്ട്. വളരെ, വളരെ. എസ്. കെ. യുടെ വിവിധമുഖങ്ങൾ. ആ എല്ലാ മുഖങ്ങളും കഴിഞ്ഞ പതിനാലുവർഷങ്ങളായി എന്റെ ആത്മാവിന്റെ ഭാഗമാണ്. ഞാൻ എഴുതും.

പക്ഷേ, ഈ താല്ക്കാലിക ബോധക്ഷയത്തിന്റെ മുന്നത്തിൽനിന്ന് മോചനം നേടുന്നതു വരെ,

കൂട്ടുകാരേ, മാപ്പുതത്ര. എനിക്ക് ഒന്നും പറയാനില്ല.

* മലയാളനാട് രാഷ്ട്രീയ വാരികയിൽ ഞാൻ എഴുതിയ ഒരു ലേഖനം

രാഗ്രഹംതോന്നി. കുറെനാൾക്കുടി ജീവിച്ചിരിക്കണമെന്ന്. ആരോടും പ്രതികാരം ചെയ്യാനല്ല. സോഡാക്കുപ്പിയുടെ കട്ടിയുള്ള കണ്ണടയിൽക്കുടി പഴയ നോട്ടു കളെണ്ണി തിട്ടപ്പെടുത്തി മക്കൾക്ക് സ്വന്തം പിറയ്ക്കട്ടെ അവരെ വഴിപിഴപ്പിക്കാനല്ല. കുറേക്കുടി ജീവിച്ചാൽ കുറേക്കുടി നന്മചെയ്യാമല്ലോ. കുറേക്കുടി ആളുകളുടെ കണ്ണിരൊപ്പാമല്ലോ. കുറേക്കുടി മനുഷ്യാത്മാക്കളുടെ വേദനയുടെ ആവി ആവാഹിച്ചെടുത്തു് അവർക്ക് കൂട്ടിർപകരാമല്ലോ. ഈ ചിന്തകൾമാത്രമായിരുന്നു കുറേക്കുടി ജീവിക്കണം എന്ന ആഗ്രഹത്തിന്റെ പിന്നിലുണ്ടായിരുന്ന

തു്. അല്ലാതെ എനിക്ക് മരണത്തെ ഭയമുള്ളതുകൊണ്ടല്ല. മരണത്തെ ഞാൻ സ്നേഹിക്കുന്നു. പ്രേമിക്കുന്നു. മരണം എന്ന സുരസുന്ദരി എന്റെ കാമുകിയാണ്.

മരണമില്ലാത്ത വസുന്ധരയെ എങ്ങനെ സങ്കല്പിക്കാനാവും? അമൃതു് കണ്ടുപിടിച്ച വിവ്വശിത്തഭാവന എത്ര ശുഷ്കമായ ഒന്നാണ്.

ഭൂമിയും പ്രകൃതിയുംതമ്മിൽ സന്തുലിതാവസ്ഥ ഉണ്ടായേ തീരൂ. അങ്ങനെ അനുസ്മരണയുജനനങ്ങളും അന്തമില്ലാത്ത മരണങ്ങളും.....

മരണത്തിനെത്രയെത്ര മുഖങ്ങൾ! •

‘ഈ’ ചോരപ്പാട്ടുകൾ... ഇറാൻ കണ്ണുകൾ ക്ഷോഭത്തിന്റെ ഈ മുഖങ്ങൾ... ഇതെല്ലാം സങ്കല്പമല്ല, സത്യമാണ്, സുഹൃത്തേ... സത്യമാണ്... എന്റെ പീഡന വേങ്ങൽതന്നെയാണ്... ജപലിക്കുന്ന മനസ്സാക്ഷിയുടെ മുർച്ചയും കരുത്തുമുള്ള ചോദ്യച്ചിഹ്നം പോലെ നിന്നുകൊണ്ട് ആ മനുഷ്യൻ പറഞ്ഞു. മെലിഞ്ഞ താടിക്കാരന്റെ ചരിത്രബോധം മുഴങ്ങുന്ന ശബ്ദം സിനിമയെക്കുറിച്ച് സംശയങ്ങളുമായി നിന്ന നഗരത്തിലെ ചലച്ചിത്ര പ്രേമിയുടെ ഹൃദയത്തിൽ ഇടിപ്പാജ്ഞാ പിച്ച്, ഗൗരവമായും സത്യസന്ധമായും ചിന്തിക്കാൻ. ഉല്പലേന്ദുചക്രവർത്തി എന്ന യുവചലച്ചിത്രകാരനാണ് ആ ചെറുപ്പക്കാരൻ. ആധുനിക ഇൻഡ്യൻ സിനിമയുടെ പുത്തൻ കൈവലുമായ ഉല്പലേന്ദു വംഗപുത്രനാണ്. ഏറ്റവും മികച്ച ചിത്രത്തിനുള്ള ദേശീയവും അന്തർ

ഉതകിത്തെയിയിച്ചെടുത്ത ഉജ്ജ്വലശില്പമാണ് ‘ചോക്’ (കണ്ണുകൾ). ചണ്ഡികാമണിയാലാളികളുടെ നേതാവായ ജാദുനാഥ് സാഹു തൂക്കിക്കൊല്ലപ്പെട്ടു. മരണത്തിന് മുൻപ് സാഹു അന്ധനായ ഒരു തൊഴിലാളിക്ക് തന്റെ കണ്ണുകൾ നൽകണമെന്ന് പ്രത്യേകം നിഷ്ക്കർഷിച്ചിരുന്നു. നേത്രബാങ്കിൽ സൂക്ഷിക്കുന്ന കണ്ണുകൾക്ക് വേണ്ടിയുള്ള സമരം വർഗ്ഗസമരത്തിന്റെ അഗ്നിയുമായി മാറുന്നു. കാഴ്ചനഷ്ടപ്പെട്ട മനുഷ്യജീവിതങ്ങളുടെ ദൈന്യത്തിലൂടെ ചലനാത്മകമാകുന്ന ക്യാമറ ആശുപത്രികളിലെ നരകയാതനയിലൂടെ, അധീശവർഗ്ഗത്തിന്റെ മനുഷ്യത്വഹീനസംസ്കാരത്തിലൂടെ തെരുവുകളിലെ സംഘർഷാത്മകതയിലൂടെ വേഷപ്രചരണമായ കാലഘട്ടത്തിന്റെ സത്യം അനാവൃതമാക്കുന്നു. നിന്ദിതനും പീഡിതനുമായി ജീവിച്ച ചലച്ചിത്രകാരന്റെ

ഉത്ഭവത്തിന്റെ കരളായ കണ്ണുകൾ

ദേശീയവുമായ ബഹുതലികൾ കരസ്ഥമാക്കിയ ‘ചോക്’ (കണ്ണുകൾ) എന്ന ബംഗാളി ചിത്രത്തിന്റെ സംവിധായകൻ. അവാർഡുകളെ ഭാര്യകളെ ആരേണങ്ങളായി മാത്രം കാണുന്ന കണ്ണുകളെ ഈ കലാകാരൻ, സ്വന്തം സൃഷ്ടിയിലൂടെ ജനഹൃദയത്തിലേക്ക് പ്രതിഷേധത്തിന്റെ പന്തവുമായി കത്തിച്ചുകയാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു. അനുഭവങ്ങളുടെ ചോരക്കുറുപ്പുരണ്ടു സ്വന്തം ജീവിതത്തെക്കുറിച്ച് മൗനംപാലിക്കാൻ ഇഷ്ടപ്പെടുന്ന ഉല്പലേന്ദുചക്രവർത്തിയുടെ ‘ചോക്’ൽ ദശ്യവേദമാകുന്നത് വൈയക്തികാരഭൂതിയുടെ അദൃശ്യസ്തർശമുള്ള തീവ്രയാഥാർത്ഥ്യങ്ങളാണ്. അടിയന്തിരാവസ്ഥയുടെ ചുട്ടറാ സംഘർഷാവസ്ഥയുടെ ചുളയിൽ

ആത്മാവ് ഷ്കാരമായി നില്ക്കുന്ന സിനിമ അടിസ്ഥാനവർഗ്ഗത്തിന്റെ ആത്മരോദനം പോലെ പ്രേക്ഷകമനസ്സിനോടു സംവേദിക്കുന്നുണ്ട്. കണ്ണുകളിൽ നോട്ടമിട്ടിരിക്കുകയാണ് ചണ്ഡികാമണിയായ ജെതിയ. ബോംബാക്രമണത്തിൽ കണ്ണുകൾ നഷ്ടപ്പെട്ട സ്വന്തം പുത്രൻ ഈ കണ്ണുകൾ കിട്ടാൻ വേണ്ടി വ്യവസായപ്രമുഖനായ ജെതിയുടെ പണവും സ്വാധീനവും ട്രെക്കിത്തുടങ്ങി. അന്ധനായ തൊഴിലാളി മേദലിലിന്റെ പേരാണ് കണ്ണുകൾക്ക് അർഹമായ പട്ടികയിൽ ആദ്യത്തേത്. നിശ്ചയമായും അയാൾക്കു ലഭ്യമാകേണ്ട കണ്ണുകൾ അയാൾക്കു നഷ്ടപ്പെടാതിരിക്കാൻ വേണ്ടി ആശുപത്രിയിലെ മുഖ്യ നേത്ര

വിദഗ്ദ്ധനായ ഡോക്ടർ മുഖർജിയും ഘനശ്യാം എന്ന ഡ്രൈവറും മറ്റു ചില തൊഴിലാളിപ്രവർത്തകരും നെചേർന്ന് പരിശ്രമിക്കുന്നു. ഘനശ്യാം എന്ന ഡ്രൈവർ ഈ ചിത്രത്തിൽ ആദ്യതം സജീവമായി നിൽക്കുന്ന ഒരു കഥാപാത്രമാണ്. പലപ്പോഴും മൗനിയായ ഘനശ്യാമിലൂടെ ഈ ചലച്ചിത്രം അനാവരണം ചെയ്യപ്പെടുന്നു. ഒരിക്കൽ ജെതിയുടെ ഡ്രൈവറായി പ്രവർത്തിച്ചിരുന്ന ഘനശ്യാം എന്ന മാപ്പുസാക്ഷിയുടെ സാന്നിദ്ധ്യത്തിലാണ് രക്തംചിതുന്ന ഫ്രെയിമുകൾ മിന്നി മറയുന്നത്. ഘനശ്യാം എല്ലാം നേരിട്ടു കണ്ടവനാണ്. ജെതിയുടെ മില്ലിലെ രണ്ടുമാസത്തോളം നില്ക്കുന്ന സമരം. പണിമുടക്കിയ തൊഴിലാളികൾക്കെതിരെ ജെതിയ അടിച്ചവിട്ട നിഷ്പേക്ഷമായ ആക്രമണം. ജെതിയുടെ സഹോദരനെയും ചണ്ഡികാമണിയുടെയും കൊലചെയ്ത് തീവ്രവാദികൾ തീർത്ത പ്രതികാരം. ഇതിലൊന്നും യാതൊരു പങ്കുമില്ലാത്ത, നിരപരാധിയും നിസ്സഹായനുമായ തൊഴിലാളിനേതാവ് ജാദുനാഥിന്റെ രക്തസാക്ഷിത്വം. ഇന്ത്യൻ സിനിമയിൽ അപൂർവ്വമായി മാത്രം കണ്ടിട്ടുള്ള ധിക്കാരത്തിന്റെ പൗരസ്ത്യത്തിന്റെ അഗ്നിച്ചിരകളെ പ്രതിഭ, ചലച്ചിത്രദൃശ്യങ്ങളെ അപ്രിയസത്യങ്ങളുടെ ചുവന്ന ഇതളുകൾ പോലെ വിടർത്തുന്നു. യുവത്വത്തിന്റെ നിർണ്ണായകനാളുകളിൽ തീവ്രവാദപ്രസ്ഥാനവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട്, ഇന്ന് ഹിംസാത്മകതയുടെ അർത്ഥരാഹിത്യം മനസ്സിലാക്കിയ ചലച്ചിത്രകാരൻ തീവ്രവാദികളാൽ പൈശാചികമായി കൊലചെയ്യപ്പെട്ടവരുടെ ചോരയിൽക്കുളിച്ച ഷോട്ടിലൂടെ ഈ കാലഘട്ടത്തിൽ ഏറ്റവും പ്രസക്തമായ സത്യം വിജയകരമായി ആവിഷ്കരിക്കുന്നു. തൂക്കിക്കൊല്ലപ്പെട്ട നിരപരാധിയായ ജെദുനാഥ് എന്ന തൊഴിലാളിനേതാവിന്റെ അന്ത്യനിമിഷങ്ങളുടെ ചിത്രീകരണം ഒരു പേക്കിനാവിന്റെ അന്തരീക്ഷമുണർത്തുന്നു. ഭർത്താവു നഷ്ടപ്പെട്ട ആലംബഹീനയായ സ്ത്രീയുടെ അഗാധദുഃഖത്തിന്റെ തീവ്രത ഒരു ദുരന്ത കാവ്യത്തിന്റെ തീക്ഷ്ണതയോടെ ഇവിടെ പകർത്തപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. വൈയവ്യ

മെന്ന ഏകാന്തദുഃഖത്തിന്റെ വേനലിലേക്ക് വലിച്ചെറിയപ്പെട്ട സ്ത്രീയുടെ അന്ത്യനിമിഷത്തിന്റെ വിലാപം ഇന്ത്യൻ സിനിമയിൽ, ഏറ്റവും ശക്തമായി മനസ്സിനെ ഉലയ്ക്കുന്ന രീതിയിൽ ചിത്രീകരിച്ചിരിക്കുന്നത് ‘ചോക്’ൽത്തന്നെ. ഡോക്ടർ മുഖർജി ഇവിടെ ഒരു ധാർമികസമരത്തിന്റെ ദൗത്യം ഏറ്റെടുത്തു കഴിഞ്ഞു, ജെതിയ എന്ന പണച്ചാക്ക് അധികാരികളെ ചാക്കിലാക്കി സ്വന്തം പുത്രനുവേണ്ടി നേടിയെടുത്ത കണ്ണുകൾ വാസ്തവത്തിൽ അതിനർഹമായ തൊഴി

അവാർഡുകളെ ഭാര്യകളെ ആരേണങ്ങളായി മാത്രം കാണുന്ന കണ്ണുകളെ ഉല്പലേന്ദു, സ്വന്തം സൃഷ്ടിയിലൂടെ ജനഹൃദയത്തിലേക്ക് പ്രതിഷേധത്തിന്റെ പന്തവുമായി വരുന്നു.

പി.എൻ.പ്രദീപ്

ലാളിക്കു നേടിയെടുക്കാനുള്ള പോരാട്ടത്തിൽ ഡോക്ടർ മുഖർജി അധികാരികളോടു ഏറ്റുമുട്ടുന്നു. തൊഴിലാളിവർഗ്ഗത്തോടു അനുകമ്പയുള്ള ഡോക്ടർ മുഖർജി ജെട്ടുനാഥ് കണ്ണുകൾ ദാനംചെയ്യുകൊണ്ടുള്ള രേഖകൾ ആശുപത്രി സൂപ്പ്രണ്ടിനോടു ആവശ്യപ്പെടുന്നു. അയാൾ കൈമലർത്തുന്നു. രേഖകൾ ആവശ്യമില്ലെന്നും കണ്ണുകൾ ജെതിയയുടെ പുത്രൻ നൽകേണ്ടതാണെന്ന് അധികാരികളിൽനിന്നും ഉത്തരവുണ്ടെന്നും സൂപ്പ്രണ്ട് മുഖർജിയോടു പറയുന്നു. എന്നാൽ ഡോക്ടർ മുഖർജി തന്റെ നിലപാടിൽ ഉറച്ചുനില്ക്കുന്നതോടെ, ആശുപത്രി അധികാരികളും മുഖർജിയും തമ്മിൽ ഒരു സംഘർഷത്തിന്റെ വക്കിലെത്തുന്നു.

കണ്ണുകൾ എന്ന പ്രതീകമാകട്ടെ, അടിസ്ഥാനവർഗ്ഗത്തിന്റെ പ്രതീക്ഷപോലെ വളരുന്നു. മൗനവും രക്തവും ഒഴുക്കി സ്വയം ബലിയർപ്പിച്ച മനുഷ്യാത്മാക്കളുടെ സ്വപ്നത്തിന്റെ കണ്ണുകൾ, ജെട്ടുനാഥ് എന്ന തൊഴിലാളിനേതാവ് തന്റെ കണ്ണുകൾ ജെതിയയെ ഉറക്കത്തിൽപ്പോലും വേട്ടയാടുന്നു. തന്റെ നിതാന്തശത്രുവായ ജെട്ടുനാഥിന്റെ കണ്ണാണ് തന്റെ മകനുവേണ്ടി നേടിയെടുത്തിരിക്കുന്നതെന്ന് റിത്തൂ ജെതിയ നട്ടുങ്ങുന്നു. തേർവാഴയുടെ രാജാവു് അസ്വസ്ഥനാകുന്നു. ആ കണ്ണുകൾ വർഗ്ഗസമരത്തിന്റെ കണ്ണുകളാണെന്ന് അയാൾ മനസ്സിലാക്കുന്നു. ആ കണ്ണുകൾ നശിപ്പിക്കപ്പെടേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യകത അറിഞ്ഞ ജെതിയ, അവ നശിപ്പിക്കുകതന്നെ ചെയ്യുന്നു. വിപ്ലവത്തിനുവേണ്ടി മരിച്ച മനുഷ്യന്റെ കണ്ണുകൾ അങ്ങനെ കുഴിച്ചുടുക്കപ്പെട്ടു.

കണ്ണുകൾ നശിപ്പിക്കപ്പെടുന്ന ദൃശ്യം കട്ടുചെയ്തു തെളിയുന്ന ധവളപ്രകാശം നമ്മിൽ ആഘാതമേൽപ്പിക്കുന്നു. പ്രകാശം നമ്മെ അമ്പരപ്പിക്കുന്നു. അവർ, ഏകാന്തവും ചെറുതുമായ ജപാലകൾ പോലെ എരിഞ്ഞടങ്ങാൻ വിധിക്കപ്പെട്ട ജീവിതങ്ങൾ സംഘടിതരായി മുന്നേറുന്നു. ജെട്ടുനാഥിന്റെ വിധവയുടെ നേതൃത്വത്തിൽ കണ്ണുകൾക്കുവേണ്ടി അവർ ആശുപത്രി വളയുന്നു. കൂട്ടംകൂട്ടമായി

തൊഴിലാളികൾ വന്നുചേർന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. നിതിയുടെ നിർഭയമായ അക്ഷരങ്ങളിൽ പ്രേക്ഷകമനസ്സിനെ തറച്ചുകൊണ്ട് ചിത്രം പര്യവസാനിക്കുന്നു.

നിതീക്കുവേണ്ടി ഇവർ എന്തുചെയ്യും? ചോദ്യം ചോദിക്കുകമാത്രംചെയ്യുന്ന ഉല്ലാസം ചക്രവർത്തിക്കും ഉത്തരമില്ല. നിതീ നിഷേധിക്കപ്പെട്ട അടിമവർഗ്ഗത്തിന്റെ പ്രതിഷേധസ്വഭാവമാത്രമാണ് തന്റെ ചിത്രം. പക്ഷേ, കണ്ണിന്റെ കൃഷ്ണണിപോലെ പൊട്ടിത്തെറിക്കുന്ന 'ചോക്ക്' ഇവിടെ ഇന്ത്യൻ ചലച്ചിത്രവേദിയിൽ ഒരപൂർവ്വാനുഭവംതന്നെയാണ്. ആകസ്മികമായിവീണ ഈ നക്ഷത്രദീപി നമ്മുടെ അലസചിന്തകളെ, രസികൻചിരികളെ തെരുവുകളിലെ രക്തം കാണാൻ ക്ഷണിക്കുന്നു.

ദീപാരാധന

ടിക്കേബീസിന്റെ ബാനറിൽ ടി. കെ. ബാലചന്ദ്രൻ നിർമ്മിക്കുന്ന ദീപാരാധനയുടെ നിർമ്മാണം പൂർത്തിയായിരിക്കുന്നു. പ്രേംനസീർ, സോമൻ, സീമ, വനിത, നെല്ലിക്കോട്ട് ഭാസ്കരൻ, ടി. ജി. രവി, കൃഷ്ണചന്ദ്രൻ, പുജപ്പുര രവി, മീന, അനുരാധ, ശാന്തകുമാരി തുടങ്ങിയവരഭിനയിക്കുന്നു. ടി. കെ. ബാലചന്ദ്രന്റേതാണ് കഥ. വിജയാനന്ദം സംവിധാനം ചെയ്യുന്ന ദീപാരാധന ഉടൻതന്നെ പ്രദർശനത്തിനെത്തുന്നു.

ചുടയ പൂക്കൾ

സൂര്യകിരൺ പ്രൊഡക്ഷൻസിന് വേണ്ടി വി.ബി. മോഹൻ നിർമ്മിക്കുന്ന ചുടയ പൂക്കൾ സ്റ്റാൻലിജോസ് സംവിധാനം ചെയ്യുന്നു. രാമചന്ദ്രൻ, ജോൺ സാമുവൽ, ജഗതി ശ്രീകുമാർ, ആലഞ്ചേരി, ജയഭാരതി, മനോചിത്ര തുടങ്ങിയവരഭിനയിക്കുന്ന ഈ ചിത്രത്തിന്റെ ഗാനരചന വെള്ളനാട്ട് നാരായണൻ സംഗീതസംവിധാനം രവീന്ദ്രൻ നിർവ്വഹിക്കുന്നു. എസ്. കനകത്തിന്റേതാണ് തിരക്കഥ. ഛായാഗ്രാഹകൻ വിജയൻ ചിത്രലേഖനം.

അംബിക, പ്രേംനസീർ ചിത്രം: 'മറക്കില്ലാരിക്കല്ലം'

മണ്ടൻമാർ ലണ്ടനിൽ

റിയാസ് ഫിലിംസിന്റെ ബാനറിൽ പി. എച്ച്. റഷീദ് നിർമ്മിക്കുന്ന 'മണ്ടൻമാർ ലണ്ടനിൽ' സത്യൻ അന്തിക്കാട് സംവിധാനം ചെയ്യുന്നു. സുകുമാരൻ, നെടുമുടി വേണു, ജലജ, ബഹദൂർ, ശങ്കരാടി, ജഗതി ശ്രീകുമാർ, പറവൂർ ഭരതൻ, കബാൻ തുടങ്ങിയവരഭിനയിക്കുന്ന ഈ ചിത്രത്തിന്റെ കഥയും തിരക്കഥയും ഡോ. ബാലകൃഷ്ണന്റേതാണ്. ആനന്ദകുട്ടൻ ഛായാഗ്രാഹണവും വെങ്കിട്ടരാമൻ എഡിറ്റിംഗും നിർവ്വഹിക്കുന്നു.

മലമുകളിലെ ദൈവം

പി. എൻ. മേനോൻ സംവിധാനം ചെയ്യുന്ന പുതിയ ചിത്രമാണ് മലമുകളിലെ ദൈവം. കല്യാണ ബാലകൃഷ്ണൻ

കഥയും തിരക്കഥയും സംഭാഷണവും എഴുതുന്നു. ഗബ്രിയേൽ, കണ്ണാണി, റാണി സുധ, സുരേഷ്, രഞ്ജിത്, സബ്രഹ്മണ്യം തുടങ്ങിയവരഭിനയിക്കുന്നു. ജോൺ സൺ സംഗീത സംവിധാനവും ശശി എഡിറ്റിംഗും നിർവ്വഹിക്കുന്ന മലമുകളിലെ ദൈവത്തിന്റെ നിർമ്മാതാവ് എ. എൻ. വാസുദേവൻ നമ്പൂതിരിയാണ്.

അക്കരെ

സൂര്യരേഖയ്ക്കുവേണ്ടി എൻ. കെ. ശശിധരൻ തിരക്കഥയെഴുതി സംവിധാനം ചെയ്യുന്ന 'അക്കരെ'യുടെ ചിത്രീകരണം പൂർത്തിയായിരിക്കുന്നു. പി. കെ. നന്ദനവർമ്മയുടേതാണ് കഥ. ഗോപി, നെടുമുടി വേണു, മമ്മൂട്ടി, മോഹൻലാൽ, മായവി, റാണി പത്മിനി തുടങ്ങിയവർ അഭിനയിക്കുന്ന അക്കരയുടെ ഛായാഗ്രാഹകൻ ദീപാകരമേനോനാണ്.

നിങ്ങൾക്ക് 20 രൂപ

ഓണസമ്മാനം

മലയാളനാട് സിനിമാബൈവാരിക ഓഗസ്റ്റ് 28 ലക്കം മുതൽ ഡബ്ബിംഗ് വലുപ്പത്തിൽ വാരികയായി പ്രസിദ്ധീകരിച്ചുതുടങ്ങുന്നു. ആകർഷകങ്ങളായ ചിത്രങ്ങളും നിരവധി വിവേചനകൾക്കൊണ്ടും സമൃദ്ധമായ ഒരു ചലച്ചിത്രപ്രസിദ്ധീകരണമായിരിക്കും ഇത്. ചലച്ചിത്രപ്രേമികൾക്കും ചലച്ചിത്രവിദ്യാർത്ഥികൾക്കും ചലച്ചിത്രപ്രവർത്തകർക്കും ഒരുപോലെ ഇഷ്ടപ്പെടുന്ന പംക്തികൾ ഇതിന്റെ പ്രത്യേകതയായിരിക്കും. ഓണത്തോടടുത്തു പുറത്തിറങ്ങുന്ന വാരികയുടെ വാർഷികവരിക്കാരനാകുവാൻ ഏറ്റവും നല്ല അവസരമാണിത്. 85 രൂപയാണ് വാർഷികവരിസംഖ്യ. ഓണസമ്മാനമെന്നനിലയിൽ, സെപ്റ്റംബർ 30-നകം 65 രൂപ അയച്ചുതന്നവർക്ക് ഒരുവർഷം സിനിമാവാരിക അയച്ചുകൊടുക്കുന്നു. ഇന്നുതന്നെ കൂപ്പൺ പൂരിപ്പിച്ച് വരിസംഖ്യസഹിതം മാനേജർ, മലയാളനാട് സിനിമാവാരിക, കൊല്ലം-691013 എന്ന വിലാസത്തിൽ അയക്കുക.

മലയാളനാട് സിനിമാവാരികയുടെ വാർഷികവരിസംഖ്യയായ 65 രൂപയ്ക്കുള്ള മണിയോർഡർ/ഡ്രാഫ്റ്റ്/ചെക്ക്/ഇതോടൊപ്പം അയക്കുന്നു. താഴെ ചേർത്തിരിക്കുന്ന വിലാസത്തിൽ വാരിക അയച്ചുതരുവാൻ താല്പര്യപ്പെടുന്നു

പേര് _____

വിലാസം _____

പിൻ _____

സ്ഥലം _____

തിയതി _____

മുറിപ്പാടുകൾ

ഏഷ്യാർട്ട്സ് മൂവീസിന്റെ 'മുറിപ്പാടുകൾ' സേനൻ സംവിധാനം ചെയ്യുന്നു. വട്ടപ്പാറ രാമചന്ദ്രൻററാണ് കഥ. ജോളി മാത്യു നിർമ്മിക്കുന്ന മുറിപ്പാടുകളിൽ മലയാളത്തിലെ പ്രമുഖന്മാരാണ് അഭിനയിക്കുന്നത്.

അരപ്പട്ടകെട്ടിയ ഗ്രാമം

ഹരിപോത്തൻ നിർമ്മിക്കുന്ന 'അരപ്പട്ടകെട്ടിയ ഗ്രാമം' പത്മരാജൻ സംവിധാനം ചെയ്യുന്നു. നെടുമുടി വേണു, മമ്മൂട്ടി, സുകുമാരി, സുര്യ തുടങ്ങിയവർ അഭിനയിക്കുന്ന ഈ ചിത്രത്തിന്റെ ഹായോഗ്രാഫിക്സ് ഷാജിയാണ്.

(51 -ൽനിന്നും തുടർച്ച)

നാടകത്തിന്റെ രംഗാവതരണത്തെക്കുറിച്ച് ആശയം തന്നിൽ നാവിട്ടതെന്ന് ഒരു സ്വപ്നാത്മകസംഭാഷണത്തിനിടയ്ക്ക് വയലാ ഈ ലേഖകനോടു പറഞ്ഞു. സമത്വവാദിയിലെ കഥാപാത്രങ്ങളെയും അദ്ദേഹം വരുടെ ഓരോ ചലനങ്ങളെയും അദ്ദേഹം ഭാവനയിൽ നൃഷ്ടിച്ചു. ദീർഘകാലത്തെ തപസ്യകൊണ്ടാണ് സംവിധാനമർമ്മങ്ങൾ കണ്ടെത്തിയതും കഥാപാത്രങ്ങളെ തേടിപ്പിടിച്ച് പരിശീലിപ്പിച്ചുതുടങ്ങിയതും. ഗൗരവപൂർണ്ണമായ ഏകാഗ്രഹിതരായവർക്കൊണ് വയലാ നേടിയ വിജയം പുളിമാനയ്ക്കു തീർത്ത സമുചിത സ്തോഭമായി.

പുളിമാന വിദ്യാഭ്യാസത്തിനും മറ്റുമായി ഏറെക്കാലം കഴിച്ചുകൂട്ടിയ തീരുവനന്തപുരത്ത് നീണ്ട നാലു പതിറ്റാണ്ടുകൾക്കുശേഷമാണെങ്കിൽ കൂടി 'സമത്വവാദി' രംഗത്തവതരിപ്പിക്കാൻ കഴിഞ്ഞ 'സുവർണ്ണരേഖ'യെയും വയലാ വാസുദേവൻപിള്ളയെയും തിരുവനന്തപുരത്തെ സഹൃദയരുടെ പേരിൽ അഭിനന്ദിക്കട്ടെ. ഒന്നിലധികം തലങ്ങളുള്ള ഈ ഭാവന

കനാടകത്തെ, അതിന്റെ അഭിനയസാധ്യതകൾ കണ്ടറിഞ്ഞു രംഗത്തു ഹലിപ്പിച്ചതിലൂടെ വയലാ ചെയ്ത സേവനം വിലമതിക്കത്തക്കതാണ്. കാരണം, മലയാള നാടകലോകത്തിലെ മാർഗ്ഗദീപമെന്ന് പ്രൊഫ: എൻ. കൃഷ്ണപിള്ള വിശേഷിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള 'സമത്വവാദി', സാഹിത്യവിദ്യാർത്ഥികൾക്കും യുവനാടകകർത്താക്കൾക്കും നേരിൽക്കാണാനും പലതും അതിൽനിന്നു പഠിക്കാനും അവസരമൊരുക്കുക എന്നതു് ചെയ്ത കാര്യമല്ലല്ലോ.

(17 -ൽനിന്നും തുടർച്ച)

സിയും പ്രവാചകനുമൊക്കെയായി വാഴ്ത്തപ്പെട്ടുന്നിടത്തോളം അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രസിദ്ധി വർദ്ധിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. തർജനീവ് ആ സമ്മേളനത്തിൽപറഞ്ഞു 'ഞാൻ കണ്ടിട്ടുള്ളതിൽവച്ച് ഏറ്റവും നശിച്ച കൃസ്ത്യാനി'. തർജനീവ് ദണ്ഡുവേവ് സ്കീയെ ആലിംഗനം ചെയ്തു. ആനന്ദംകൊണ്ട് കണ്ണീരൊഴുകി, മരണം ആസന്നമാണെന്ന് അദ്ദേഹം മനസ്സിലാക്കിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നു. അപ്പോഴും അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൈവീര്യകളും കണ്ണുകളും തടഞ്ഞത് ബൈബിളിലായിരുന്നു. ഗാന്ധിയും സമാധാനവുമായി ആ ജീവിതം അവസാനിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഡോക്ടർമാർക്ക് രോഗം നിർണ്ണയിക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ല.

ദണ്ഡുവേവ് സ്കീയുടെ മരണമറിഞ്ഞു ടോർണ്ണോയി പറഞ്ഞു: 'അദ്ദേഹത്തെപ്പറ്റി എനിക്കറിയാൻ കഴിയുന്നതിൽ ഒരംശംപോലും പറയാൻ കഴിയുന്നില്ല. ഞാനദ്ദേഹത്തെ ഒരിക്കലും കണ്ടില്ല. ഞങ്ങളുളളതല്ലമില്ല. പക്ഷേ, ഈ അവസരത്തിൽ അദ്ദേഹം എനിക്ക് ആരെക്കാളും പ്രിയങ്കരനായിത്തോന്നുന്നു.

ആ അന്ത്യയാത്ര ദർശിക്കാൻ പതിനായിരങ്ങൾ തെരുവിൽ അണിനിരന്നു.

അലക്സാണ്ടർനെവ് സ്കീമാത്തിൽ അദ്ദേഹം അന്ത്യവിശ്രമംകൊള്ളുന്നു. (അവസാനിച്ചു)

ഒ. വി. വിജയൻ

യാ

ത്രയിൽ തീർത്ഥാടനത്തിന്റെ പലായനത്തിന്റെയും, ധ്വനികളുടെ ചന്ദ്രശേഖരിന്റെ പദയാത്രയെ ഞാൻ ഈ സമയത്ത് വിലയിരുത്താൻ ധൈര്യപ്പെടുകയില്ല. കാരണം ചന്ദ്രശേഖർ പലതുകൊണ്ട്. അഞ്ചു ഘടകങ്ങളുടെ വിലയനമായിരുന്നു. ജനതാകക്ഷിയെ ഒന്നിച്ചുനിൽക്കാൻ കഴിയാത്ത ഒരു നേതാവിന്റെ ചിത്രം മനസ്സിൽനിന്ന് നീക്കാൻ എളുപ്പമില്ല. കാണാനും സംസാരിക്കാനും പറ്റിയ അവസരങ്ങളിലൊക്കെ ഞാൻ അറിഞ്ഞത് വികാരതീവ്രതയുള്ള ഒരു പ്രവാചകനെയായിരുന്നുവല്ല. അപ്രകാരംതന്നെ, അദ്ദേഹത്തിന്റെ പരിവാരങ്ങളെക്കുറിച്ചും ആവേശംകൊള്ളുക വിചാരമായിരുന്നു. ഓർമ്മകൾ പിന്നെയും പുറകോട്ടുപോകുന്നു. നെഹ്റുവിന്റെ “യുവതൂർക്കി” കളിൽ പെട്ടവനായിരുന്നു ചന്ദ്രശേഖർ, പിന്നീട് ഇന്ദിയയുടെ പക്ഷപാതിയും. അറുപത്തിയൊമ്പതിലെ തരംഗത്തിലും “വിപ്ലവ”ത്തിലുമൊക്കെ ചന്ദ്രശേഖർ തെളിയുന്നു. നിർമ്മമെന്നു നാമിന്നു മനസ്സിലാക്കുന്ന ആ കഥയിലെ പാത്രസ്ഥാനം ഭൂഷണമല്ലെങ്കിലും. അറുപത്തിയൊമ്പതിലെ വ്യാമോഹവിപ്ലവത്തിൽ നിരവധി സത്യസന്ധന്മാർ പങ്കെടുത്തു എന്നതും ഞാൻ ഓർത്തുപോവുന്നു.

ചന്ദ്രശേഖരിൽനിന്നല്ല ഈ ഭാരതയാത്രയുടെ ആശയം ഉത്ഭവിച്ചതെന്ന് ഞാൻ

മനസ്സിലാക്കുന്നു. ഉത്സാഹികളായ ഏതാനും ചെറുപ്പക്കാരുടെ സർഗ്ഗസാധനയായി തുടങ്ങിയ ഈ സാരംഭത്തിൽ ചന്ദ്രശേഖർ ചെന്നുപെടുകയാണുണ്ടായത്. ഇതുശരിയാണെങ്കിൽ നേതൃത്വത്തിന്റെയും പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെയും പാരസ്വര്യത്തിൽ പുതിയൊരു സംവേദനക്ഷമതയുടെ കുറിപ്പായി ഇതിനെ നമുക്കു കണക്കാക്കാം. എന്നാൽ ചന്ദ്രശേഖരിന്റെ പദയാത്രയുടെ അർത്ഥം അവിയെടുക്കുക കിടക്കുന്നതു്. കാരണം ജനതാകക്ഷി ഒരു പ്രസ്ഥാനമെന്ന നിലയ്ക്ക് ഇന്ന് ഒന്നുമില്ല; ഒന്നുമില്ലാത്തതായ ഒരു പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ നേതൃസ്ഥാനം വിലപ്പെട്ടതാകാനും തരമില്ലല്ലോ.

ഗാ

ന്ധിജി തിരഞ്ഞെടുത്ത പ്രേരണയുടെ മാധ്യമങ്ങളിൽ രണ്ടെണ്ണം. സത്യഗ്രഹവും നിരാഹാരവ്രതവും. കഴിഞ്ഞ മുപ്പതുകൊല്ലങ്ങളിലൂടെ അസംബന്ധജടിലവും ഹിംസാപൂർണ്ണവുമായിത്തീർന്നത് നാം കണ്ടു. മൂന്നാമത്തേത്, കാൽനട, ആ ദുർഗ്ഗതിയിൽനിന്ന് രക്ഷപ്പെടാനിടയായത് അതിന്റെ പ്രയോഗത്തിലുൾച്ചേർന്ന കായികകളേറും കാരണമായിരിക്കണമെന്നു് വേണെങ്കിൽ പറയാം. ഭാവിയിൽ എന്തു സംഭവിക്കുമെന്ന് ഇപ്പോൾ തീർപ്പാക്കുവാനുള്ളതല്ല.

പരീക്ഷയിൽ പകർത്തിയെഴുതുന്നതു പോലെ, ആതകണ്ടു. പദയാത്രകളിലും ഹിന്ദുക്കൾ കറുപ്പുകൾ കണ്ടെത്താൻ രാഷ്ട്രീയക്കാരന്റെ വികലമായ സൃഷ്ടിശക്തിയ്ക്കു കഴിഞ്ഞെന്നുപരാം.

ചന്ദ്രശേഖരിന് കഴിയുകയും ചെയ്തു.

തി

കുഞ്ഞുളർക്കുതലോടെയാണ് ഞാൻ ഈ പദയാത്രയെ സമീപിക്കുന്നത്. വഴിനിളെ ചന്ദ്രശേഖരിന് കിട്ടിയത് കറയററതും മുൻപിൻ വിധികളിലാത്തതുമായ സ്വീകരണമായിരുന്നു. ഈ സ്വീകരണത്തിന്റെ നാടകീയതയെയും ഞാൻ വിസ്മയിക്കാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു. സ്ഥൂലഭണ്ഡലങ്ങളിൽ ഒട്ടും നാടകീയതയില്ലാത്ത മറ്റൊരു സംഭവത്തിലേയ്ക്ക് നിങ്ങളുടെ ശ്രദ്ധ ആകർഷിക്കുകയാണ് എന്റെ ഉദ്ദേശം. തന്റെ സ്വന്തം വേദനകളുടെ വലയത്തിനകത്തു് സ്വന്തം കായികകളേശത്തിന്റെ

ഇ

ന്ദിരാഗാസിജ്ജ് ഉത്തരങ്ങളുണ്ട്. ഉത്തരങ്ങൾ മാത്രമേയുള്ളൂ. ഇന്നാദ്യമായി, പരിഭ്രാന്തനും ആകാംക്ഷനിറഞ്ഞവനുമായ ഒരു രാഷ്ട്രീയപ്രവർത്തകൻ, സാധാരണ മനുഷ്യരുടെയടുത്തു കണ്ടുകൊണ്ടു്. അവരുടെയും തന്റെയും ഉത്തരം തിരയാമെന്നു പറയുന്നു. ഈ സ്ഥിതിവിശേഷം. യാത്രാന്ത്യത്തിൽ, പുറകോട്ടു തിരിയുമ്പോഴുള്ളിൽ, നേതൃത്വസങ്കല്പങ്ങൾ അടിസ്ഥാനപരമായി പുതുക്കപ്പെട്ടു എന്ന് പറയാം.

പുതുക്കുക എന്ന വിശേഷണം ഒരു പക്ഷേ, ശരിയുമായിരിക്കുമില്ല. അതിപുരാതനമായ വിനിമയപ്രക്രിയയിലേയ്ക്ക് തിരിച്ചുപോവുകയാണ് യഥാർത്ഥത്തിൽ നാമിവിടെ. നമ്മുടെതന്നെ ഓർമ്മയിൽ തിരഞ്ഞുപിടിച്ചാൽ ഗാന്ധിജിയുടെയും

കാലിന്റെ പ്രതീകാത്മകത

മെഴുത്തുകാരുടെയും കാൽനടയുടെ വിനയത്തിൽ ചന്ദ്രശേഖരിന് വളരാൻ കഴിഞ്ഞുവോ? രാജധാനിയുടെ ചെറുകിട ഉപജാപകർത്താക്കളിൽ ഒരാളെന്ന നിലയിൽനിന്ന് ബഹുജനസമ്പർക്കത്തിന്റെ വിമോചനത്തിലേയ്ക്ക് അദ്ദേഹത്തിന് നീങ്ങാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ടോ?

ഉത്തരം തരുവാനോ, നിങ്ങളിൽനിന്ന് ഉത്തരം പ്രതീക്ഷിക്കാനോ എനിക്ക് തീർക്കുമില്ല. ഇത്രമാത്രം ഞാൻ പറയാനാഗ്രഹിക്കുന്നു: യാത്രയുടെ തുടക്കത്തിലും ഒക്കെത്തിലും ചന്ദ്രശേഖരിൽ വലിയൊരത്ഭുതമായി ഞാൻ കാണുന്നു. ജനതാകക്ഷിയുടെ മുദ്ര, പദയാത്രയുടെ മുൻനിരയിലൂടെ, ഏറെക്കുറെ അപ്രസക്തമാവുകയും, ഭാരതത്തിന്റെ ഇന്നത്തെ രാഷ്ട്രീയനൃപനെന്നതിന്റെയും മുഖ്യതകർച്ചയുടെയും നട്ടുവിൽ, ഖണ്ഡിതമായ അറിവുകളിലാത്തവനായി, നഗ്നനായി, നിൽക്കാൻ

മാവോസേതുങ്ങിന്റെയും പ്രയോഗരൂപങ്ങളെ നമുക്കു കണ്ടെത്താൻ കഴിയും. ഗാന്ധിജിയുടെ പദയാത്രകൾ, ഡബ്ബിയിലേയ്ക്കും നവഖാലിയിലേയ്ക്കും. ഈ രണ്ടു പദയാത്രകളിലും സമാപനയജ്ഞത്തോളംതന്നെ പ്രയോഗപ്രധാനമായിരുന്നു യാത്രയും. അപ്രകാരം തന്നെ; മാവോസേതുങ്ങിന്റെ ലോങ്ങ് മാർച്ച്. ഗാന്ധിയിൽനിന്ന് തികച്ചും വിഭിന്നമായിരുന്നു അതെന്ന് പാശ്ചാത്യർക്കു തീർച്ചയല്ല. പക്ഷേ ഗാന്ധിയുടെയും മാവോവിന്റെയും യാത്രകൾ പകിട്ട ഒരു സ്വഭാവമുണ്ടായിരുന്നു. രണ്ടു യാത്രകളും യാത്രാക്രമമാധ്യമങ്ങളിലൂടെയായിരുന്നില്ല മുഖ്യമായും പ്രകാശനം തേടിയത്. മറിച്ച്, മനുഷ്യനും മനുഷ്യനും തൊട്ടും കണ്ടു പറഞ്ഞും നടത്തിപ്പോന്ന പ്രാഥമികവിനിമയത്തിലൂടെയായിരുന്നു. അതിലൂടെയൊക്കട്ടെ, ഗാന്ധിയും മാവോസേതുങ്ങും പരിണമിച്ചു.

വർണ്ണാശ്രമധർമ്മത്തോടുള്ള വിധേയത്വമടക്കം എന്തെല്ലാമോ ജടീലതകൾ പേറുന്ന ഗാന്ധി നാമറിയുന്ന ഗാന്ധിയായിത്തീർന്നു. മാർക്സിസത്തിന്റെ പാഠപുസ്തകങ്ങളിൽനിന്ന് ധർമ്മികമായ വർഗ്ഗസമരത്തിന്റെ വക്താവായി മാറുവാൻ വളർന്നു. നീണ്ട കാൽനട വേളകളിൽ മണ്ണിന്റെ സ്റ്റർശ്മേറ്റ് കാറ്ററിന്റെ സ്റ്റർശ്മേറ്റ് ആകാശത്തിന്റെ ശുദ്ധിയിൽ, ഹൃദയങ്ങളിൽ നിന്ന് മുക്തിനേടി അവർ സ്വന്തം സത്തുകളിലേക്ക് മടങ്ങിച്ചെല്ലുകയും ആ സത്തുകളെ ബാഹ്യവ്യവസ്ഥയുമായി ബന്ധപ്പെടുത്തുന്നതിലൂടെ വമ്പിച്ച ധർമ്മശേഷികളുടെ ഉടമകളായിത്തീരുകയും ചെയ്തു.

യ

ത്രത്തിന്റെയും യത്രം നിർണ്ണയിക്കുന്ന മാധ്യമത്തിന്റെയും, യത്രത്തെ നിർണ്ണയിക്കുന്ന പണത്തിന്റെയും അതിന്റെയൊക്കെയും പ്രതീകമായി നിലകൊള്ളുന്ന രാഷ്ട്രീയനേതാവിന്റെയും മുമ്പിൽ സാധാരണ മനുഷ്യൻ ഇന്നു നില്ക്കുകയാണ്. രാഷ്ട്രീയം തട്ടിപ്പാണ്, രാഷ്ട്രീയം കള്ളപ്പണമാണ്, സാധാരണമനുഷ്യൻ സമ്മതിക്കുന്നു. പക്ഷെ അവൻ ചോദിക്കുന്നു ഞാൻ എന്താണെന്നോ? അങ്ങനെ ചോദിച്ചുകൊണ്ട് അവൻ തന്റെ താൽക്കാലിക നിരസങ്ങളുടെ മാത്രം അടിസ്ഥാനത്തിൽ ആർക്കെങ്കിലും വോട്ട് വലിച്ചെറിഞ്ഞുകൊടുക്കുന്നു. ആ വലിച്ചെറിയലിൽ നിന്ന് ഭരണങ്ങൾ ഉരുത്തിരിയുന്നു. നിർമ്മത, നിർമ്മതയുടെ ആവർത്തനം!

കന്യാകുമാരിയെപ്പോലെ ഇവിടംവരെ നടന്നെത്തിയ ചന്ദ്രശേഖർ, എന്തൊക്കെ അല്ലെങ്കിലും ആണെങ്കിലും, ഈ നിർമ്മത അവസാനിക്കുന്നതെന്നു നമ്മോടൊപ്പം

പറയുകയാണ്. നിർമ്മത അവസാനിക്കുന്നതെന്നു പറയുകയാണ്. പുതിയൊരു അർത്ഥസാഹസ്യം നാം കണ്ടെത്തിയേതില്ല. ഇതു വ്യാപകമായൊരു മഹത്തീന്ദ്രിയങ്ങളുടെയും ചെയ്യും. അത്തരമൊരു കലണ്ടറിന്റെയെല്ലാം സമീപകാലങ്ങളിൽ നമുക്കുണ്ടായിട്ടില്ല എന്നും നാം മറന്നുകൂട. അതിനു പാഠപുസ്തകങ്ങളിൽ "മോഡലുകൾ" കളിപ്പ. ഗാന്ധിജിയും മാവോസെതുടങ്ങിയവരും ചെല്ലുന്നപോലെ നിരന്തരമായ ജീജ്ഞാസയിലൂടെയും നിരന്തരമായ സൃഷ്ടിപരതയിലൂടെയും, എല്ലാറ്റിലുമുപരി ശുദ്ധിയിലൂടെയും പ്രതിബദ്ധതയിലൂടെയും, കാരുണ്യപരമായ ഒരു രാഷ്ട്രീയയാഥാർത്ഥ്യത്തിൽ എത്തിച്ചേരുകയാവും അതിന്റെ ലക്ഷ്യം.

ല

ക്ഷ്യപ്രാപ്തിനേടണമെങ്കിലാകട്ടെ, ചന്ദ്രശേഖർ യാത്ര തുടരുന്നതിനായിരിക്കുന്നു സ്ഥൂലതലത്തിലും മനസ്സുകൊണ്ടും. നാശോന്മുഖമായ ജനതാക്ഷിപ്തി, കമലത്തിനോ ഗോപാലനോ കാൽദാത്തയ്ക്കോ. തുച്ഛമായ എന്തെങ്കിലും ലാഭങ്ങൾ നേടിക്കൊടുക്കാനായി ഈ ഉണ്ണിപ്പിനെ അദ്ദേഹം ഉപയോഗിച്ചാൽ അതു വഞ്ചനയായിത്തീരും. അപ്രകാരം തന്നെ, പദയാത്രയുടെ ബാഹ്യമായ നാടകീയതയിലൂടെ, ഇന്ദ്രിയാഗാന്ധിയുടെ നാടകീയതയ്ക്കു ഒരു പകരമായി സ്വയം അവരോധിക്കാൻ ശ്രമിച്ചാൽ, അതൊരു മഹാദുരന്തമായി കലാശിക്കുകയും ചെയ്യും.

തീരത്തെടുത്ത രാഷ്ട്രീയത്തിൽനിന്നു ചന്ദ്രശേഖർ ഉടനടി മാറിനിൽക്കണം. ജനതാക്ഷിപ്തിയിൽനിന്നും.

നട്ടിപ്പി

ജൂൺ ഇരുപത്തിയാറ്